

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

Research Article / Araştırma Makalesi

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

A Poet Who Keeps His Childhood Alive in His Poems: Badr Shākir al-Sayyāb

Arap Edebiyatında Çocukluğunu Şiirlerinde Yaşatan Bir Şair: Bedr Şâkir Es-Seyyâb

Ayşe Kaş*

Abstract: Badr Shākir al-Sayyāb, one of the leading poets of Arabic literature, is renowned for his profound poetic sensibility and for exploring themes such as sorrow, separation, loneliness, loss, and death. Since these themes also occupy a significant place in his own life story, it is unsurprising that his poetry frequently reflects his personal experiences, particularly those of his childhood. The hardships he endured during childhood, including the loss of his mother at an early age, his memories of village life, and his deep longing for the past, profoundly shaped his poetic imagination. This study examines how Badr Shākir al-Sayyāb reconstructs and preserves his own childhood in his poetry. To this end, poems reflecting his childhood memories, child characters, and references to his early years are analyzed in order to reveal his perception of childhood. The study adopts a qualitative research method and employs a textual analysis design. Its scope is limited to the poet's works that address his childhood experiences.

Although numerous studies have been conducted on Badr Shākir al-Sayyāb, they have generally focused on his life, literary personality, political views, or particular works. In contrast, a comprehensive study examining how the poet transforms his own childhood experiences into poetic expression has been largely absent from recent scholarship. In this respect, the present study aims to contribute to the existing literature by investigating Badr Shākir al-Sayyāb's poetry through the lens of his childhood experiences.

Keywords: Arabic Literature, Badr Shākir al-Sayyāb, Childhood, Poetry, Life Story.

Öz: Arap edebiyatının önde gelen şairlerinden biri olan Bedr Şâkir es-Seyyâb, şiirlerinde hüzn, ayrılık, yalnızlık, kayıp ve ölüm gibi temaları derin bir duyarlılıkla işleyen önemli bir şairdir. Bu temaların şairin yaşam öyküsünde de belirgin bir yer tutması, şiirlerinde kendi hayatına ve özellikle çocukluk yıllarına sıkça yer vermesini anlaşılır kılmaktadır. Çocukluk döneminde yaşadığı acılar, annesini küçük yaşta kaybetmesi, köy yaşamına dair hatıraları ve geçmişe duyduğu özlem, onun şiir dünyasının şekillenmesinde önemli rol oynamıştır. Bu çalışmada, Bedr Şâkir es-Seyyâb'ın şiirlerinde kendi çocukluğunu nasıl yeniden kurduğu ve yaşattığı incelenmiştir. Bu doğrultuda, çocukluk yıllarına ilişkin hatıralarını, çocuk karakterleri ve çocukluk dönemine dair göndermeleri konu edinen şiirleri ele alınarak şairin çocukluğa bakışı değerlendirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş ve metinsel analiz deseni kullanılmıştır. Çalışmanın kapsamı, yalnızca şairin çocukluk temasını işlediği şiirleriyle sınırlandırılmıştır. Bedr Şâkir es-Seyyâb üzerine bugüne kadar çok sayıda araştırma yapılmış olmakla birlikte, bu çalışmalar daha çok şairin yaşamı, edebî

* Asst. Prof. Dr, Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Theology, Department of Basic Islamic Sciences

Dr. Öğr. Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bölümleri

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-5083-1097>

ayse.kas@mkcu.edu.tr

Cite as/ Atıf: Kaş, A. (2026). A poet who keeps his childhood alive in his poems: Badr Shākir al-Sayyāb / Arap Edebiyatında çocukluğunu şiirlerinde yaşatan bir şair: Bedr Şâkir Es-Seyyâb. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 21(Ö1), 1877-1953. [Special Issues Dedicated to Prof. Dr. Mahmut Özer], Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.95662>

Received/Geliş: 03 August/Ağustos 2026

Accepted/Kabul: 15 September/Eylül 2026

Published/Yayın: 20 September/Eylül 2026

Checked by plagiarism software

kişiliği, siyasî görüşleri veya belirli eserleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Buna karşılık, onun kendi çocukluğunu şiirlerinde nasıl yansıttığını ve çocukluk deneyimlerini şiirsel bir anlatıya nasıl dönüştürdüğünü ele alan kapsamlı bir araştırmaya özellikle son dönem literatüründe rastlanmamaktadır. Bu yönüyle çalışma, Bedr Şâkir es-Seyyâb'ın şiirlerini kendi çocukluk deneyimleri ekseninde inceleyerek ilgili literatüre katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arap Edebiyatı, Bedr Şâkir es-Seyyâb, Çocukluk, Şiir, Yaşam Öyküsü.

Structured Abstract:
Purpose

This study examines the representation of childhood in the poetry of Badr Shākir al-Sayyāb, one of the leading pioneers of modern Arabic poetry. Although previous scholarship has largely focused on al-Sayyāb's political views, literary innovations, and life story, the theme of childhood has not been examined comprehensively as a distinct subject of study. This article aims to address this gap by investigating how al-Sayyāb represents childhood not merely as a nostalgic recollection of his own past but also as a symbolic expression of personal trauma, maternal loss, exile, war, hope, and collective suffering. Particular attention is given to the symbolic and stylistic dimensions through which childhood becomes one of the central themes of his poetic world.

Method

The study adopts a qualitative research design based on textual analysis. Its scope is limited exclusively to the poetry of al-Sayyāb. A purposively selected corpus of ten poems constitutes the basis of the analysis: *Kālū li-Ayyūb* (*They Said to Job*), *Marhā Ghaylān* (*Welcome, Ghaylān*), *Ibn al-Shahīd* (*The Martyr's Son*), *Qāfilat al-Ḍayā'* (*The Caravan of Loss*), *Ilā Jamīla Būhayrad* (*To Jamila Bouhired*), particularly its section *Fī Intizār al-Janīn* (*Awaiting the Fetus*), *Unshūdat al-Maṭar* (*Rain Song*), *Nidā' al-Mawt* (*The Call of Death*), *Hāmil al-Kharaz al-Mulawwan* (*The Bearer of Colored Beads*), *Safar Ayyūb* (*Job's Journey*), and *al-Asliha wa-al-Atfāl* (*Weapons and Children*). The poems are examined within the framework of textual and stylistic analysis by considering their symbolic structures, imagery, and thematic organization. The analysis also takes into account the relationship between the poems and the poet's life, particularly his early loss of his mother, his sense of orphanhood, and the social and political conditions of mid-twentieth-century Iraq.

Findings

The findings indicate that childhood occupies a central position in al-Sayyāb's poetic imagination and operates on three interrelated levels.

First, childhood functions as the poetic expression of autobiographical memory. The early death of the poet's mother, his experience of orphanhood, and his longing for the village of Jaykūr constitute the emotional foundation of many poems. In *Unshūdat al-Maṭar*, rain symbolizes not only the revival of the earth but also the maternal affection and emotional security absent from the poet's childhood. Likewise, *Nidā' al-Mawt* presents death not merely as an end but as the possibility of reunion with the mother, transforming personal grief into a universal human experience.

Second, childhood represents the victims of war, displacement, and political oppression. In *Ibn al-Shahīd*, the image of a child wearing his martyred father's oversized military cloak symbolizes inherited trauma and the burden imposed upon children by war. Similarly, *Qāfilat al-Ḍayā'* portrays refugee children suffering from hunger, disease, and displacement, emphasizing the loss of childhood under conditions of violence and exile. In these poems, the child becomes a symbolic figure through which the poet expresses the suffering of society as a whole.

Third, childhood also signifies hope, renewal, and rebirth. In *Fī Intizār al-Janīn*, the unborn child symbolizes both personal and collective regeneration. Likewise, *al-Asliha wa-al-Atfāl* combines the innocence of childhood with the Sindbad myth, presenting childhood memories and the village of Jaykūr as the true source of spiritual continuity. Throughout these poems, natural images such as rain, rivers, palm trees, and fertile fields function as symbolic extensions of childhood, linking memory, homeland, and hope.

The analysis further reveals that al-Sayyāb employs symbolism, metaphor, mythological allusions, and nature imagery to transmute individual experiences into universal meanings. Consequently, childhood is elevated beyond the realm of mere biographical recollection and represented within a literary medium where personal loss, collective tragedy, and the possibility of renewal converge.

Conclusion

This study concludes that childhood constitutes one of the fundamental themes of Badr Shākir al-Sayyāb's poetry. Rather than functioning solely as a nostalgic recollection, childhood serves as a symbolic framework through which the poet explores maternal loss, orphanhood, exile, war, displacement, hope, and

spiritual rebirth. By combining autobiographical experience with mythological, religious, and natural imagery, al-Sayyāb transforms personal suffering into a broader reflection on the human condition.

The findings further demonstrate that the poet's symbolic structures and stylistic features are not merely aesthetic devices but essential components of his poetic expression. Through recurring images of rain, rivers, villages, children, and mythological figures, al-Sayyāb constructs a poetic universe in which childhood becomes the meeting point of memory, identity, loss, and hope.

By focusing specifically on the theme of childhood, this study contributes to the existing scholarship on al-Sayyāb from a perspective that has received relatively limited attention. It also provides a useful framework for future studies concerned with childhood imagery, symbolism, and thematic analysis in modern Arabic poetry.

Keywords: Arabic Literature, Badr Shākīr al-Sayyāb, Childhood, Poetry, Life Story.

الملخص المنظم

الهدف

تتناول هذه الدراسة تمثيلات الطفولة في شعر بدر شاكر السياب، أحد أبرز رواد الشعر العربي الحديث. وعلى الرغم من تركيز الدراسات السابقة، إلى حد كبير، على مواقف السياب السياسية، وتجديداته الأدبية، وسيرته الحياتية، فإن موضوع الطفولة لم يحظ بمعالجة شاملة بوصفه موضوعاً بحثياً مستقلاً. وتسعى هذه الدراسة إلى سد هذه الفجوة من خلال استقصاء كيفية تمثيل السياب للطفولة، لا بوصفها مجرد استعادة حنينية لماضيه الشخصي، بل بوصفها أيضاً تعبيراً رمزياً عن الصدمة النفسية الشخصية، وفقدان الأم، والمنفى، والحرب، والأمل والمعاناة الجماعية. وتولي الدراسة عناية خاصة للأبعاد الرمزية والأسلوبية التي تتشكل من خلالها الطفولة بوصفها إحدى الثيمات المركزية في عالمه الشعري.

المنهج

تعتمد الدراسة تصميمًا بحثيًا نوعيًا قائمًا على التحليل النصي، ويقتصر نطاقها حصريًا على شعر السياب. وتتألف المدونة الشعرية، «المعتمدة في التحليل من عشر قصائد اختيرت اختياراً قصدياً، وهي: «قالوا لأيوب»، و«مزحى غيلان»، و«ابن الشهيد»، و«قافلة الضياع»، و«إلى جميلة بوحيرد»، ولا سيما مقطعها «في انتظار الجنين»، و«أنشودة المطر»، و«نداء الموت»، و«حامل الخرز الملون»، و«سفر أيوب» و«الأسلحة والأطفال». وتدرس هذه القصائد في إطار التحليل النصي والأسلوبي، بالنظر إلى بُناها الرمزية، وصورها الشعرية، وتنظيمها الموضوعاتي. كما يراعي التحليل الصلة بين القصائد وحياة الشاعر، ولا سيما فقدانه المبكر لأمه، وشعوره باليتم، والظروف الاجتماعية والسياسية التي شهدتها العراق في منتصف القرن العشرين.

النتائج

تُظهر النتائج أنّ الطفولة تحتلّ موقعاً مركزياً في المخيلة الشعرية لدى السياب، وتتجلى على ثلاثة مستويات مترابطة. أولاً، تؤدّي الطفولة وظيفة التعبير الشعري عن الذاكرة الذاتية؛ إذ يشكل رحيل أم الشاعر المبكر، وتجربته مع اليتيم، وحنينه إلى قرية جيكور، الأساس الوجداني لكثير من قصائده. ففي «أنشودة المطر»، لا يرمز المطر إلى تجدد الحياة في الأرض فحسب، بل يرمز أيضاً إلى حنان الأم والأمان العاطفي اللذين افتقدتهما الشاعر في طفولته. وبالمثل، تُقدّم قصيدة «نداء الموت» الموت لا بوصفه نهاية فحسب، بل بوصفه إماكنًا للقاء الأم من جديد، محوّلًا الحزن الشخصي إلى تجربة إنسانية كونية.

ثانياً، تجسّد الطفولة ضحايا الحرب والتهجير والقمع السياسي. ففي «ابن الشهيد»، ترمز صورة الطفل الذي يرتدي معطف أبيه الشهيد العسكري، الأكبر من مقاس جسده، إلى الصدمة النفسية المتوارثة والعبء الذي تفرضه الحرب على الأطفال. وعلى نحو مماثل، تصوّر «قافلة الضياع» أطفالاً لاثنين يعانون الجوع والمرض والتشرد، مؤكدةً ضياع الطفولة في ظل العنف والمنفى. وفي هذه القصائد، يغدو الطفل شخصية رمزية يعبر الشاعر من خلالها عن معاناة المجتمع بأسره.

ثالثاً، تدلّ الطفولة كذلك على الأمل والتجدد والانبعاث. ففي «في انتظار الجنين»، يرمز الطفل الذي لم يولد بعد إلى التجدد على المستويين الفردي والجماعي. وبالمثل، تجمع قصيدة «الأسلحة والأطفال» بين براءة الطفولة وأسطورة السندباد، مقدّمةً ذكريات الطفولة وقرية جيكور بوصفهما المنبع الحقيقي للاستمرارية الروحية. وفي هذه القصائد، تؤدّي صور الطبيعة، كالمطر والأنهار والنخيل والحقول الخصبة وظيفة امتدادات رمزية للطفولة، تصل بين الذاكرة والوطن والأمل.

ويُبين التحليل كذلك أنّ السياب يوظف الرمز والاستعارة والإحالات الأسطورية وصور الطبيعة لتحويل التجارب الفردية إلى دلالات إنسانية كونية. ومن ثم، لا تتمثّل الطفولة بوصفها مجرد ذكرى متصلة بالسيرة الذاتية، بل بوصفها فضاءً أدبياً تتلاقى فيه تجربة الفرد الشخصي والمأساة الجماعية، وإمكان التجدد.

الخاتمة

تخلص الدراسة إلى أنّ الطفولة تشكل إحدى الثيمات الأساسية في شعر بدر شاكر السياب. فبدلاً من اقتصرها على وظيفة الاستعادة الحنينية للماضي، تنهض الطفولة بوصفها إطاراً رمزياً يستكشف الشاعر من خلاله فقدان الأم، واليتيم، والمنفى، والحرب، والتهجير، والأمل

والانبعاث الروحي. ومن خلال مزج التجربة الذاتية بالصور الأسطورية والدينية والطبيعية، يحوّل السيّاب المعاناة الشخصية إلى تأمل أوسع في الوجود الإنساني.

وتُظهر النتائج أيضًا أنّ البنى الرمزية والسمات الأسلوبية لدى الشاعر ليست مجرد أدوات جمالية، بل هي مكونات جوهرية في تعبيره الشعري. فمن خلال الصور المتكررة للمطر والأنهار والقرى والأطفال والشخصيات الأسطورية، يشكل السيّاب عالمًا شعريًا أصبح فيه الطفولة ملتقى الذاكرة والهوية والفقد والأمل.

ومن خلال التركيز تحديدًا على قيمة الطفولة، تُسهّم هذه الدراسة في إثراء الدراسات القائمة حول السيّاب من منظور لم يحظَ إلا باهتمام محدود نسبيًا. كما تتيح إطارًا مفيدًا للدراسات المستقبلية المعنيّة بصور الطفولة، والرمزية، والتحليل الموضوعاتي في الشعر العربي الحديث.

الكلمات المفتاحية: الأدب العربي، بدر شاكّر السيّاب، الطفولة، الشعر، السيرة الحياتية

Résumé Structuré:

Objectif

Cette étude examine la représentation de l'enfance dans la poésie de Badr Shākīr al-Sayyāb, l'un des principaux pionniers de la poésie arabe moderne. Bien que les travaux antérieurs se soient largement concentrés sur ses positions politiques, ses innovations littéraires et son parcours biographique, l'enfance n'a pas fait l'objet d'une analyse exhaustive en tant que thème de recherche autonome. Cet article entend combler cette lacune en étudiant la manière dont al-Sayyāb représente l'enfance, non seulement comme une évocation nostalgique de son passé personnel, mais également comme une expression symbolique du traumatisme individuel, de la perte maternelle, de l'exil, de la guerre, de l'espoir et de la souffrance collective. Une attention particulière est accordée aux dimensions symboliques et stylistiques par lesquelles l'enfance s'impose comme l'un des thèmes centraux de son univers poétique.

Méthode

L'étude adopte une démarche de recherche qualitative fondée sur l'analyse textuelle. Son champ d'investigation se limite exclusivement à la poésie d'al-Sayyāb. Un corpus de dix poèmes, constitué par échantillonnage raisonné, forme la base de l'analyse : *Qālū li-Ayyūb* (Ils dirent à Job), *Marḥā Ghaylān* (Bienvenue, Ghaylān), *Ibn al-Shahīd* (Le Fils du martyr), *Qāfilat al-Ḍayā'* (La Caravane de la perdition), *Ilā Jamīla Būḥayrad* (À Djamila Bouhired), notamment sa section *Fī Intizār al-Janīn* (Dans l'attente du fœtus), *Unshūd al-Maṭar* (Le Chant de la pluie), *Nidā' al-Mawt* (L'Appel de la mort), *Hāmil al-Kharaz al-Mulawwan* (Le Porteur de perles colorées), *Safar Ayyūb* (Le Voyage de Job) et *al-Asliḥa wa-al-Aṭfāl* (Les Armes et les enfants). Les poèmes sont examinés dans le cadre d'une analyse textuelle et stylistique portant sur leurs structures symboliques, leurs images et leur organisation thématique. L'analyse prend également en considération les relations entre les poèmes et la vie du poète, notamment la perte précoce de sa mère, son sentiment d'être orphelin et les conditions sociales et politiques de l'Irak au milieu du XXe siècle.

Résultats

Les résultats indiquent que l'enfance occupe une place centrale dans l'imaginaire poétique d'al-Sayyāb et se déploie selon trois niveaux interdépendants.

Premièrement, l'enfance constitue l'expression poétique de la mémoire autobiographique. La mort précoce de la mère du poète, son expérience d'orphelin et sa nostalgie du village de Jaykūr forment le socle affectif de nombreux poèmes. Dans *Unshūd al-Maṭar*, la pluie symbolise non seulement la renaissance de la terre, mais également l'affection maternelle et la sécurité affective dont le poète a été privé durant son enfance. De même, *Nidā' al-Mawt* présente la mort non pas uniquement comme une fin, mais comme la possibilité de retrouver la mère, transformant ainsi le chagrin personnel en une expérience humaine universelle.

Deuxièmement, l'enfance représente les victimes de la guerre, des déplacements forcés et de l'oppression politique. Dans *Ibn al-Shahīd*, l'image d'un enfant portant le manteau militaire trop grand de son père mort en martyr symbolise le traumatisme transmis d'une génération à l'autre et le fardeau que la guerre impose aux enfants. De manière similaire, *Qāfilat al-Ḍayā'* dépeint des enfants réfugiés confrontés à la faim, à la maladie et au déplacement, soulignant la perte de l'enfance dans des contextes de violence et d'exil. Dans ces poèmes, l'enfant devient une figure symbolique à travers laquelle le poète exprime la souffrance de la société dans son ensemble.

Troisièmement, l'enfance signifie également l'espoir, le renouveau et la renaissance. Dans *Fī Intizār al-Janīn*, l'enfant à naître symbolise une régénération à la fois individuelle et collective. De même, *al-Asliha wa-al-Atfāl* associe l'innocence de l'enfance au mythe de Sindbad, présentant les souvenirs d'enfance et le village de Jaykūr comme la véritable source de la continuité spirituelle. Dans l'ensemble de ces poèmes, les images de la nature, telles que la pluie, les rivières, les palmiers et les champs fertiles, constituent des prolongements symboliques de l'enfance, reliant la mémoire, la patrie et l'espoir.

L'analyse montre en outre qu'al-Sayyāb mobilise le symbolisme, la métaphore, les références mythologiques et l'imagerie de la nature pour conférer aux expériences individuelles des significations universelles. L'enfance est ainsi représentée non comme un simple souvenir biographique, mais comme un espace littéraire où convergent la perte personnelle, la tragédie collective et la possibilité du renouveau.

Conclusion

Cette étude conclut que l'enfance constitue l'un des thèmes fondamentaux de la poésie de Badr Shākir al-Sayyāb. Au-delà de sa fonction d'évocation nostalgique, elle fournit un cadre symbolique à travers lequel le poète explore la perte maternelle, la condition d'orphelin, l'exil, la guerre, les déplacements forcés, l'espoir et la renaissance spirituelle. En associant l'expérience autobiographique à des images mythologiques, religieuses et naturelles, al-Sayyāb transforme la souffrance personnelle en une réflexion plus large sur la condition humaine.

Les résultats montrent également que les structures symboliques et les caractéristiques stylistiques de son œuvre ne constituent pas de simples procédés esthétiques, mais des composantes essentielles de son expression poétique. À travers les images récurrentes de la pluie, des rivières, des villages, des enfants et des figures mythologiques, al-Sayyāb construit un univers poétique dans lequel l'enfance devient le point de rencontre de la mémoire, de l'identité, de la perte et de l'espoir.

En se concentrant spécifiquement sur le thème de l'enfance, cette étude contribue aux recherches existantes sur al-Sayyāb en adoptant une perspective qui a suscité relativement peu d'attention. Elle propose également un cadre utile aux recherches futures consacrées à l'imagerie de l'enfance, au symbolisme et à l'analyse thématique dans la poésie arabe moderne.

Mots-clés: littérature arabe, Badr Shākir al-Sayyāb, enfance, poésie, parcours biographique.

Resumen Estructurado:

Objetivo

Este estudio examina la representación de la infancia en la poesía de Badr Shākir al-Sayyāb, uno de los principales pioneros de la poesía árabe moderna. Aunque las investigaciones anteriores se han centrado principalmente en sus posiciones políticas, sus innovaciones literarias y su trayectoria biográfica, la infancia no ha sido examinada de manera exhaustiva como objeto de estudio autónomo. Este artículo pretende subsanar esta laguna mediante el análisis de cómo al-Sayyāb representa la infancia no solo como una evocación nostálgica de su propio pasado, sino también como una expresión simbólica del trauma personal, la pérdida materna, el exilio, la guerra, la esperanza y el sufrimiento colectivo. Se presta especial atención a las dimensiones simbólicas y estilísticas mediante las cuales la infancia se configura como uno de los temas centrales de su universo poético.

Método

El estudio adopta un diseño de investigación cualitativo basado en el análisis textual. Su alcance se limita exclusivamente a la poesía de al-Sayyāb. La base del análisis está constituida por un corpus de diez poemas seleccionados mediante un muestreo intencional: *Qālū li-Ayyūb (Dijeron a Job)*, *Marhā Ghaylān (Bienvenido, Ghaylān)*, *Ibn al-Shahīd (El hijo del mártir)*, *Qāfilat al-Ḍayā' (La caravana de la perdición)*, *Ilā Jamīla Būhayrad (A Djamila Bouhired)*, especialmente su sección *Fī Intizār al-Janīn (A la espera del feto)*, *Unshūdāt al-Maṭar (El canto de la lluvia)*, *Nidā' al-Mawt (La llamada de la muerte)*, *Hāmil al-Kharaz al-Mulawwan (El portador de cuentas de colores)*, *Safar Ayyūb (El viaje de Job)* y *al-Asliha wa-al-Atfāl (Las armas y los niños)*. Los poemas se examinan desde una perspectiva de análisis textual y estilístico que atiende a sus estructuras simbólicas, sus imágenes poéticas y su organización temática. El análisis también considera

la relación entre los poemas y la vida del poeta, particularmente la pérdida temprana de su madre, su sentimiento de orfandad y las condiciones sociales y políticas del Irak de mediados del siglo XX.

Resultados

Los resultados indican que la infancia ocupa una posición central en el imaginario poético de al-Sayyāb y opera en tres niveles interrelacionados.

En primer lugar, la infancia funciona como expresión poética de la memoria autobiográfica. La muerte temprana de la madre del poeta, su experiencia de orfandad y su añoranza de la aldea de Jaykūr constituyen el fundamento afectivo de numerosos poemas. En *Unshūdat al-Maṭar*, la lluvia simboliza no solo la revitalización de la tierra, sino también el afecto materno y la seguridad emocional de los que el poeta careció durante su infancia. Asimismo, *Nidā' al-Mawt* presenta la muerte no únicamente como un final, sino como la posibilidad de reencontrarse con la madre, transformando el dolor personal en una experiencia humana universal.

En segundo lugar, la infancia representa a las víctimas de la guerra, el desplazamiento forzado y la opresión política. En *Ibn al-Shahīd*, la imagen de un niño que viste el abrigo militar de su padre mártir, demasiado grande para su cuerpo, simboliza el trauma heredado y la carga que la guerra impone a los niños. De manera similar, *Qāfilat al-Ḍayā'* retrata a niños refugiados que padecen hambre, enfermedad y desplazamiento, poniendo de relieve la pérdida de la infancia en contextos de violencia y exilio. En estos poemas, el niño se convierte en una figura simbólica mediante la cual el poeta expresa el sufrimiento de la sociedad en su conjunto.

En tercer lugar, la infancia también representa la esperanza, la renovación y el renacimiento. En *Fī Intizār al-Janīn*, el niño aún no nacido simboliza la regeneración tanto individual como colectiva. Asimismo, *al-Asliḥa wa-al-Aḥfāl* combina la inocencia de la infancia con el mito de Simbad y presenta los recuerdos infantiles y la aldea de Jaykūr como la verdadera fuente de continuidad espiritual. A lo largo de estos poemas, las imágenes de la naturaleza, como la lluvia, los ríos, las palmeras y los campos fértiles, funcionan como prolongaciones simbólicas de la infancia, vinculando la memoria, la patria y la esperanza.

El análisis demuestra, además, que al-Sayyāb emplea el simbolismo, la metáfora, las referencias mitológicas y las imágenes de la naturaleza para transformar las experiencias individuales en significados universales. Por consiguiente, la infancia no se representa simplemente como un recuerdo biográfico, sino como un espacio literario en el que convergen la pérdida personal, la tragedia colectiva y la posibilidad de renovación.

Conclusión

Este estudio concluye que la infancia constituye uno de los temas fundamentales de la poesía de Badr Shākir al-Sayyāb. Más allá de funcionar exclusivamente como una evocación nostálgica, la infancia proporciona un marco simbólico mediante el cual el poeta explora la pérdida materna, la orfandad, el exilio, la guerra, el desplazamiento forzado, la esperanza y el renacimiento espiritual. Al combinar la experiencia autobiográfica con imágenes mitológicas, religiosas y de la naturaleza, al-Sayyāb transforma el sufrimiento personal en una reflexión más amplia sobre la condición humana.

Los resultados demuestran, asimismo, que las estructuras simbólicas y los rasgos estilísticos del poeta no son meros recursos estéticos, sino componentes esenciales de su expresión poética. Mediante imágenes recurrentes de la lluvia, los ríos, las aldeas, los niños y las figuras mitológicas, al-Sayyāb construye un universo poético en el que la infancia se convierte en el punto de encuentro de la memoria, la identidad, la pérdida y la esperanza.

Al centrarse específicamente en el tema de la infancia, este estudio contribuye a las investigaciones existentes sobre al-Sayyāb desde una perspectiva que ha recibido una atención relativamente limitada. También ofrece un marco útil para futuras investigaciones dedicadas a las imágenes de la infancia, el simbolismo y el análisis temático en la poesía árabe moderna.

Palabras clave: literatura árabe, Badr Shākir al-Sayyāb, infancia, poesía, trayectoria biográfica.

结构式摘要:

研究目的

本研究考察现代阿拉伯诗歌的重要先驱之一巴德尔·沙基尔·塞亚卜 (Badr Shākir al-Sayyāb) 诗歌中的童年表征。既有研究主要关注塞亚卜的政治立场、文学革新及生平经历, 尚未将童年作为独立研究主题进行全面探讨。本文旨在弥补这一研究空白, 探究塞亚卜如何将童年书写为对个人往昔的怀旧追忆, 以及个人创伤、母亲离世、流亡、战争、希望与集体苦难的象征性表达。研究尤其关注童年成为其诗歌世界核心主题之一的象征维度与文体维度。

研究方法

本研究采用基于文本分析的质性研究设计, 研究范围严格限定于塞亚卜的诗歌。通过目的性抽样选取十首诗歌, 构成分析文本 corpus: 《他们对约伯说》(*Qālū li-Ayyūb*)、《欢迎你, 盖兰》(*Marhā Ghaylān*)、《烈士之子》(*Ibn al-Shahīd*)、《迷失的驼队》(*Qāfilat al-Ḍayā'*)、《致贾米拉·布海莱德》(*Ilā Jamīla Būhayrad*), 尤其是其中的《等待胎儿》(*Fī Intizār al-Janīn*) 部分, 以及《雨之歌》(*Unshūdat al-Maṭar*)、《死亡的呼唤》(*Nidā' al-Mawt*)、《携带彩珠的人》(*Hāmil al-Kharaz al-Mulawwan*)、《约伯之旅》(*Safar Ayyūb*) 和《武器与儿童》(*al-Asliḥa wa-al-Afāl*)。研究在文本分析与文体分析框架下, 考察上述诗歌的象征结构、意象及主题组织方式。同时, 分析亦关注诗歌与诗人生平之间的关联, 尤其是其幼年丧母的经历、孤儿意识, 以及二十世纪中叶伊拉克的社会政治环境。

研究结果

研究结果表明, 童年在塞亚卜的诗歌想象中占据核心地位, 并在三个相互关联的层面上发挥作用。

首先, 童年构成自传性记忆的诗性表达。母亲的早逝、成为孤儿的经历, 以及对故乡杰库村 (Jaykūr) 的眷恋, 共同构成诸多诗作的情感基础。在《雨之歌》中, 雨不仅象征大地的复苏, 也象征诗人童年时期缺失的母爱与情感安全感。同样, 《死亡的呼唤》并非仅将死亡呈现为生命的终结, 而是将其书写为与母亲重逢的可能性, 从而将个人悲痛转化为普遍的人类经验。

其次, 童年表征战争、被迫流离与政治压迫的受害者。在《烈士之子》中, 孩子身穿父亲殉难后留下的、远大于其身形的军大衣, 这一形象象征代际传递的创伤, 以及战争强加于儿童的重负。与之相似, 《迷失的驼队》描绘难民儿童遭受饥饿、疾病与流离之苦的境况, 凸显暴力与流亡条件下童年的丧失。在这些诗作中, 儿童成为诗人表达整个社会苦难的象征性形象。

再次, 童年亦意味着希望、更新与再生。在《等待胎儿》中, 尚未出生的孩子象征个体与集体两个层面的新生。同样, 《武器与儿童》将童年的纯真与辛巴达神话相结合, 把童年记忆与杰库村呈现为精神延续的真正源泉。在这些诗作中, 雨、河流、棕榈树与肥沃田野等自然意象, 作为童年的象征性延伸, 将记忆、故土与希望联系起来。

分析进一步表明, 塞亚卜借助象征、隐喻、神话指涉与自然意象, 将个体经验转化为具有普遍性的意义。因此, 童年并非仅被呈现为生平记忆, 而是成为个人失落、集体悲剧与更新可能性交汇的文学空间。

研究结论

本研究认为, 童年构成巴德尔·沙基尔·塞亚卜诗歌的基本主题之一。童年的功能并不限于对往昔的怀旧追忆, 而是作为一种象征框架, 使诗人得以探讨丧母、孤儿处境、流亡、战争、被迫流离、希望与精神重生。通过将自传性经验与神话、宗教及自然意象相融合, 塞亚卜将个人苦难转化为对人类生存境况的更广泛思考。

研究结果进一步表明，诗人的象征结构与文体特征并非单纯的审美手段，而是其诗性表达的重要组成部分。通过反复出现的雨、河流、村庄、儿童与神话人物等意象，塞亚卜建构了一个以童年为记忆、身份认同、失落与希望交汇点的诗歌世界。

本研究聚焦童年主题，从一个尚未受到充分关注的视角丰富了既有的塞亚卜研究，同时为今后关于现代阿拉伯诗歌中童年意象、象征手法与主题分析的研究提供了可资借鉴的框架。

关键词：阿拉伯文学；巴德尔·沙基尔·塞亚卜；童年；诗歌；生平经历。

Структурированная Аннотация:

Цель

В настоящем исследовании рассматривается репрезентация детства в поэзии Бадра Шакира ас-Сайяба, одного из ведущих основоположников современной арабской поэзии. Хотя предшествующие исследования преимущественно сосредоточены на политических взглядах поэта, его литературном новаторстве и биографии, тема детства до сих пор не получила всестороннего освещения в качестве самостоятельного предмета изучения. Статья призвана восполнить этот пробел посредством анализа того, как ас-Сайяб изображает детство не только как ностальгическое воспоминание о собственном прошлом, но и как символическое выражение личной травмы, утраты матери, изгнания, войны, надежды и коллективного страдания. Особое внимание уделяется символическим и стилистическим аспектам, благодаря которым детство становится одной из центральных тем его поэтического мира.

Метод

Исследование выполнено в рамках качественного исследовательского подхода, основанного на текстовом анализе. Его предметная область ограничивается исключительно поэзией ас-Сайяба. Основу анализа составляет корпус из десяти стихотворений, сформированный посредством целенаправленного отбора: *Qālū li-Ayyūb* («Они сказали Иову»), *Marḥā Ghaylān* («Добро пожаловать, Гайлян»), *Ibn al-Shahīd* («Сын мученика»), *Qāfilat al-Ḍayā'* («Караван потерянности»), *Ilā Jamīla Būḥayrad* («Джамиле Бухиред»), в особенности его раздел *Fī Intizār al-Janīn* («В ожидании нерождённого ребёнка»), *Unshūdat al-Maṭar* («Песнь дождя»), *Nidā' al-Mawt* («Зов смерти»), *Hāmil al-Kharaz al-Mulawwan* («Несущий разноцветные бусины»), *Safar Ayyūb* («Путешествие Иова») и *al-Asliḥa wa-al-Atfāl* («Оружие и дети»). Стихотворения рассматриваются в рамках текстового и стилистического анализа с учётом их символических структур, образности и тематической организации. Анализ также учитывает связь произведений с жизнью поэта, прежде всего с ранней утратой матери, ощущением сиротства и социально-политическими условиями Ирака середины XX века.

Результаты

Результаты исследования свидетельствуют о том, что детство занимает центральное место в поэтическом воображении ас-Сайяба и функционирует на трёх взаимосвязанных уровнях.

Во-первых, детство выступает поэтическим выражением автобиографической памяти. Ранняя смерть матери, переживание сиротства и тоска по деревне Джайкур образуют эмоциональную основу многих стихотворений. В *Unshūdat al-Maṭar* дождь символизирует не только возрождение земли, но и материнскую нежность и эмоциональную защищённость, которых поэту не доставало в детстве. Аналогичным образом в *Nidā' al-Mawt* смерть предстаёт не просто завершением жизни, но и возможностью воссоединения с матерью, благодаря чему личная скорбь преобразуется в общечеловеческий опыт.

Во-вторых, детство репрезентирует жертв войны, вынужденного перемещения и политического угнетения. В *Ibn al-Shahīd* образ ребёнка, облачённого в слишком большую для него военную шинель погибшего отца, символизирует наследуемую травму и бремя, которое война возлагает на детей. Подобным образом *Qāfilat al-Ḍayā'* изображает детей-беженцев, страдающих от голода, болезней и вынужденного перемещения, подчёркивая утрату детства в условиях насилия и изгнания. В этих стихотворениях ребёнок становится символической фигурой, посредством которой поэт выражает страдание общества в целом.

В-третьих, детство также олицетворяет надежду, обновление и возрождение. В *Fî Intizâr al-Janîn* ещё не родившийся ребёнок символизирует как личное, так и коллективное возрождение. В свою очередь, *al-Asliha wa-al-Afâl* соединяет детскую невинность с мифом о Синдбаде, представляя воспоминания о детстве и деревню Джайкур как подлинный источник духовной непрерывности. Во всех этих стихотворениях природные образы — дождь, реки, пальмы и плодородные поля — выступают символическими продолжениями детства, связывая память, родину и надежду.

Анализ также показывает, что ас-Сайяб использует символику, метафору, мифологические отсылки и природную образность для преобразования индивидуального опыта в универсальные смыслы. Таким образом, детство репрезентируется не просто как биографическое воспоминание, но как литературное пространство, в котором сходятся личная утрата, коллективная трагедия и возможность обновления.

Заклучение

Исследование позволяет заключить, что детство составляет одну из основополагающих тем поэзии Бадр Шакра ас-Сайяба. Не ограничиваясь функцией ностальгического воспоминания, оно служит символической рамкой, посредством которой поэт осмысляет утрату матери, сиротство, изгнание, войну, вынужденное перемещение, надежду и духовное возрождение. Соединяя автобиографический опыт с мифологической, религиозной и природной образностью, ас-Сайяб преобразует личное страдание в более широкое размышление о человеческом существовании.

Результаты также свидетельствуют о том, что символические структуры и стилистические особенности его поэзии являются не просто эстетическими приёмами, а существенными составляющими поэтического выражения. Посредством повторяющихся образов дождя, рек, деревень, детей и мифологических персонажей ас-Сайяб создаёт поэтическую вселенную, в которой детство становится точкой пересечения памяти, идентичности, утраты и надежды.

Сосредоточившись непосредственно на теме детства, данное исследование дополняет существующие работы об ас-Сайябе с позиции, до настоящего времени получавшей сравнительно ограниченное внимание. Оно также предлагает продуктивную основу для дальнейших исследований образов детства, символики и тематической организации современной арабской поэзии.

Ключевые слова: арабская литература, Бадр Шакр ас-Сайяб, детство, поэзия, биография.

Yapılandırılmış Özet:

Amaç

Bu çalışma, modern Arap şiirinin öncü isimlerinden Bedr Şâkir es-Seyyâb'ın şiirlerinde çocukluk temasının temsilini incelemektedir. Önceki akademik çalışmalar büyük ölçüde es-Seyyâb'ın siyasi görüşlerine, edebî yeniliklerine ve hayat hikâyesine odaklanmış olsa da, çocukluk teması bağımsız bir çalışma konusu olarak kapsamlı biçimde ele alınmamıştır. Bu makale, es-Seyyâb'ın çocukluğu yalnızca kendi geçmişine yönelik nostaljik bir hatıra olarak değil, aynı zamanda kişisel travmanın, annelik kaybının, sürgünün, savaşın, umudun ve kolektif acının simgesel bir ifadesi olarak nasıl temsil ettiğini araştırarak bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Çocukluğun şairin şiirsel dünyasının merkezi temalarından biri haline geldiği simgesel ve üslupsal boyutlara özel bir dikkat yöneltilmektedir.

Yöntem

Çalışma, metin analizine dayalı nitel araştırma desenini benimsemektedir. Kapsamı yalnızca es-Seyyâb'ın şiirleriyle sınırlandırılmıştır. Amaca yönelik olarak seçilmiş on şiirden oluşan bir metin havuzu analizin temelini oluşturmaktadır: *Kâlû li-Eyyûb* (Eyüp'e Dediler ki), *Marhâ Ğaylân* (Merhaba Geylan), *İbnu 'ş-Şehîd* (Şehidin Oğlu), *Kâfiletu 'd-Ġayâ'* (Kayboluş Kervanı), *Îlâ Cemîle Bûhayred* (Cemile Buhayred'e) - özellikle *Fî Intizârî 'l-Cenîn* (Cenini Beklerken) bölümü, *Unşûdetu 'l-Matar* (Yağmurun Türküsü), *Nidâ 'u 'l-Mevt* (Ölümün Çağırısı), *Hâmilu 'l-Harazî 'l-Mulevven* (Renkli Boncukların Taşıyıcısı), *Sefer Eyyûb* (Eyüp'ün Yolculuğu) ve *el-Eslihatu ve 'l-Efâl* (Silahlar ve Çocuklar). Şiirler, simgesel yapıları, imgeleri ve tematik örgütlenmeleri dikkate alınarak metin ve üslup analizi çerçevesinde incelenmektedir. Analiz ayrıca şiirler ile şairin hayatı arasındaki ilişkiyi, özellikle annesini erken yaşta kaybetmesini, yetimlik duygusunu ve yirminci yüzyıl ortası Irak'ının toplumsal ve siyasi koşullarını da dikkate almaktadır.

Bulgular

Bulgular; çocukluğun, es-Seyyāb'ın şiirsel imgeleminde merkezî bir konuma sahip olduğunu ve birbiriyle ilişkili üç düzeyde işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Birincisi, çocukluk, otobiyografik belleğin şiirsel ifadesi olarak işlev görmektedir. Şairin annesinin erken ölümü, yetimlik deneyimi ve Ceykûr köyüne duyduğu özlem birçok şiirin duygusal temelini oluşturmaktadır. *Unşûdetu'l-Matar*'da yağmur, toprağın yeniden canlanmasını ve aynı zamanda şairin çocukluğunda eksik kalan annelik şefkatini ve duygusal güvenliği simgelemektedir. Benzer şekilde, *Nidâ'u'l-Mevt* ölümü yalnızca bir son olarak değil, anneye kavuşmanın bir imkânı olarak sunmakta ve insanî müşterekte buluşturmaktadır.

İkincisi, çocukluk, savaşın, yerinden edilmenin ve siyasi baskının mağdurlarını temsil etmektedir. *İbnu's-Şehîd*'de, şehit babasının kendisine fazla gelen askerî pelerinini giymiş bir çocuk imgesi, miras alınan travmayı ve savaşın çocuklara yüklediği ağır sorumluluğu simgelemektedir. Benzer şekilde, *Kâfiletu'd-Ḍayâ'*, açlık, hastalık ve yerinden edilmeden muzdarip mülteci çocukları tasvir ederek şiddet ve sürgün koşulları altında çocukluğun kaybını vurgulamaktadır. Bu şiirlerde çocuk, şairin toplumun tamamının acısını ifade ettiği simgesel bir figür haline gelmektedir.

Üçüncüsü, çocukluk aynı zamanda umudu, yenilenmeyi ve yeniden doğuşu simgelemektedir. *Fî İntizârî'l-Cenîn*'de doğmamış çocuk, hem kişisel hem de kolektif yenilenmeyi simgelemektedir. Aynı şekilde, *el-Esliḥatu ve'l-Etfâl* çocukluğun masumiyetini Sindbad mitiyle birleştirerek çocukluk anılarını ve Ceykûr köyünü manevi sürekliliğin gerçek kaynağı olarak sunmaktadır. Bu şiirler boyunca yağmur, nehirler, hurma ağaçları ve verimli tarlalar gibi doğa imgeleri, çocukluğun simgesel uzantıları olarak işlev görmektedir; hatıra, vatan ve umudu birbirine bağlamaktadır.

Analiz ayrıca es-Seyyāb'ın bireysel deneyimleri evrensel anlamlara dönüştürmek için simgecilik, metafor, mitolojik göndermeler ve doğa imgelerini kullandığını göstermektedir. Dolayısıyla çocukluk, biyografik bir hatıra aralığından çıkarılıp kişisel kaybın, kolektif trajedinin ve yenilenme imkânının birleştiği edebî bir mecrada temsil edilmektedir.

Sonuç

Bu çalışma, çocukluğun Bedr Şâkir es-Seyyāb'ın şiirinin temel temalarından birini oluşturduğu sonucuna varmaktadır. Çocukluk, yalnızca nostaljik bir hatıra olarak işlev görmekten öte, şairin annelik kaybını, yetimliği, sürgünü, savaş, yerinden edilmeyi, umudu ve manevi yeniden doğuşu keşfettiği simgesel bir çerçeve olarak hizmet etmektedir. Es-Seyyāb, otobiyografik deneyimi mitolojik, dini ve doğa imgeleriyle birleştirerek kişisel acıyı insanlık durumuna dair daha geniş bir düşünceye dönüştürmektedir.

Bulgular ayrıca şairin simgesel yapılarının ve üslupsal özelliklerinin yalnızca estetik araçlar olmadığını, şiirsel ifadesinin temel bileşenleri olduğunu göstermektedir. Es-Seyyāb, yağmur, nehirler, köyler, çocuklar ve mitolojik figürler gibi yinelenen imgeler aracılığıyla, çocukluğun bellek, kimlik, kayıp ve umudun buluşma noktası hâline geldiği şiirsel bir evren inşa etmektedir.

Bu çalışma, özellikle çocukluk temasına odaklanarak, es-Seyyāb üzerine yapılan mevcut akademik çalışmalara nispeten sınırlı ilgi gören bir perspektiften katkı sunmaktadır. Aynı zamanda, modern Arap şiirinde çocukluk imgeleri, simgecilik ve tematik analizle ilgilenen gelecek çalışmalar için de yararlı bir çerçeve sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arap Edebiyatı, Bedr Şâkir es-Seyyāb, Çocukluk, Şiir, Yaşam Öyküsü.

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

A Poet Who Keeps His Childhood Alive in His Poems: Badr Shākir al-Sayyāb

Introduction

In Arabic literature, “childhood” (*al-ṭufūlah*) and early memories rank among the foundational themes through which poets—particularly in the modern era—express their quest for identity, their return to roots (*al-‘awdah ilā al-judhūr*), and the feelings of alienation and yearning (*al-ḥanīn*) induced by modern urban life. While collective memory in the classical *qaṣīdah* tradition was anchored in the desert and abandoned encampments (*aṭlāl*), modern Arabic poetry re-signified this memory around the poet’s birthplace, village, maternal affection, and the geography of childhood. In the mid-twentieth century, post-colonial experiences and sweeping socio-political upheavals steered literary production away from Romantic and Symbolist introspection toward a socially committed realism. Within this transitional landscape—marked by the rupture of rigid classical meters in favor of the free verse movement—poetry evolved into a multi-layered narrative medium where personal tragedies and collective suffering intertwined.

At the epicenter of this formal and intellectual transformation stands Badr Shākir al-Sayyāb (1926–1964), a seminal figure of modern Arabic poetry and the Iraqi free verse movement. In al-Sayyāb’s poetics, childhood is neither a mere chronological stage nor an idyllic sanctuary of passive nostalgia. Confronted with the trauma of early maternal bereavement, years of political persecution, exile, and debilitating illness, childhood became an existential fortress—a personal mythos grounded in the innocence of Jaykūr. Furthermore, drawing deeply from ancient Arabic storytelling, mythological archetypes, and the personification of nature, the poet synthesized traditional narrative structures with modern imagery, thereby transmuting his intimate experiences of childhood into a universal human condition.

A critical review of the literature indicates that scholarly attention on al-Sayyāb has overwhelmingly focused on his ideological affiliations, metric innovations, and biographical trajectory. Consequently, the motif of childhood has seldom been investigated as an autonomous and overarching subject of inquiry, often being relegated to incidental biographical commentary. To address this scholarly gap, the present study investigates how childhood is metaphorically conceptualized and functioning across a threefold dialectic in al-Sayyāb’s poetics: autobiographical memory, the victimization of war and displacement, and spiritual rebirth/hope.

To this end, the study employs a qualitative, text-centered stylistic analysis. The primary corpus comprises a purposively selected sample of ten poems that systematically capture the diverse manifestations of the childhood motif: *Qālū li-Ayyūb*, *Marḥā Ghaylān*, *Ibn al-Shahīd*, *Qāfilat al-Ḍayā’*, *Ilā Jamīlah Būḥayrid* (specifically the section *Fī Intizār al-Janīn*), *Unshūdat al-Maṭar*, *Nidā’ al-Mawt*, *Ḥāmil al-Kharaz al-Mulawwan*, *Sifr Ayyūb*, and *al-Asliḥah wa-al-Aṭfāl*. These texts are scrutinized through their symbolic frameworks, metaphorical tropes, mythological allusions, and

thematic organization, with biographical context and mid-twentieth-century Iraqi socio-political realities serving as complementary interpretive horizons.

Literature Review and Hypotheses

In Arabic literature, places carry cultural and symbolic weight in poetry (Kaş, 2024, p. 1063). For al-Sayyāb, Ceykūr is a symbolic space of childhood memory, loss, and rebirth.

The table below outlines the main themes of the study:

Theme		Key Image	Code	Poem
Dreams	World of	Rain, melody	Unshūd	أُنشودة المطر
	Need for Love	Mother, warmth	Ḥanīn	نداء الموت
Longing	War–Pain	Orphan, cloak	Jarḥ	ابن الشهيد
	Ceykūr–	Village, palm	Jaykūr	مرحى غيلان
	Politics–Exile	Refugee, border	Manfā	قافلة الضياع

As seen in the table, al-Sayyāb reflected the deep traces of his childhood in his works.

Table 1. Research Model Source: Developed by the author.

Childhood in Modern Arabic Poetry: A Thematic Overview

The representation of childhood in modern Arabic poetry has attracted increasing scholarly attention, particularly in the context of poets’ search for identity, their return to roots (*al-‘awdah ilā al-judhūr*), and their responses to the alienation brought about by modern urban life. Unlike the classical *qaṣīdah* tradition, in which collective memory was shaped around the desert and abandoned encampments (*aṭlāl*), modern Arabic poetry has re-signified memory around the poet’s birthplace, village, maternal affection, and the geography of childhood (Yalar, 2002, pp. 110-111). This shift reflects a broader cultural transformation in the Arab world during the mid-twentieth century, as colonialism, social movements, and political upheavals prompted a reassessment of literary traditions and the emergence of socially engaged poetic forms (al-Fāḥūrī, 1986, p. 636).

Within this context, Badr Shākir al-Sayyāb (1926–1964) occupies a central position as one of the pioneers of the Iraqi free verse movement and modern Arabic poetry. Previous scholarship has predominantly focused on al-Sayyāb’s political ideology, his role in the development of free verse, his use of myth and symbolism, and his biographical narrative, particularly his early loss of his mother and his subsequent experiences of exile and political disillusionment (Abbas, 1972; Ma’rūf, 2016; Ya’qūb, 2004). However, despite the frequency with which childhood imagery appears in his poetry, the theme of childhood itself has not been examined comprehensively as a distinct subject of

inquiry. This gap in the literature is particularly notable given that childhood memories and the figure of the child are recurrent and structurally significant elements in his poetic universe.

Childhood as Autobiographical Memory and Trauma

One of the most extensively documented aspects of al-Sayyāb's life is the early death of his mother, Karīmah, when he was only six years old. This event has been identified by critics as foundational to his emotional and poetic development. Iḥsān 'Abbās (1969) and Nājī 'Allūsh (1974) have emphasized that the poet's personal sufferings, the psychology of orphanhood, and the ideological and professional crises he encountered throughout his life form the essential points of departure for his works (cited in Ma'rūf, 2016, p. 71). The sense of exclusion, the indifference of his stepmother, and his subsequent refuge with his maternal grandmother in Jaykūr are recurrent motifs that shape his poetic imagination (Baydūn, 1991, pp. 13-16).

Scholars working within psychoanalytic and biographical frameworks have argued that al-Sayyāb's poetry constitutes an ongoing attempt to compensate for the absence of maternal affection and to process the trauma of early loss. For instance, Aliye Saadi Abdulresul (n.d.) has noted that "death's separation of the child al-Sayyāb from his mother and the elimination of the sanctuary of intimacy, compassion, and mercy created a deep emptiness in his spiritual world" (pp. 215-216). This perspective aligns with broader psychoanalytic readings of childhood trauma in literature, which suggest that early loss can produce a persistent longing for security and wholeness, often expressed through symbolic imagery (Freud, 1917; Klein, 1940).

Mythology, Symbolism, and the Archetype of the Child

A substantial body of literature has examined al-Sayyāb's extensive use of mythological figures such as Tammuz, Ishtar, Christ, and Job, as well as his integration of Mesopotamian and biblical narratives into his poetic language. Critics such as Iḥsān 'Abbās (1972) and Şükran Yalar (2002) have demonstrated that these archetypes function as vehicles for expressing both personal and collective suffering. The figure of Job (*Ayyūb*), in particular, has been interpreted as a symbol of patience, trial, and ultimately, divine mercy. In al-Sayyāb's poem *Kālū li-Ayyūb*, the archetype is explicitly linked to the poet's own childhood pain and his longing for healing and reunion (Abbās, 1972, pp. 320-325).

The use of myth and symbol in al-Sayyāb's poetry has also been analyzed in terms of its formal and stylistic functions. Modern Arabic poets, as noted by Mūsā (2010, p. 75), employ the long poem form to integrate myth, symbol, historical fact, and human experience within a single perspective. Al-Sayyāb's poems, therefore, are not merely personal laments but are structured as multi-layered texts that invite allegorical and archetypal interpretation. In this framework, the child figure emerges not only as a biographical referent but also as a symbol of innocence, vulnerability, and potential renewal.

War, Displacement, and the Child as Victim

The theme of childhood in al-Sayyāb's poetry is also inextricably linked to the political and social crises of mid-twentieth-century Iraq and the broader Arab world. Studies on war poetry and children's literature in Arabic have highlighted the ways in which poets use the child figure to articulate collective trauma and critique political violence (Mansoor & Salman, 2020). In al-Sayyāb's *Ibn al-Shahīd*, the child wearing his martyred father's oversized military cloak symbolizes the intergenerational transmission of grief and the burden of vengeance. The poem's depiction of the child dreaming of graveyards and blood has been interpreted as a powerful condemnation of the destructive effects of war on civilian life (Ced', 1986).

Similarly, *Kāfilatu al-Ḍayā'* addresses the plight of refugee children, drawing attention to hunger, disease, and the arbitrary nature of borders. This poem, which opens with an allusion to the

Cain and Abel narrative, situates contemporary displacement within a mythological framework of fraternal conflict and injustice. As Mansoor and Salman (2020, p. 4) have argued, objectification—the reduction of individuals to instruments without independent identity—is a recurrent trope in depictions of refugee children, and al-Sayyāb’s poem exemplifies this through the failed attempts to heal the child with medicine and bread, while denying him genuine agency.

Nature, Rebirth, and the Child as Symbol of Hope

In contrast to the tragic representations of childhood as trauma or victimhood, al-Sayyāb’s poetry also presents childhood as a source of hope and renewal. Natural imagery—rain, rivers, palm trees, and fertile fields—frequently functions as a symbolic extension of childhood, linking memory, homeland, and spiritual regeneration. In *Unshūdat al-Maṭar*, rain symbolizes not only the revival of the earth but also the restoration of maternal affection and emotional security absent from the poet’s early life (al-Sayyāb, 2014, p. 122).

The motif of the fetus (*janīn*) in *Fī Intizār al-Janīn* has been interpreted as a symbol of both personal and collective rebirth. According to Leech (1969), in poetic language, objects acquire symbolic meanings as they are reshaped in the poet’s mind, and al-Sayyāb’s use of the fetus and the imagery of labor pains suggests that present suffering is but the precursor to a new beginning. This perspective aligns with interpretations of al-Sayyāb’s work that emphasize his belief in the regenerative power of hope, despite the pervasive presence of loss and despair (Süzen, 2021).

Critical Debates and Theoretical Frameworks

The interpretation of al-Sayyāb’s childhood imagery has been shaped by competing critical perspectives. Marxist and sociological critics have viewed his childhood memories and longing for the village as indirect critiques of social poverty and feudal structures in Iraq, rather than purely individual or aesthetic expressions (Yalar, 2002). Conversely, some scholars have argued that al-Sayyāb’s later political disillusionment and exile led him to idealize childhood innocence as an escape from reality, a position that has been challenged by those who see his work as consistently engaged with social and political issues (Ced’, 1986).

Comparative studies have further noted that al-Sayyāb’s representation of childhood differs from that of Western modernist poets, who often portray childhood as a joyful and nostalgic space. In contrast, al-Sayyāb’s childhood memories are tragic from the outset, intertwined with death, illness, and loss. Critics have observed that his childhood experience carries “the grief of an old man,” situating his depictions of childhood within an intensely melancholic framework (Ma’rūf, 2016). This distinctiveness underscores the need for a systematic analysis of childhood as a thematic and symbolic structure in his poetry.

Hypotheses

Based on the literature review and the research gaps identified above, the present study proposes the following hypotheses:

H1: In the poetry of Badr Shākir al-Sayyāb, childhood is not merely a nostalgic recollection of the past but functions as a fundamental metaphor that nourishes the formal and symbolic possibilities of modern poetry.

H2: The representation of childhood in al-Sayyāb’s poetry operates on three interconnected levels: (a) as an expression of autobiographical memory and maternal loss; (b) as a symbol of war, displacement, and political oppression; and (c) as a signifier of hope, renewal, and spiritual rebirth.

H3: Al-Sayyāb employs mythological, religious, and natural imagery (e.g., Job, Tammuz, rain, rivers, Jaykūr) as symbolic extensions of childhood, transforming personal trauma into a universal human condition.

H4: The child figure in al-Sayyāb's poetry serves as a vehicle for both individual and collective suffering, bridging the poet's personal grief with the social and political tragedies of his time.

H5: Through his use of symbolism, metaphor, and intertextual references, al-Sayyāb constructs a poetic universe in which childhood becomes the meeting point of memory, identity, loss, and hope, thereby transcending biographical narrative to achieve universal resonance.

This literature review and the proposed hypotheses provide a structured framework for analyzing the theme of childhood in al-Sayyāb's poetry, drawing on existing scholarship while addressing the gaps identified in the literature. The subsequent analysis will test these hypotheses through close textual reading of the selected poems.

Research Method

Data Collection Method

The study adopted document analysis and intertextual examination, which are among qualitative research methods. Sampling from the poet's literary world, the scope of the study was limited to poems addressing the theme of childhood. In this regard, al-Sayyāb's divans were scanned, and ten poems intensively containing imagery of childhood, child, mother, orphanhood, exile, and nature were selected through purposive sampling. The selected poems were examined within the framework of textual and stylistic analysis, considering their symbolic structures, imagery, and thematic organization. The obtained data were evaluated using image analysis, mythological criticism, and psychoanalytic interpretation methods. During the analysis process, the relationship between the poems and the poet's life—particularly his early loss of his mother, his sense of orphanhood, and the social and political conditions of mid-twentieth-century Iraq—was also taken into account.

Population and Sample

The population of the study consists of all published divans (poetry collections) of Badr Shākir al-Sayyāb. The poet's divans were scanned to identify poems directly related to the theme of childhood. In this context, ten poems containing intensive imagery of childhood, child, mother, orphanhood, exile, and nature were selected from the poet's published divans (al-Fāḥūrī, 1986, p. 638; 'Uthmān, 2015, pp. 16-17) through purposive sampling. This selection was made considering thematic diversity and representation of different periods of the poet's career. The selected poems are: *Kālū li-Ayyūb*, *Marḥā Ghaylān*, *Ibn al-Shahīd*, *Kāfilatu al-Ḍayā'*, *Ilā Jamīla Būḥayrad* (particularly the section *Fī Intizār al-Janīn*), *Unshūdat al-Maṭar*, *Nidā' al-Mawt*, *Ḥāmil al-Kharaz al-Mulawwan*, *Safar Ayyūb*, and *al-Asliḥa wa-al-Aṭfāl*. The scope of the study was limited to these poems addressing the theme of childhood.

Data Analysis Method

The data obtained within the scope of the study were analyzed using qualitative content analysis. The data were analyzed within the framework of a thematic coding scheme developed by the researcher. The analysis process involved the following stages: (1) The selected poems were read repeatedly, and expressions, images, and symbols related to the theme of childhood were identified and coded. (2) The coded data were categorized into thematic groups based on similarities and differences. At this stage, image analysis, mythological criticism, and psychoanalytic interpretation methods were utilized. (3) The identified themes were interpreted by comparing them with existing studies in the literature, and the meaning dimensions of the poet's treatment of the childhood theme were discussed. During the analysis process, the relationship between the poems and the poet's life—particularly his early loss of his mother, his sense of orphanhood, and the social and political conditions of mid-twentieth-century Iraq—was also taken into account. To enhance the validity and

reliability of the study, expert opinion was consulted throughout the analysis process, and the findings were reviewed multiple times by the researcher¹.

Findings

BIOGRAPHY AND WORKS

Life of Badr Shākir al-Sayyāb

Badr Shākir al-Sayyāb is one of the most important innovative (modernist) poets in modern Arabic poetry. The poet was born in the village of Jaykūr, in the district of Abū al-Khaṣīb, south of Basra—a locality where the vast majority of the population belonged to the Sayyāb family and which extended as far as the village of Bukaa' (Salim, 2009, p. 212; Ya'qūb, 2004, p. 218). His mother was from Jaykūr, while his father, Shākir b. 'Abd al-Jabbār, hailed from Bukaa'. There are differing views regarding his date of birth. Some sources give the year 1925 (Nāji, 1998, p. 64), whereas others cite 1926 (al-Fāḥūrī, 1986, p. 636). His full name is Badr b. Shākir b. 'Abd al-Jabbār b. Marzūq al-Sayyāb.

The middle child of a low-income family, the poet was only six years old when he lost his mother, Karīmah, during the birth of her fourth child (Abbas, 1972, pp. 11-14). The poet's early loss of his mother, the indifference of his stepmother, and his longing for the village of Jaykūr and the Buwayb River constitute recurring foundational themes in his poetry (Ma'rūf, 2016, p. 70). Prominent scholars such as Iḥsān 'Abbās (1969) and Nāji 'Allūsh (1974) have emphasized that the poet's personal sufferings, the psychology of orphanhood, and the ideological and professional crises he encountered throughout his life form the essential points of departure for his works (Ma'rūf, 2016, p. 71).

The poet's childhood years were shaped by profound sorrows that began with the loss of his mother at the age of six and left enduring marks upon him. Following his mother's death, his father's remarriage and the consequent economic deterioration of the family created a tense atmosphere within the household. The fact that his cousins grew up surrounded by maternal affection while he was deprived of this love engendered a deep sense of loneliness and alienation in al-Sayyāb's psyche. Struggling with this feeling of exclusion, the poet later left his father's home and took refuge with his maternal grandmother in Jaykūr (Baydūn, 1991, pp. 13-16).

¹ Various studies have been conducted on many poets. For some examples, see: Ece, 2006a; Adiloğlu, 2006; Kuzubaş, 2006; Ece, 2006b; Ğaniyeva, 2007; İnyet, 2007; Türkmen, 2007; Usluer, 2007; Akkaya, 2008; Aslan, 2008; Ayan, 2008; Aydemir, 2008; Aydemir, 2008; Balkaya, 2008; Batislam, 2008; İspir, 2008; Kırmızı, 2008; Koçoğlu, 2008; Öztekin, 2008; Poyraz, 2008; Yazar, 2008; Aksoyak, 2009; Avşar, 2009; Bayram, 2009; Ceyhan, 2009; Çınar, 2009a; Çınar, 2009b; Eke, 2009; Atik Gürbüz, 2009; Alkan İspirli, 2009; Koç Keskin, 2009; Köktürk, 2009; Kurnaz, 2009; Özyıldırım, 2009; Paksoy, 2009; Tanyıldız, 2009; Tavukçu, 2009; Tıgılı, 2009; Usluer, 2009; Üst, 2009; Yakar, 2009; Yılmaz, 2009; Özger, 2009; Savran, 2009; Kazan, 2010; Çalka, 2010; Kokubasova, 2010; Arvas, 2010; Dağlar, 2010; Gökçimen, 2010; Alkan İspirli et al., 2010; Selçuk, 2010; Turan, 2010a; Kütük, 2010; Aslan, 2010; Demirel, 2010; Şen, 2010; Şengün, 2010; Turan, 2010b; Çonoğlu, 2011; Gülemdam, 2011; Öztürk, 2011; Aksoyak, 2011; Bayram, 2011; Çeltik, 2011; Çınar, 2011; Chirli, 2011; Doğan, 2011; Kallimci, 2011; Kara & İbragim, 2011a; Kara & İbragim, 2011b; Mor, 2011; Öztürk, 2011; Sarıççek, 2011; Balci, 2012; Gür & Koçakoğlu, 2012; Gökalp Alpaslan, 2012; Karakartal, 2012; Şahin Tekinalp, 2012; Topçu, 2012; Akbulut, 2012; Sınar Uğurlu, 2012; Tarım, 2012; Ulutaş, 2012; Erdal, 2012; Ogur, 2012; Gülemdam, 2012; Mumcu Ay, 2012; Durmuş, 2012; Şen, 2012; Bayrak, 2012; Tunç, 2012; Kacıroğlu, 2012; Aykanat, 2019; Zariç, 2019; Kaya, 2019; Soydan & Saz, 2019; Kufacı, 2019; Turan, 2019; Işık, 2019; Alptekin, 2019; Bakırcı, 2019; Ulucan, 2019; Özyurt, 2019; Kardaş, 2019; Kırıçak, 2019; Kırız, 2019; Bozkurt, 2019; Duman, 2019; Uz & Yıldız, 2019; Uslu, 2020; Bayram, 2020; Ali, 2020; Harmancı, 2020; Kızıltaş, 2020; Tekeli, 2020; Yavuzer, 2020; Karaca, 2020; Arıcan & Turan, 2020; Paksoy, 2020; Kalyon, 2020; Kalyon, 2020; Özkan Bahar, 2020; Öztürk, 2020; Çopur, 2020; Kenjayeve, 2020; Güzel, 2020; Çalık, 2020; Akçora, 2020; Gedikli, 2020; Gedikli, 2020; Kadioğlu, 2020; Atlansoy, 2019; Araz, 2019; Vural & Çatak, 2021; Maral, 2022; Sevinç, 2022; Çetin, 2023; Taş, 2023; Atik, 2024; Arslan, 2024; Alyounes, 2024; Albayrak, 2024; Güzeloglu, 2024; Karadavut, 2024; Kutlar Oğuz & Uğur, 2024; Bayram, 2025; Boz & Çitil, 2025; Büyükkavas Kuran, 2025; Yenice, 2025; Kiraz, 2025; Salihoğlu, 2025; Kayaokay, 2025; Dal & Keskin, 2025; Koyuncu, 2025; Batar, 2025; Boyacioğlu, 2020; Ekinci, 2020.

Having completed his primary education in his district and his secondary and high school education in Basra, al-Sayyāb subsequently enrolled at the Higher Teachers' College in Baghdad. After studying for two years in the Department of Arabic Literature, he transferred to the Department of English Language, from which he graduated between 1945 and 1948 (Ya'qūb, 2004, p. 219). During his university years, he established ties with left-leaning political movements that opposed British influence and brought the Palestinian cause to the forefront. He worked as a teacher for a time but was dismissed from his post and imprisoned due to his political views. Following his release, he worked in various occupations outside the teaching profession.

Forced to leave his country in 1952 due to his participation in demonstrations against the monarchy, al-Sayyāb first went to Iran and then to Kuwait. After returning to Baghdad in 1954, he worked in journalism as well as serving as a director of imports and exports. In 1958, he lent his support to the military coup led by 'Abd al-Karīm Qāsim, which brought an end to the monarchical regime and established a republican order. In 1959, the poet began working as a translator at the Pakistani Embassy; in the same year, in line with developments within his society and his party, he withdrew from the Communist Party. Subsequently, he joined various political formations such as the Ba'th Party, the Syrian Nationalist Movement, and the Arab Nationalist Movement, though he remained in none of them permanently (Ced', 1986, p. 16).

Physically frail and slender, yet emotionally highly sensitive, al-Sayyāb has been characterized as a "man of deprivation" due to the privations he experienced throughout his life (al-Fāḥūrī, 1986, pp. 637-638). Throughout his life, he sought to compensate for the absence of maternal affection; he experienced several love affairs that ended in disappointment—such as his first love, Wafīqah, who married another man and whose death years later prompted him to compose the qaṣīdah "'Alā al-Shāṭi'" (On the Shore), as well as Ḥālah from his shepherding days, his lovers in Baghdad, and the "dimpled" girl who left him to marry a wealthy man. Finally, the poet married Iqbāl Ṭāhā from his village, and from this marriage he had two daughters and one son (al-Sayyāb, 2016, pp. 23-25; Ced', 1986, pp. 17-18).

The class consciousness, the quest for poverty alleviation and social justice, shaped by the communist/leftist movements al-Sayyāb joined in his youth, shifted after the 1950s—particularly with the July 23 revolution in Egypt—toward Arab nationalism (qawmī thought). In 1962, the poet fell ill and traveled to Beirut, London, and Paris for treatment; following two years of severe illness, he passed away in 1964 either at the Amīrī Hospital in Kuwait or in Basra (al-Fāḥūrī, 1986, pp. 636-637; Nājī, 1998, pp. 64-65; Ṣadūq, [n.d.], pp. 443-444).

Works

The principal poetry collections found in the poet's divans and works are as follows (al-Fāḥūrī, 1986, p. 638; 'Uthmān, 2015, pp. 16-17): *Azhār Zābilah* (Withered Flowers), *Asāṭīr* (Legends), *al-Ma'bad al-Gharīq* (The Sunken Temple), *Unshūdat al-Maṭar* (The Song of Rain), *Shanāshīl Ibnat al-Jalabī* (The Balcony of the Daughter of al-Jalabī), *al-Asliḥah wa al-Atfāl* (Weapons and Children), *Ḥaffār al-Qubūr* (The Grave-Digger), *Manzil al-Aknān* (The House of Slaves), *al-Mūmis al-'Amyā* (The Blind Prostitute), *al-Iqbāl* (The Approach / Iqbāl), *Azhār wa Asāṭīr* (Flowers and Legends), *al-Rīḥ* (The Wind), *A'āṣīr* (Hurricanes), and *Fajr al-Salām* (The Dawn of Peace).

His prose works include the following (Ṣadūq, [n.d.], p. 447; Nājī, 1998, p. 66; 'Uthmān, 2015, pp. 16-17): *al-A'rāb wa al-Masrah* (The Arabs and Theater), *Qaṣā'id Mukhtārah min al-Shi'r al-'Alamī al-Ḥadīth* (Selected Poems from Modern World Poetry), *Kuntu Shuyū'īyyan* (I Was a Communist), and *Rasā'il al-Sayyāb* (The Letters of al-Sayyāb).

Literary Personality

In contrast to the external and ornamental descriptions of classical poetry, the image in al-Sayyāb's poetry establishes an organic connection between the poet's inner world, his biography (Jaykūr, the loss of his mother, illness), and the external world (political turmoil, poverty). The modern conception of the image, as addressed in Yāfi's work, is likewise evaluated as a synthesizing force that reassembles a fragmented reality.

The State of Mind in His Poems

Al-Sayyāb's loneliness and helplessness, experienced under harsh life conditions, are clearly observable through the atmosphere he creates in his poems and the ideas he addresses. As a child who lost his mother at an early age, the poet felt the profound void created by this loss throughout his life; he reflected the psychological distress he suffered under the influence of feelings of exclusion and deprivation of love in his poems. Indeed, as critics have noted, death's separation of the child al-Sayyāb from his mother and the elimination of "the sanctuary of intimacy, compassion, and mercy" created a deep emptiness in his spiritual world (Abdulresul, n.d., pp. 215-216). For this reason, it is possible to observe traces of the pains he experienced in the past within the poet's intellectual world and poetic stance.

The psychology of orphanhood that emerges in his poems carries the reflections of the "lost childhood" experience that persisted throughout the poet's life. These poems, bearing the purity and fragility of childhood, not only constitute an expression of individual suffering but also address social problems and human pains within a universal mode of expression (Abbas, 1972). In this context, the fundamental elements that come to the fore in the text are as follows:

1. The association of the archetype of Prophet Job (Ayyūb) with the pain of childhood,
2. The allusion to Prophet Moses (Mūsā) through the expression "I will throw my staff into the water" (Tāhā 20:77),
3. The interpretation of the bouquet of flowers presented to the patient wife as an expression of gratitude toward Iqbāl,
4. The fact that the poems were written in Durham, which reinforces the psychology of exile.

Al-Sayyāb combined the sensitivity of the child's spirit with the destructive reality of the modern age in his works. In this respect, his poems possess a quality that not only reflects the individual and social issues of his own period but also touches upon the universal sufferings of humanity. Therefore, the examination of these poems holds significance not only as a literary analysis but also from a human and social perspective.

The Poem "Kālū li-Eyyūb" and the Call for Mercy

Al-Sayyāb recalls his longing for the childhood days he could not live and his prematurely ended childhood, together with the painful and traumatic experiences he encountered later in life. The poet reinterprets this tragic deficiency through archetypes that serve as symbols of patience and trial, such as Prophet Job (Ayyūb). In his poem titled *Kālū li-Eyyūb* (They Said to Job), composed in Durham in 1963, he establishes a dialogue with the child Job as follows:

Arabic

English

قالوا لأَيُّوبَ: جفاكَ الإله!

They said to Job: "God has forsaken you!"

فَقَالَ: لا يَجْفُو

He said: "He does not forsake

من شد بالإيمان، لا قبضتاه

the one who clings firmly through faith; neither do His two fists

ترخي، ولا أجفانه تغفو.

loosen, nor do His eyelids fall asleep."

قالوا له: والداء من ذا رماه

They said to him: "Then who hurled this disease

في جسمك الواهي ومن ثَبَّتَهُ؟

into your frail body, and who established it?

هو التكفيرُ عمَّا جناه

This is the expiation for what was committed by

قابيلُ والشاري سُدَى جَنَّتُهُ!

Cain and the one who wasted his paradise!"

سيُهْزَمُ الداء، غداً أغفو

The disease will be defeated; tomorrow I will fall asleep,

ثم تُفِيقُ العينُ من غَفْوِهِ

then the eye will wake from its sleep,

فأسحبُ الساقَ إلى خَلْوِهِ،

and I will drag my leg to a hermitage,

أسألُ فيها لله أن يعفو

there asking forgiveness from God,

عَكَزَتِي في الماء أرميها

I will throw my staff into the water,

وأطرقُ البابَ على أهلي،

and I will knock on my family's door.

إن فتحو البابَ فيا ويلي

If they open the door, woe to me—

منصرخةً، من فرحةٍ مسَّتْ حوافيها

with a joy that screams, touching the boundaries of

دَوَّامَةُ الحُزنِ... وأَيُّوبُ ذاك؟

the vortex of sorrow... And is that Job?

أم أن أمنيَّةً

Or is it a wish

يقذفها قلبي، فألقيها

that my heart hurls, so that I finally find it

Arabic

English

ماتلة في ناظري حيّة؟

standing alive before my eyes?

غيلان، يا غيلان، عانق أباك!

“Ghaylān, O Ghaylān, embrace your father!”

يا ربّ لا شكوى ولا من عتاب،

O my Lord, neither a complaint nor a reproach,

ألسنت أنت الصانع الجسماء؟

is it not You who created the body?

فمن يلوم الزارع الثمّاء

Then who blames the farmer who, gathering

من حوله الزرع، فشاء الخراب

around the crop, wished for destruction

لزهرة والماء للثانية؟

for one flower, and the water for the other?

هيهات تشكو نفسي الراضية!

Far be it! My contented soul does not complain!

إني لأدري أنّ يوم الشفاء

I know that the day of healing

يُلمح في الغيب،

is glimpsed in the unseen,

سينزع الأحران من قلبي

it will uproot the sorrows from my heart

وينزع الداء، فأرمي الدواء،

and uproot the disease, so I will throw away the medicine.

أرمي العصا، أعدو إلى دارنا وأقطف الأزهار في
دُرّبي،

I will throw the staff, return to our home, and gather flowers along my path.

ألّم منها باقة ناضرة

I will collect a fresh bouquet from them;

أرفعها للزوجة الصابرة

I will present it to the patient wife,

وبينها ما ظل من قلبي.

and among it, all that remains of my heart.

درم، ٦ / ١ / ١٩٦٣

6 January 1963 / Durham

As can be seen, in this poem, the poet depicts the condition of suffering children through the figure of Prophet Job, the symbol of patience and submission. It is observed that the narrator, through the allusion to Prophet Moses (“throwing his staff into the water”), points to the hope of divine deliverance. At the same time, the narrator exhibits a mature child’s consciousness that does not

regard his suffering as a justification for rebellion against his Lord. This approach may be interpreted as a reflection of the poet's effort to make sense of his childhood traumas and the sufferings of exile he experienced in his adult years within the framework of a divine trial.

The Search for Compassion in al-Sayyāb: Orphanhood

In the poetic world of Badr Shākir al-Sayyāb, the relationship between human being and place manifests itself prominently with its ontological and psychological dimensions. Indeed, as Süzen (2021, p. 32) states in the context of symbolism, "behind every visible thing lies another meaning, and behind every material thing lies a concealed significance." From this perspective, in the poet's mind, place ceases to be merely a physical backdrop and transforms into a realm of memory laden with symbolic meanings.

In this context, the poet's world of childhood and memory is shaped as a secure refuge between the palm groves, water channels, and threshing floors of southern Basra; the village of Jaykūr, which has become a symbol of innocence; the profound sense of orphanhood created by the early loss of his mother; the upheavals of adulthood; and the years of exile. The poet expresses his personal pains within a broader framework of meaning through mythological archetypes such as Tammuz, Christ, and Ishtar. Jaykūr, rain, rivers, and palm trees rank among the poet's primary imagistic elements, which concretize abstract concepts and transform nature into a realm of spiritual consolation and resilience.

The Poem "Marḥā Ghaylān" and the Myth of Resurrection

In the poem "Marḥā Ghaylān" (Hello, Ghaylān), the father-son relationship is elevated to a cosmic dimension. Imagery such as the hand of Christ, the return of Tammuz, and the budding of dead skulls transforms individual love into a universal myth of resurrection. While the sandy bed of the Buwayb River symbolizes the maternal womb, the birth of Jaykūr from the lips points to the creative power of the word (see Abbas, 1972, pp. 320-325). This poem, which reflects the compassion he feels for his son and the hope for the future regarding the deliverance of his country from political chaos, is a clear expression of the search for love and the reproduction of life.

Arabic

English

مرحى غيلان

Hello, Ghaylān

بابا .. كأن يد المسيح فيها،

Father... As if the hand of Christ is within it,

كأن جماجم الموتى تبرعم في الصريح،

As if the skulls of the dead bud in the grave,

تموز عاد بكل سنبله تعابث كل ريح.

Tammuz has returned with every ear of grain, flirting with every wind.

"...بابا... بابا"

"Father... Father..."

أنا في قرار بويب أرقد في فراش من رماله،

I lie in the depths of Buwayb, on a bed of its sands,

من طينه المعطور، والدم من عروقي في
زلاله

From its fragrant clay, and the blood of my veins in its clarity

Arabic	English
ينثال كي يهب الحياة لكل أعراق النخيل	Flows to bestow life upon all the roots of the palm trees.
“بابا... بابا”	“Father... Father”
جيكور “من شفئك تولد، من دمائك في دمائي	“Jaykūr” is born from your lips, from your blood into my blood,
”فتحيل أعمدة المدينة“	Transforms the pillars of the “city”
أشجار توت في الربيع. ومن شوارعها الحزينة	Into mulberry trees of spring. And from its sorrowful streets
تتفجر الأنهار، أسمع من شوارعها الحزينة	Rivers burst forth; I hear from its sorrowful streets
كان أوردة السماء	As if the veins of the sky
تتنفس الدم في عروقي والكواكب في دمائي،	Breathe blood into my veins and the stars into my blood,
يا ظلي الممتد حين أموت، يا ميلاد عمري من جديد	O my shadow that lengthens when I die, O rebirth of my life anew... (al-Sayyāb, 2014, ss. 13-16)

In this poem, which deals with the father-son relationship, the forms of address expressing love and intimacy characteristic of Eastern culture are noteworthy. By emphasizing the abundance and energy arising from the blessings that the geography offers to its people, the poet instills hope in his people and his children.

War In and the Child: Ibn al-Shahīd (The Martyr's Son)

In Badr Shākir al-Sayyāb's poetry, childhood appears not only as a memory of a lost past but also as a realm of experience confronting the most brutal face of war. The poem *Ibn al-Shahīd* (The Martyr's Son), composed in Basra on 9 March 1962, stands as one of the most striking examples of this confrontation. The poem opens with an apocalyptic scene of destruction left behind by the retreating floodwaters:

وتراجع الطوفان، لملم كل أنيال المياه،
وتكشفت قمم التلال، سفوحها، وقرى السهول،
أكواخها وبيوتها خرب تناثر في فلاة

The flood receded, gathering all the trailing edges of the waters,
And the peaks of the hills were laid bare, their slopes, and the villages of the plains,
Their huts and houses, ruins scattered across the desert.

This opening, while depicting a natural disaster, also symbolically reflects the political and social devastation that Iraq was undergoing. The landscape left behind after the waters recede is deeply unsettling: corpses, blood, ceilings made of eyelids in anthills, and yellowed bones scattered in corners. The poet's outcry—"Ah, my country, ah, my Iraq!"—stands as a powerful cry articulating

the pain of a geography where blood spilt upon the earth has turned into camel thorn, and where wounds have not yet healed.

At the center of this scene of destruction stands a child wearing his martyred father's military cloak. The poet depicts the widow kissing her husband's cloak and laying it on the threshold, describing the fabric's fall to the ground with an imagery that conveys the coldness of death:

... رَمَتْ الرِّدَاءَ العسْكَرِيَّ وَنَشَرَتْهُ عَلَى الوَصِيدِ
لِثْمَتِهِ، فَانْتَفَضَ القِمَاشُ بِرْدُ بَرْدِ المَوْتِ،
بَرْدِ المَظْلَمَاتِ مِنَ القُبُورِ

She cast off the military cloak and spread it upon the threshold...
She kissed it, and the fabric shuddered, giving back the cold of death,
The cold of the darkness from the graves.

One of the most striking moments of the poem emerges when the child looks into the mirror. As the mother dresses the child in the father's cloak, the child becomes invisible beneath the weight of this inherited memory and burden:

وَيَدَاهُ فِي الرِّدَّيْنِ ضَائِعَتَانِ، وَالصَّغِيرِ
فِي صَدْرِكَ الْأَبُوي عَاصِفَةٌ تَغْلَفُ بِالسَّحَابِ،
وَرَنَا إِلَى المَرَاةِ
أَبْصَرَ فِيهِ شَخْصَكَ فِي الثِّيَابِ

And his hands are lost within the two sleeves, and his small chest
In your fatherly chest is a storm wrapped in clouds,
And he gazed into the mirror
And saw your image within the garments.

These lines reveal one of the most tragic effects of war upon a child. The father's cloak imposes upon the child both an identity and a heavy responsibility. The fact that the cloak's sleeves are so large as to cover the child's hands serves as a powerful image of the father's absence and the weight of the legacy left behind. In the mirror, the child does not see his own reflection but encounters his father's face. Thus, he is no longer merely a child but a figure defined by his identity as the martyr's son, compelled to carry this inheritance.

In the final section of the poem, from every corner of the house—doors, windows, curtains, and even the eyes of the martyr's son—the cry of "vengeance" rises. At this point, al-Sayyāb articulates an individual grief through a collective rage. Yet one of the most striking and devastating aspects of the poem emerges in its final two lines:

وَيَنَامُ طِفْلُكَ وَهُوَ يَحْلُمُ بِالمَقَابِرِ وَالدَّمَاءِ

And your child sleeps, dreaming of graveyards and blood.

(*al-Sayyāb, 2017b, pp. 71-74*)

This orphaned child, who pays the heaviest price of war, no longer dreams of games, birds, or the wheat fields of Jaykūr, but of graveyards and blood that fill the squares. Childhood thus emerges as a value lost under the devastating impact of war. Through this narrative, al-Sayyāb gives voice to the shared suffering of Iraq and all societies that have experienced war. The poem emphasizes that as long as weapons persist, the world of children will continue to be shaped by this atmosphere of violence. The dreams of innocent children are forged by their fathers' vengeance and the pains left behind by war.

Refugee Children in the Poem "Kāfilatu al-Ḍayā" (The Caravan of Loss)

In this poem, *The Caravan of Loss*, the poet once again confronts the deficiencies of his childhood. One of the fundamental lacks in the poet's soul is his deprivation of maternal compassion. He searches for the mother who would lull him to sleep in her arms, love him, and caress him. The depiction of a child carrying the weight of loneliness and a hopeless life is presented in an impressive

and realistic manner, as if a slice taken from life itself. In this lengthy poem, a tragic scene is expressed as follows:

War and the Child: Ibn al-Shahīd (The Martyr's Son)

At the center of this scene of destruction stands a child wearing his martyred father's military cloak. The poet depicts the widow kissing her husband's cloak and laying it on the threshold, describing the fabric's fall to the ground with an imagery that conveys the coldness of death:

Arapça

رَمَتْ الرِّدَاءَ العَسْكَرِيَّ وَنَشَرَتْهُ عَلَى الوَصِيدِ..

لثَمَّتَهُ، فَانْتَفَضَ القِمَاشُ يَرُدُّ بَرْدَ المَوْتِ،

بِرْدِ المَظْلَمَاتِ مِنَ القُبُورِ.

İngilizce

She cast off the military cloak and spread it upon the threshold...

She kissed it, and the fabric shuddered, giving back the cold of death,

The cold of the darkness from the graves.

One of the most striking moments of the poem emerges when the child looks into the mirror. As the mother dresses the child in the father's cloak, the child becomes invisible beneath the weight of this inherited memory and burden:

Arabic

ويده في الرِّدَيْنِ ضَانِعَتَانِ، والصدر الصغير

في صدرك الأبوي عاصفة تغلف بالسحاب،

ورنا إلى المرأة

أبصر فيه شخصك في الثياب.

English

And his hands are lost within the two sleeves, and his small chest

In your fatherly chest is a storm wrapped in clouds,

And he gazed into the mirror

And saw your image within the garments.

These lines reveal one of the most tragic effects of war upon a child. The father's cloak imposes upon the child both an identity and a heavy responsibility. The fact that the cloak's sleeves are so large as to cover the child's hands serves as a powerful image of the father's absence and the weight of the legacy left behind. In the mirror, the child does not see his own reflection but encounters his father's face. Thus, he is no longer merely a child but a figure defined by his identity as the martyr's son, compelled to carry this inheritance.

In the final section of the poem, from every corner of the house—doors, windows, curtains, and even the eyes of the martyr's son—the cry of “vengeance” rises. At this point, al-Sayyāb articulates an individual grief through a collective rage. Yet one of the most striking and devastating aspects of the poem emerges in its final two lines:

Arabic

English

وينام طفلك وهو يحلم بالمقابر والدماء

And your child sleeps, dreaming of graveyards and blood. (*al-Sayyāb*, 2017b, pp. 71-74)

This orphaned child, who pays the heaviest price of war, no longer dreams of games, birds, or the wheat fields of Jaykūr, but of graveyards and blood that fill the squares. Childhood thus emerges as a value lost under the devastating impact of war. Through this narrative, al-Sayyāb gives voice to the shared suffering of Iraq and all societies that have experienced war. The poem emphasizes that as long as weapons persist, the world of children will continue to be shaped by this atmosphere of violence. The dreams of innocent children are forged by their fathers' vengeance and the pains left behind by war.

In *Ibn al-Shahīd*, al-Sayyāb masterfully intertwines personal loss with collective trauma. The child figure serves as both a symbol of innocence destroyed and a living monument to the costs of political conflict. The cloak, the mirror, and the recurring imagery of blood and graves construct a dense network of symbols through which the poet critiques the cycle of violence that perpetuates suffering across generations. The poem stands as a powerful testament to the poet's conviction that childhood, under the shadow of war, ceases to be a space of hope and becomes instead a site of mourning and memory.

2.4. Refugee Children in the Poem “Kāfilatu al-Ḍayā” (The Caravan of Loss)

In this poem, *The Caravan of Loss*, the poet once again confronts the deficiencies of his childhood. One of the fundamental lacks in the poet's soul is his deprivation of maternal compassion. He searches for the mother who would lull him to sleep in her arms, love him, and caress him. The depiction of a child carrying the weight of loneliness and a hopeless life is presented in an impressive and realistic manner, as if a slice taken from life itself. In this lengthy poem, a tragic scene is expressed as follows:

Arabic

English

“قابيل، أين أخوك؟”

“Cain, where is your brother?”

يرقد في خيام اللاجئين

He lies in the tents of refugees,

السل يوهن ساعديه، وجئت أنا بالدواء

Tuberculosis weakens his arms; I brought him medicine,

والجوع لعنة آدم الولي وإرث الهالكين

Hunger is Adam's primal curse and the inheritance of the perished,

ورفعته أنا بالرغيف، من الحضيض إلى العلاء..

And I raised him with bread, from the depths to the heights...

شيء تفتح جانباها على المقابر والمهود

Something whose two sides open onto graveyards and cradles,

Arabic	English
إشيء يقول: “هنا الحدود	Something that says: “Here are the borders!
”هذا لكل اللاجئين وكل هذا ... لليهود!	This is for all the refugees, and all of this... for the Jews!”
النار تصرخ في المزارع والمنازل والدروب	Fire screams in the fields, houses, and roads
من كل سنبله تصبح ومن نوافذ كل دار	From every ear of grain at dawn and from the windows of every house
أنا عجل ‘سيناء’ الإله، أنا الضمير، أنا “ الشعوب،	“I am the divine calf of Sinai, I am conscience, I am the peoples,
”أنا النضار!	I am gold!” (<i>al-Sayyāb, 2014, pp. 43-47</i>)

Kāfīlatu al-Ḍayā ‘ (The Caravan of Loss) is one of al-Sayyāb’s powerful political poems, in which he turns toward the problems of his people, drawing from the sufferings he experienced in his own life. The poem opens with the question “Kābīl, ayna akhūk?” (Cain, where is your brother?), alluding to the story of Cain and Abel. The work addresses the tragedy of innocent children caught in the midst of fraternal feuds and regional conflicts—children forced to seek asylum or displaced from their homelands due to injustice and settled in refugee camps.

The sufferings of children wounded on the front lines and struggling for survival represent the oppressed humanity that becomes the victim of wars waged in the interests of adults. In the poem, the child is depicted as a figure trapped between disease, hunger, and borders, stripped of identity and will. As Mansoor and Salman (2020, p. 4) state, objectification—understood as “regarding a human being as an instrument devoid of independent identity, without consideration of their experiences or feelings”—is concretized in the poem through the attempts to heal the child with medicine and bread, yet his failure to attain genuine subjecthood.

Hope and Resurrection in the Poem “Ilā Jamīlah Buḥayrād”

In al-Sayyāb’s poetic universe, the motifs of death and birth are often intertwined. The poet employs the figure of the “fetus” (*janīn*) as a symbol of a life not yet realized, serving as a herald of individual and social resurrection. The long poem form in Arabic poetry—with its expansive and encompassing structure that reflects myth, symbol, historical fact, and human experience within a single perspective (Mūsā, 2010, p. 75)—provides the theoretical foundation for such multi-layered texts.

In this poem, built upon the polarities of life (death-birth, drought-mercy), the cycle of nature and human expectations for the future converge around the symbol of the fetus:

Arabic	English
في انتظار الجنين	Awaiting the Fetus
أرض؟ أم أنت التي تصرخين؟	Earth? Or are you the one who cries out?
في صمتك المكتظ بالآخرين	In your silence crowded with others,
في ذلك الموت، المخاض، المحب، الميغض، المنفتح، المقفل	In that death, the birth pangs, the loving, the hating, the open, the closed,
ونحن؟ أم أنت التي تولدين	And we? Or are you the one who gives birth?
أساخي من الميلاد ما تبذلين	What is more generous than birth that you bestow?
والموت أقسى منه، من كل ما عاناه أجيال من الهالكين	And death is harsher than it, than all that generations of the perished have suffered,
أن الذي من دونه الجلجلة	That without which there is no Golgotha,
... والسوط والسجان والمقصلة	Nor the whip, the jailer, and the guillotine...
هذا مخاض الأرض لا تيأسي؛	This is the birth pangs of the earth; do not despair;
إبشراك يا أجداث، حان النشور!	Glad tidings to you, O graves; the time of resurrection has come! (<i>al-Sayyāb</i> , 1969, pp. 64-70)

In this poem, al-Sayyāb employs the symbol of the fetus to articulate a vision of hope amidst despair. The poem is structured around the fundamental paradoxes of existence—death and birth, suffering and renewal. The opening question “Earth? Or are you the one who cries out?” immediately establishes a dialogue between the human and the cosmic, suggesting that the pains of childbirth and the pains of political and social oppression are inseparable. The references to Golgotha, the whip, the jailer, and the guillotine evoke the collective suffering of oppressed peoples, while the final lines—“This is the birth pangs of the earth; do not despair; glad tidings to you, O graves; the time of resurrection has come!”—transform personal longing for a child into a universal proclamation of rebirth. The poem thus moves from the individual to the collective, from the present pain to the future promise, embodying al-Sayyāb’s profound belief in the regenerative power of hope.

Nature and Rebirth in the Poem “Unshūdat al-Maṭar” (The Song of Rain)

In this poem, rain emerges as an element that enables the revival of the earth and childhood memories for the poet. The sound of rain falling from the sky, the connection established with the soil, and the reflection of the sun upon the wheat ears are regarded as symbols of new life and the idea of rebirth in a geography overshadowed by death.

Unshūdat al-Maṭar (The Song of Rain) Badr Shākir al-Sayyāb, 1960

Arabic	English
حين تخضر عشباً يغني شذاها،	When it greens as a grass whose fragrance sings,
وتمتد “جيكور” إلى حدود الخيال،	And “Jaykūr” extends to the horizons of imagination,
والشموس التي أرضعتها سناها،	And the suns that nursed it with their radiance,
يلمس الدفء قلبي، فيجري دمي في ثراها	Warmth touches my heart, so my blood flows into its soil...
قلبي الشمس إذ تنبض الشمس نورا،	My heart is the sun when the sun pulses with light,
قلبي الأرض، تنبض قمحا، وزهرا، وماء نميرا،	My heart is the earth, pulsing with wheat, flowers, and pure water,
قلبي الماء، قلبي هو السنبُل،	My heart is water, my heart is the ear of grain,
موته البعث، يحيا بمن يأكل،	Its death is resurrection; it lives through the one who eats,
في العجين الذي يستدير،	In the dough that turns,
ويدحى كنهه صغير، كئدي الحياة،	And rolls like a small breast, like the breast of life,
مت بالنار: أحرقت ظلماء طيني،	I died by fire: I burned the darkness of my clay,
فظل الإله.	Thus the shadow of God remained. (<i>al-Sayyāb, 2014, p. 122</i>)

Badr Shākir al-Sayyāb’s divan “Unshūdat al-Maṭar” (The Song of Rain), published in 1960, is regarded as one of the significant works of his poetic career. This collection, which combines criticism of the political regime and developments in Iraq with social and universal human sensitivities, played an important role in enhancing the poet’s literary recognition.

One of the fundamental elements of al-Sayyāb’s poetry is the reflection of the deep traumas he experienced at an early age upon his poetic world. The idea of rebirth, expressed by the poet as “the earth’s thirst for water,” symbolizes not only the meeting of the arid geography with rain but also the fulfillment of the deficiency in the spiritual world of a child who lost his mother at a young age. The rain that revives the soil becomes a reminder of maternal compassion and the pure joy of lost childhood.

These deep pains and geographical memory, nourished by the poet’s biography, are re-signified in his poems through universal themes such as death, resurrection, and childhood innocence. In this work, which gives its name to the divan, the poet articulates the idea of continuity

within dissolution through the image of a seed falling into the soil and transforming into an ear of grain, as expressed in the line “Its death is resurrection; it lives through the one who eats.” This cycle, concretized through the simile of dough rising and becoming like a life-giving breast, expresses the continuity of maternal compassion and childhood purity in the poem.

In this passage from “Unshūdat al-Maṭar”, al-Sayyāb masterfully weaves together nature, memory, and spirituality. The poem transforms rain and soil into metaphors for emotional and existential renewal. The mention of “Jaykūr” anchors the imagery in the poet’s childhood geography, while the subsequent lines—where the heart becomes sun, earth, water, and grain—illustrate a pantheistic vision of interconnectedness. The cycle of death and resurrection, symbolized by the ear of grain and the dough that rises like a breast, evokes both physical nourishment and maternal tenderness. The final lines, “I died by fire: I burned the darkness of my clay, / Thus the shadow of God remained,” suggest a purging of suffering and a mystical union with the divine. Through this fusion of the personal and the cosmic, al-Sayyāb elevates his childhood memories into a universal meditation on life, death, and rebirth.

The Poem “Nidāu’l-Mevt” and Childlike Courage

Confronting the reality of death, the poet reflects a curious and courageous childlike spirit in his poem *Nidāu’l-Mevt* (The Call of Death), seeking to explore the meanings behind death rather than its frightening aspects within an atmosphere dominated by graves and endings. This childlike consciousness, which even loneliness cannot frighten, tends to seek out the meanings and glad tidings hidden within death as it moves toward it.

Arabic	English
نداء الموت	The Call of Death
يمدُّون أعناقهم من ألوف القبور، يصيحون بي:	They stretch their necks from thousands of graves, shouting to me:
أَنْ تَعَالَ!	“Come!”
نداءٌ يَشُقُّ العروقَ، يَهْزُ المَشَاشَ، يُبْعَثِرُ قلبي رمادا	A call that splits veins, shakes the bone marrow, scattering my heart to ashes:
أَصِيلُ هنا مُشْعَلٌ في الظلالِ»	“Here is an afternoon kindled in the shadows,
«!تعالِ اشْتعل فيه حتى الزوالِ»	Come, burn with it until the fading light!”
جدودي وأبائي الأولون	My first grandfathers and ancestors...
سرابٌ على حد جَفَنِي تهادي،	And a mirage swaying on the edge of my eyelid,
وبي جذوة من حريق الحياة تريد المحال،	And within me is an ember from the fire of life desiring the impossible,

Arabic	English
وغيلان يدعو: «بُنَيَّ، فإني على الدرب مائس «!أريد الصباح»	And Ghaylan calls: “My little son, for I am walking on the path, wanting the morning!”
وتدعو من القبر أمي: «بُنَيَّ احْتَضِبِّي، فَبُرْدُ الرَّدَى فِي عُرُوقِي،	And my mother calls from the grave: “Embrace me, my son, for the chill of doom is in my veins,
فَدَقِّي عظامي بما قد كسوت ذراعيك والصدر، وَاحْمِ الجراح	Warm my bones with what you clothed your arms and chest with, and protect the wounds,
جراحي بقلبك أو مقلتيك، ولا تحرفنَّ الخطأ عن «!طريقي»	Heal my wounds with your heart or your eyes, and do not turn the footsteps away from my path!”
ولاشيء إلا إلى الموت يدعو ويصرخ، فيما يزول،	And nothing calls out and screams except for death, amidst what passes away,
خريف، شتاء، أصيل، أفل،	Autumn, winter, afternoon, decline...
وباقٍ هو الليل بعد انطفاء البروق،	And remaining is the night after the lightning has died out,
وباقٍ هو الموت، أبقي وأخلد من كل ما في الحياة!	And remaining is death, more enduring and eternal than everything in life!
... فيا قبرها افتح ذراعيك	So open your arms, O her grave...
إني لآتٍ بلا ضجّة، دون أه!	I am coming without a fuss, without a sigh!
<i>Date: May 3, 1962 / Beirut</i>	<i>(al-Sayyab, 2017, pp. 12-14)</i>

This poem is one of the striking examples demonstrating al-Sayyab’s confrontation with the concept of death. The call rising from thousands of graves directs the poet toward death with the voices of both his ancestors and his mother. The lines, “Open your arms, O her grave... I am coming without a sound, without a sigh!”, show that the poet associates death not merely as an end, but also with the thought of reuniting with his mother. In this respect, the poem carries the character of a farewell where feelings of sadness and surrender intertwine.

At the same time, the concept of death in al-Sayyab’s poetic world does not signify total annihilation; rather, it merges with the notions of renewed life and hope through elements of nature. In his poetry nourished by nature, the poet associates rain with the hopes and joys experienced in childhood. Every drop falling from the sky reminds him of hardships and deprivations while simultaneously becoming a symbol of mercy and abundance. Behind these rains, which evoke feelings of estrangement, longing, and loneliness, the presence of fertile, cheerful, and hopeful days is felt. Al-Sayyab develops an expression that preserves hope even while articulating the distress he experiences.

The descent of rain to the earth—bringing joy to farmers, enriching homes, and awakening the hope of sustenance for children—expresses the revitalization of nature. Accompanied by the sound of the wind, the falling rain is perceived as a melody in the poem; water trickling from roofs merges with tears, transforming into the life-giving power of the earth. The laughter of children following the rain, the chirping of sparrows, the dampening of the soil, the growth of plants, and the benefit derived by animals are presented as indicators of life regaining its movement.

The Poem “Hâmilu’l-Harazi’l-Mulevven” and the Children of War

The poem *Hâmilu’l-Harazi’l-Mulevven* (The Bearer of Colored Beads) is a striking work that addresses the heavy conditions children face under the influence of war, poverty, and destruction. The figure of the “child carrying colored beads” in the poem demonstrates how innocence, joy, and childhood dreams are damaged amidst conflicts. Revealing a human condition where hope for the future weakens, the poet emphasizes the necessity of defending life and achieving rebirth by returning to the soil, even within this tragic environment.

Arabic	English
حامل الخرز الملون	The Bearer of Colored Beads
ماذا حملت لها سوى الخرز الملون والضباب؟	What did you carry to her other than colored beads and fog?
ما خضت في ظلمات بحر أو قحت كوى الصخور	You neither plunged into the darkness of the sea nor opened the crevices of the rocks,
والرياح ما خطفت قلعك، والسحاب	Neither did the wind catch your sails, nor the clouds
ما بلّ ثوبك! ما حملت لها سوى الدم والعذاب!	Drench your garment! What did you carry to her other than blood and torment?
في سجنها هي، خلف سور،	In her own prison, behind a wall,
في سجنها هي، وهو من ألم وفقر واغتراب	In her own prison, woven from pain, poverty, and alienation,
عشر من السنوات مرّت وهي تجلس في ارتقاب،	Ten years passed while she sat in anticipation,
أطفالها المتوثبون مع الصباح	Her children, who used to leap with the morning,
صمتوا وكفوا عن مراح،	Fell silent and stopped playing,

Arabic	English
زجرتهم لثحس وقع خطاك، برعمت الزهور	She scolded them so she could hear the sound of your footsteps, flowers budded,
وأتى الربيع وما أتيت، وجاء صيف ثم راح	Spring came but you did not come, summer came and then passed.
ماذا يُعيقك في سواحل نانبات؟ في قصور	What holds you back on distant shores? In palaces
قفر يعيش الغول فيها، كلما رمت الرياح	Deserted, where the ghoul lives, whenever the winds hurl
بحطام صارية تحفز؟ ما يُعيقك عن رجوع؟	The wreckage of a mast, exciting it? What holds you back from returning?
لم تبق للغد من دموع	Not a single tear remained for tomorrow
في مقلتيها، لا ولم يبق ابتسام للقاء	In her pupils; no, nor did a smile remain for the meeting.
ستعود... حين تعود... بالخرز الملون والهباء،	You will return... when you return... with colored beads and dust,
ستضم منها طيف أمس، فلا يجيبك في الضلوع	You will embrace the phantom of yesterday from her, but in your ribs, none will answer you
منها سوى دمك المفجع والخواء.	Except your devastated blood and emptiness.
<i>Date: May 9, 1962 / Beirut</i>	<i>(Al-Sayyab, 2017, pp. 23-24)</i>

The poem deals with the plight of a helpless father and children condemned to silence. The poet having to silence the children is evaluated not merely as a temporary domestic disturbance, but as an indicator of the weakening of the father's authority and protective role, and a condition where innocence is forced into silence in order to survive. The children stopping their play to listen to their father's footsteps reveals how the household's joy and expectations for the future have been besieged by poverty and helplessness.

The image of the ghoul in folk mythology becomes an element that makes visible the alienating effects of modern urban life, exile, and estrangement in the poem, acting as one of the mythological and frightening components of Arab culture. Appearing as a childish element of fear, this image can actually be considered a folkloric reflection of an inexplicable and dark reality faced by the individual.

The Drying of Tears (“Not a single tear remained for tomorrow”): This expression shows that the suffering experienced has ceased to be a temporary sorrow and has become continuous and deep. When considered as a form of reaction and expression, the exhaustion of even a tear leaves behind an intense sense of helplessness and emptiness. The contrast between “colored beads and absolute nothingness (*al-habâ*)” at the end of the poem also highlights the tension between deceptive expectations and exhaustion.

The phrase “Not a single tear remained for tomorrow for us” clearly reflects hopelessness regarding the future and the weight of the current situation.

The Poem “Seferu Eyyûb” and the Praying Child

The poem *Seferu Eyyûb* (The Journey of Job) addresses both a physical and spiritual journey taking place in a geography where hunger prevails and death has become commonplace. Bearing the trial of patience and testing of Prophet Job, the poet appears in the figure of a child pleading with the clouds for mercy in order to restore life to the parched and suffering earth. In the final part of the poem, this entreaty is expressed as follows:

Arabic	English
سفر أيوب	The Journey of Job
يا غيمةً في أول الصباح،	O cloud in the first moment of morning,
تعريد الرياح	The winds grow fierce
من حولها، تنتف من خيوطها، تطير	Around it, plucking its threads and flying
بها إلى سماء تجوع للحريز،	With them toward skies hungering for silk,
سينطوي الجناح،	The wing will fold,
سنتف الرياح ريشته مع الغروب،	The winds will pluck its feathers at sunset,
يا غيمةً ما أمطرت، تذوب!	O cloud that did not rain, you are melting away!
فأبرقي وأرعدني وأرسلني المطر	Then flash lightning, thunder, and send the rain,
ومزقي ذوائب الشجر	And tear the locks of the trees,
وأغرقني السهوب،	And drown the steppes,
وأحرقني الثمر!	And burn the fruits!
سترجح بعدك السنايل الثقيل بالحبوب،	After you, the ears of grain heavy with seeds will sway,

Arabic	English
وتقطف الورود والأقاح	And pluck the roses and daisies
صبيّةٌ يُوخُّ في وجنتها الجنوب،	A young girl whose cheeks are set ablaze by the southern wind,
وأنت ذرّة من الدماء والجراح	And you are merely a speck of blood and wounds.
وأنت يا شاعر واديك، أما تنوب	And you, O poet of your valley, will you not return
من سفرٍ يطول في البطاح،	From a journey stretching long across the plains,
تراقص النّهر	Dancing with the river
وتلثم المطر؟	And kissing the rain?
أما سمعت هاتف الرواح:	Did you not hear the call of departure:
خامٌ وزئبيلٌ من التراب	“A coarse robe and a basket of dust,
وأخر الغمر ردى ويطلع القمر؟	And the end of life is ruin, and then the moon rises?”
فأبرق، ارْغُدْ، أرسلِ المطر	Then flash lightning, thunder, send the rain,
قصائد احتوى مداها دائرة الغمر،	Poems whose range encompasses the circle of a lifetime,
يا غيمة في أول الصباح،	O cloud in the first moment of morning,
يا شاعراً يَهْمُ بالرواح،	O poet intending to depart,
وودّع القمر.	And bid farewell to the moon.
<i>Date: January 2, 1953 / London</i>	<i>(Al-Sayyab, 2017, pp. 27-28)</i>

Sefer-i Eyyûb, penned by Badr Shākir al-Sayyab in London on January 2, 1963, shortly before his death, is one of his striking poems open to multi-layered reading. The poem takes its name from the journey of Prophet Job woven with patience and suffering. However, this journey cannot be evaluated solely as the poet's individual existential struggle against his severe illness. At the same time, it reflects the silenced collective pain of a geography affected by war and destruction.

The first dimension is directed toward the poet's inner world. The lines, “O cloud in the first moment of morning / O cloud that did not rain, you are melting away!”, can be evaluated as the

expression of a state of mind on the verge of exhaustion. The cloud appears as an element symbolizing both the poet's own body and the final periods of his creativity. The winds tearing and scattering its threads is a symbolic counterpart of death gradually engulfing the body. Nonetheless, drawing on Prophet Job's understanding of patience, the poet shows resistance against submission; by saying "flash lightning, thunder, and send the rain," he expresses the desire for one final creative impulse. This approach reflects the desire to leave a lasting trace and achieve immortality through poetry. Establishing a relationship with the river and kissing the rain is connected to the poet's yearning for his childhood geography, Jaykur and Buwayb. The line "And bid farewell to the moon" expresses a sorrowful acceptance toward the world, life, and perhaps poetry. In this context, al-Sayyab's poetic diction in the face of death also recalls the tradition of the "last poem" in classical Arabic poetry. Indeed, it is noteworthy that Imru' al-Qays, one of the most important poets of the Jahiliyya period, uttered the following couplets when he sensed his approaching death (Bölükbaşı, 2023, p. 323).

Nice kanlı mızrak darbeleri ve cömertlik sofraları ve özenle söylenmiş kasideler. Yarın Ankara'da kalacak.

A thematic continuity is striking between Imru' al-Qays expressing his approaching death through poetic language and al-Sayyab establishing his diction in *Sefer-i Eyyûb* with the lines "And the end of life..." and "And bid farewell to the moon." Both poets express death not merely as an inevitable end, but as the final utterance gaining meaning through the immortalizing power of poetry. Thus, the tradition of the farewell poem spoken on the threshold of death in classical Arabic poetry has gained a new aesthetic and existential dimension in al-Sayyab's pen in modern Arabic poetry.

The second dimension is the social reality behind this individual pain. Al-Sayyab confronts not only his own death but also the destructions experienced by the geography where he was born and raised. The political upheavals, coups, wars, and atmosphere of violence affecting Iraq and the Middle East during that period manifest themselves in the semantic world of the poem. The destruction expressed by the poet with the phrases "tear the locks of the trees, drown the steppes, burn the fruits" can be evaluated as a poetic reflection of the social disasters experienced.

At this point, one of the important tragedies pointed out by the poem is the impact of war on children. The brief appearance of a young girl in the poem with the imagery of "whose cheeks are set ablaze by the southern wind" is an important element revealing the destructive effect of war on innocence. Throughout history, children in the Middle East have borne the consequences of adults' political and military decisions; conditions such as hunger, tears, injuries, and death have become inseparable parts of the war environment. In this geography where even children stripped of their human characteristics due to ethnic or religious identities, subjected to violence, and disabled are documented to have been used as suicide bombers, the silence of the international community has exacerbated the tragic consequences even further (UNICEF Iraq, 2008, pp. 1-2). Al-Sayyab is an important poet who bears witness with his poetry against these pains and carries the troubles experienced by his people into his verses. His question, "Will you not return from a journey stretching long across the plains?", is not only a question directed at himself; it is a universal inquiry directed at the common plight of people displaced due to war, whose childhood has been damaged and who have been torn from their homeland.

In conclusion, *Sefer-i Eyyûb* is a text where two fundamental dimensions intertwine: on one side is the existential journey of the individual trying to resist through poetry on the border of death, and on the other is the collective pain of a geography affected by war and destruction. By bringing these two dimensions together in his poem, al-Sayyab makes the melting of the cloud a symbol of both individual exhaustion and the waning of social hope. Nonetheless, the poet preserves the desire to create and hope amidst all destructions, as in the example of Prophet Job.

The Poem “el-Esliha ve’l-Etfâl” and the Sindbad Myth

The poem *el-Esliha ve’l-Etfâl* (Weapons and Children), which brings face-to-face the innocent world of childhood and the ruthless realities of the outside world—especially the element of weaponry—reflects both al-Sayyab’s pure memories of his childhood spent in Jaykur and his inner journey through the myth of Sindbad:

Arabic	English
الأسلحة الأطفال	Weapons and Children
عصافير؟ أم صبية تمرح	Are they birds? Or children running around with joy?
عليها سناً من غدٍ يلمح؟	With a smile of tomorrow gleaming upon them?
وأقدامها العارية	And their bare feet
محارٌّ يصلصل في ساقية	A seashell ringing on their legs
لأنبيالهم زفة الشمال	The procession of the north wind in their hems
سرت عبر حقلٍ من السنبِل	Swept across a field of wheat ears
وهسهسة الخبز في يوم عيدٍ	And the rustling of bread on a festive day
وغمغمة الأم باسم الوليد	And the murmuring of the mother with the name of the newborn
تناغيه في يومه الأول	Cooing to him on his very first day
كأنني أسمع خفق القلوغ	As if I hear the flapping of sails
وتصخاب بحارة السندباد	And the clamor of Sindbad’s sailors
رأى كنزه الضخم بين الضلوع	He saw his huge treasure within his ribs
فما اختار إلا كنزاً وعاد!	And chose no other treasure but returned with it! (<i>es-Seyyāb</i> , 2014, s. 177-178)

In these verses, al-Sayyab associates children with birds and the wheat fields of Jaykur, revealing their innocence and connection to nature. Comparing the footsteps of children to the sound of seashells establishes a strong relationship between the childhood world and nature. In the subsequent sections of the poem, the Sindbad motif comes into play through a geographical and mythological transition:

Here, al-Sayyab differentiates the figure of Sindbad from its traditional narrative form, restructuring him within an imaginary journey. The “great treasure” sought by Sindbad is not hidden in the depths of the oceans in the outside world, but rather in the inner world of man—namely, in the pure memories of childhood and in Jaykur, seen as a lost paradise. Thus, the poet re-signifies the childhood traumas and external threats represented by “weapons” by combining them with Sindbad’s mythological quest and the deep longing for the origins of Jaykur.

Discussion and Conclusion

The poetic universe of Badr Shakir al-Sayyab, a pivotal figure in modern Arabic poetry, represents an intricate synthesis of autobiographical trauma, collective memory, an ancient mythic heritage, and modern imagery. This study proceeded from the premise that the motif of childhood in the poet's work transcends passive, retrospective consolation; instead, it serves as a generative metaphor that nourishes the aesthetic possibilities of free verse and articulates personal grief into collective resurrection. The analytical findings reveal that childhood constitutes a central axis in al-Sayyab’s imagistic imagination, operating across three organically linked and dialectical layers.

At the primary layer, childhood functions as a poetic articulation of autobiographical trauma and repressed mourning. The profound sense of ontological orphanhood triggered by the premature loss of his mother, coupled with a deep yearning for his native village of Jaykur, forms the emotional backbone of the lyrical discourse. In “*Unshūdat al-Maṭar*”, the motif of rain fertilizing the barren earth symbolizes maternal affection and metaphysical reassurance—elements sorely missing from the poet's formative years. Conversely, “*Nidā’ al-Mawt*” depicts death not as a tragic conclusion, but as the sole avenue for returning to the maternal womb and affection, thereby transmuting private grief into a universal existential plane. These findings closely align with the theoretical formulations of Abbas (1972) and Ma’rūf (2016), who argue that the psychology of orphanhood and personal anguish constitute the formative core of al-Sayyab’s poetics.

At the second layer, the child figure emerges as an embodiment of innocence violated by warfare, displacement, and political subjugation. In “*Ibn al-Shahīd*”, the striking portrait of a young boy draped in the oversized military cloak of his martyred father renders visible the intergenerational trauma and the burden of premature maturity imposed upon children. Similarly, “*Qāfilat al-Ḍayā’*” dramatically captures the destitution, disease, and exile endured by displaced children. In these verses, the child becomes a metonymic lens reflecting the wider plight of an entire populace. The concept of “objectification” conceptualized by Mansoor and Salman (2020, p. 4) materializes in the refugee child being treated merely as a recipient of biological sustenance, such as bread and medicine, while being stripped of genuine historical agency. Through these fractured childhood images, al-Sayyab gives voice not only to the tragedy of Iraq, but to the collective agony of conflict zones across the modern world.

At the third layer, childhood is transmuted into an aesthetic code of hope, renewal, and ontological rebirth. In the poetic tableau of “*Fī Intizār al-Janīn*”, the unborn fetus awaiting arrival within the womb fuses personal regeneration with the expectation of collective awakening. In “*Marḥā Ghaylān*”, the paternal bond is elevated to a cosmic dimension through mythic archetypes such as the healing hand of Christ, the cyclical return of Tammuz, and the revitalization of Jaykur. The poet's declaration—“*It is the labor pain of the earth, despair not; glad tidings to the graves, for the hour of resurrection has come!*”—sublimates individual agony into a myth of communal revival. Nature imagery, including winding rivers, date-palm groves, fertile plains, and descending rain, operates as a spatial extension of childhood, binding memory, homeland, and future aspiration into an organic whole. This textual dynamic substantiates Leech’s (1969) postulate that physical objects undergo symbolic metamorphosis within the poet’s mind to acquire novel dimensions of meaning.

Within Arab Marxist and sociological criticism, al-Sayyab’s pastoral nostalgia and yearning for Jaykur have been interpreted not merely as individual aesthetic impulses, but as an implicit

critique directed against the semi-feudal structures, peasant exploitation, and severe social inequality of mid-twentieth-century Iraq (Yalar, 2002). Conversely, the political disorientation, estrangement, and exile that marked his later years led other critics to view this retreat into childhood innocence as an escapist mechanism (Jad', 1986). In comparative literature, al-Sayyab's conception of childhood sharply diverges from the often cheerful, bucolic portrayals typical of Western modernist poets; in his imagination, childhood appears from its inception as a tragic realm shadowed by mortality, illness, and deprivation. Characterized by critics as bearing the "grief of an old sage" (Ma'rūf, 2016), this vision accounts for the profound melancholy permeating his texts. Post-1950s socialist realist readings similarly confirm that the poet intertwined his personal memories with broad social catastrophes—such as the Palestinian tragedy, refugee crises, and class struggles—thereby opening individual memory to a collective public conscience.

This research demonstrates that childhood in al-Sayyab's oeuvre is not reduced to passive sentimentality, but acts as a foundational metaphor expanding the formal capacities of modern free verse while reconciling private bereavement with communal awakening. The stylistic devices and symbolic configurations deployed are not superficial aesthetic embellishments; they serve as primary vehicles for the poet's existential cry. Through recurring natural motifs, child figures, and ancient myths, al-Sayyab constructs an expansive poetic domain where memory, identity, dispossession, and resurrection converge. By placing the agony of displaced children and the psychological ravages of exile at the textual center, he endows his verse with profound ethical and social responsibility—exemplifying, as Kaş (2024, p. 215) underscores, an enduring effort to render collective wounds visible through art.

From a methodological standpoint, the study is delimited to a purposive sample of ten representative poems. Grounded in a qualitative design, the findings do not claim immediate generalizability across modern Arabic poetry, though they offer substantial interpretive depth. Future inquiries could expand this scope by examining a broader corpus or conducting comparative analyses alongside contemporaries such as Nāzik al-Malā'ikah or 'Abd al-Wahhāb al-Bayyātī. Furthermore, interrogating the childhood motif through ecocritical, postmodern, or feminist methodologies, as well as incorporating al-Sayyab's prose works, would yield fertile dimensions for critical scholarship.

Ultimately, by delineating the dynamic interplay between poetry and psychology, text and socio-historical reality, this study confirms that the childhood motif in al-Sayyab's work establishes a universal existential horizon. In his verses, childhood bears the immense weight of bereavement, affliction, and isolation, while simultaneously serving as an enduring locus of resistance, spiritual cleansing, and renewal. By establishing the childhood motif as an autonomous conceptual focus, this study addresses an overlooked dimension in al-Sayyab scholarship and provides a rigorous framework for future thematic and imagistic investigations in modern Arabic poetry.

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

Arap Edebiyatında Çocukluğunu Şiirlerinde Yaşatan Bir Şair: Bedir Şâkir Es-Seyyâb

Giriş

Arap edebiyatında “çocukluk” (*et-tufûle*) ve erken dönem hatıraları; özellikle modern çağ şairlerinin kimlik arayışlarını, köklere dönüş (*el-avde ile'l-cuzûr*) çabalarını ve modern kent yaşamının beraberinde getirdiği yabancılaşma ile özlem (*el-hanîn*) duygularını ifade ettikleri kurucu temalar arasında yer alır. Klasik kaside geleneğinde kolektif hafıza, çöl ve terk edilmiş konaklama yerleri (*atlâl*) etrafında örülürken; modern Arap şiirinde bu bellek şairin doğum yeri, köyü, anne şefkati ve çocukluk coğrafyası ekseninde yeniden anlamlandırılmıştır. Yirminci yüzyılın ortalarında sömürgecilik sonrası deneyimler ve sosyo-politik dönüşümler, edebiyatı romantik-sembolist içe kapanıştan toplumsal sorumluluk üstlenen yeni bir gerçekçiliğe doğru evrilmiştir. Biçimsel kalıpların kırılarak serbest nazma geçildiği bu aralıkta modern şiir, bireysel trajediler ile kolektif ıstırapların iç içe geçtiği çok katmanlı bir anlatı zeminine kavuşmuştur.

Bu poetik ve düşünsel dönüşümün merkezinde, modern Arap şiirinin ve Irak serbest nazım hareketinin öncülerinden Bedr Şâkir es-Seyyâb (1926–1964) yer almaktadır. es-Seyyâb’ın şiir evreninde çocukluk; yalnızca kronolojik bir yaşam kesiti ya da geçmişe sığınılan pastoral bir kaçış alanı değildir. Erken yaşta kaybedilen annenin doğurduğu derin yetimlik duygusu, yetişkinlik yıllarındaki sürgün, siyasî baskı ve yakalandığı ağır hastalıklar karşısında çocukluk; şairin sığındığı bir “varoluş kalesi” ve aynı zamanda Ceykûr köyünün masumiyeti üzerinden inşa edilen bir ütopya hâline gelir. Ne var ki edebî metinlerdeki anlatı öğelerinin arka planında antik Arap hikâye anlatıcılığı, mitolojik referanslar ve tabiatın kişileştirilmesi gibi köklü geleneklerin izleri görülmektedir. es-Seyyâb, bu kadim anlatı imkânlarını modern şiirin imge dünyasıyla kaynaştırarak çocukluk deneyimini yerel sınırlarından çıkarıp evrensel bir insanlık durumuna ulaştırmıştır.

Literatür incelendiğinde, es-Seyyâb üzerine yapılan zengin akademik birikimin ağırlıklı olarak şairin siyasî angajmanlarına, serbest nazım atılımlarına veya genel biyografisine yoğunlaştığı görülmektedir. Buna karşın, şairin imge dünyasını baştan sona kateden “çocukluk” izleği, bağımsız ve kuşatıcı bir araştırma nesnesi olarak hak ettiği ölçüde derinleştirilmemiştir. Mevcut çalışmalar, çocukluğu çoğu kez otobiyografik ayrıntıların bir uzantısı sayarak geçiştirmiştir. Bu çalışma, söz konusu boşluğu gidermek amacıyla; es-Seyyâb’ın poetikasında çocukluğun otobiyografik bellek, savaş ve yıkımın mağduriyeti ile toplumsal diriliş/umut arasındaki üçlü diyalektik bağlamında nasıl simgeselleştiğini çözümlemeyi hedeflemektedir.

Bu amaç doğrultusunda araştırma, nitel araştırma desenine ve metin merkezli üslupbilimsel analiz yaklaşımına dayanmaktadır. Çalışmanın metin havuzu, çocukluk izleğinin farklı görünümünü sistematik olarak örnekleyen, amaca yönelik seçilmiş on şiirden oluşmaktadır: *Kâlû li-Eyyûb*, *Marhâ Ğaylân*, *İbnu’ş-Şehîd*, *Kâfiletu’d-Dayâ*, *Îlâ Cemîle Bûhayred* (özellikle *Fî İntizâri’l-Cenîn* bölümü), *Unşûdetu’l-Matar*, *Nidâ’u’l-Mevt*, *Hâmilu’l-Harazi’l-Mulevven*, *Sefer Eyyûb* ve *el-Eslihatu ve’l-Etfâl*. Seçilen metinler; simgesel örgüleri, metaforik yapıları, mitolojik

gönderimleri ve tematik bütünlükleri ekseninde irdelenmekte; biyografik veriler ile dönemin sosyo-politik gerçekliği ise bu metinlerin anlam katmanlarını aydınlatan tamamlayıcı bir zemin olarak işlev görmektedir.

Literatür Araştırması ve Hipotezler

Literatür Taraması ve Hipotezler

Arap edebiyatında mekânlar, şiirde kültürel ve simgesel bir ağırlık taşır (Kaş, 2024, s. 1063). Es-Seyyâb için Ceykûr, çocukluk hatırasının, kaybın ve yeniden doğuşun simgesel mekânıdır. Aşağıdaki tabloda, çalışmanın ana hatları verilmiştir.

Tema	Anahtar İmge	Şifre	Şiir
Düş Dünyası	Yağmur, melodi	<i>Unşûd</i>	أنشودة المطر
Sevgi İhtiyacı	Anne, sıcaklık	<i>Hanîn</i>	نداء الموت
Savaş-Acı	Yetim, pelerin	<i>Cerh</i>	ابن الشهيد
Ceykûr-Hasret	Köy, hurma	<i>Ceykûr</i>	مرحى غيلان
Politika-Sürgün	Mülteci, sınır	<i>Menfâ</i>	قافلة الضياع
Ütopya	Cenin, şafak	<i>Ba's</i>	في انتظار الجنين

Tablo 1. Araştırma Modeli

Kaynak: Yazar tarafından geliştirilmiştir.

Tabloda görüldüğü gibi, es-Seyyâb, çocukluğunun derin izlerini eserlerinde yansıtmıştır.

Araştırma Metodu

Veri Toplama Yöntemi

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve metinler arası inceleme modeli benimsenmiş olup, şairin yazın dünyasından örneklemeler alınarak, çalışmanın kapsamı şairin çocukluk temasına değindiği şiirleriyle sınırlandırılmıştır. Bu doğrultuda, Bedr Şâkir es-Seyyâb'ın divanları taranarak çocukluk, çocuk, anne, yetimlik, sürgün ve doğa imgelerini yoğun biçimde içeren on şiir amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Seçilen şiirler, simgesel yapıları, imgeleri ve tematik örgütlenmeleri dikkate alınarak metin ve üslup analizi çerçevesinde incelenmiştir. Elde edilen veriler, imge analizi, mitolojik eleştiri ve psikanalitik yorumlama yöntemlerinden yararlanılarak değerlendirilmiştir. Analiz sürecinde, şiirler ile şairin hayatı arasındaki ilişki, özellikle annesini erken yaşta kaybetmesi, yetimlik duygusu ve yirminci yüzyıl ortası Irak'ının toplumsal ve siyasi koşulları da dikkate alınmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Bedr Şâkir es-Seyyâb'ın yayımlanmış tüm şiir divanları oluşturmaktadır. Şairin divanları taranarak çocukluk temasıyla doğrudan ilişkili olan şiirler belirlenmiştir. Bu bağlamda, şairin yayımlanmış divanlarındaki (el-Fâhûrî, 1986, s. 638; Osman,

2015, ss. 16-17) şiirler arasından çocukluk, çocuk, anne, yetimlik, sürgün ve doğa imgelerini yoğun biçimde içeren on şiir amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Bu seçim, tematik çeşitliliği ve şairin farklı dönemlerini temsil etme ölçütü gözetilerek yapılmıştır. Seçilen şiirler şunlardır: *Kâlû li-Eyyûb*, *Marhâ Ğaylân*, *İbnu 'ş-Şehîd*, *Kâfiletu 'd-Dayâ*, *Îlâ Cemîle Bûhayred* (özellikle *Fî İntizârî 'l-Cenîn* bölümü), *Unşûdetu 'l-Matar*, *Nidâ 'u 'l-Mevt*, *Hâmilu 'l-Harazi 'l-Mulevven*, *Sefer Eyyûb* ve *el-Eslihatu ve 'l-Etfâl*. Çalışmanın kapsamı, şairin çocukluk temasına değindiği bu şiirlerle sınırlandırılmıştır.

Veri Analiz Yöntemi

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizi, nitel içerik analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen tematik kodlama şeması çerçevesinde analiz edilmiştir. Analiz sürecinde şu aşamalar izlenmiştir: (1) Seçilen şiirler defalarca okunmuş ve çocukluk temasıyla ilgili ifadeler, imgeler ve semboller belirlenerek kodlanmıştır. (2) Kodlanan veriler, benzerlikler ve farklılıklar göz önünde bulundurularak tematik kategorilere ayrılmıştır. Bu aşamada, imge analizi, mitolojik eleştiri ve psikanalitik yorumlama yöntemlerinden yararlanılmıştır. (3) Belirlenen temalar, alanyazındaki mevcut çalışmalarla karşılaştırılarak yorumlanmış ve şairin çocukluk temasını işleyiş biçiminin anlam boyutları tartışılmıştır. Analiz sürecinde, şiirler ile şairin hayatı arasındaki ilişki, özellikle annesini erken yaşta kaybetmesi, yetimlik duygusu ve yirminci yüzyıl ortası Irak'ının toplumsal ve siyasi koşulları da dikkate alınmıştır. Araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmak amacıyla, analiz süreci boyunca uzman görüşüne başvurulmuş ve bulgular araştırmacı tarafından defalarca gözden geçirilmiştir².

Bulgular

BİYOĞRAFI VE ESERLER

Bedr Şâkir es-Seyyâb'ın Hayatı

Bedr Şâkir es-Seyyâb, modern Arap şiirindeki en önemli yenilikçi (modernist) şairlerin başında gelmektedir. Şair, Basra'nın güneyinde, nüfusunun büyük çoğunluğu Seyyâb ailesine mensup olan ve Bukaa' köyüne kadar uzanan Ebü'l-Hasîb ilçesine bağlı Ceykûr köyünde dünyaya gelmiştir (Salim, 2009, s. 212; Ya'qûb, 2004, s. 218). Annesi Ceykûr köyünden, babası Şâkir b. Abdilcebbâr ise Bukaa' köyündendir. Doğum tarihi konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Bazı

² Birçok şair hakkında çeşitli incelemeler yapılmıştır. Bir kısmı için bk. Ece, 2006a; Adiloğlu, 2006; Kuzubaş, 2006; Ece, 2006b; Ganiyeva, 2007; İnayet, 2007; Türkmen, 2007; Usluer, 2007; Akkaya, 2008; Aslan, 2008; Ayan, 2008; Aydemir, 2008; Aydemir, 2008; Balkaya, 2008; Batislam, 2008; İspir, 2008; Kırmızı, 2008; Koçoğlu, 2008; Öztekin, 2008; Poyraz, 2008; Yazar, 2008; Aksoyak, 2009; Avşar, 2009; Bayram, 2009; Ceyhan, 2009; Çınar, 2009a; Çınar, 2009b; Eke, 2009; Atik Gürbüz, 2009; Alkan İspirli, 2009; Koç Keskin, 2009; Köktürk, 2009; Kurnaz, 2009; Özyıldırım, 2009; Paksoy, 2009; Tanyıldız, 2009; Tavukçu, 2009; Tıgılı, 2009; Usluer, 2009; Üst, 2009; Yakar, 2009; Yılmaz, 2009; Özger, 2009; Savran, 2009; Kazan, 2010; Çalka, 2010; Kokubasova, 2010; Arvas, 2010; Dağlar, 2010; Gökçimen, 2010; Alkan İspirli et al., 2010; Selçuk, 2010; Turan, 2010a; Kütük, 2010; Aslan, 2010; Demirel, 2010; Şen, 2010; Şengün, 2010; Turan, 2010b; Çonoğlu, 2011; Gülendam, 2011; Öztürk, 2011; Aksoyak, 2011; Bayram, 2011; Çeltik, 2011; Çınar, 2011; Chirli, 2011; Doğan, 2011; Kallımcı, 2011; Kara & İbragim, 2011a; Kara & İbragim, 2011b; Mor, 2011; Öztürk, 2011; Sarıçiçek, 2011; Balcı, 2012; Gür & Koçakoğlu, 2012; Gökalp Alpaslan, 2012; Karakartal, 2012; Şahin Tekinalp, 2012; Topçu, 2012; Akbulut, 2012; Sınar Uğurlu, 2012; Tarım, 2012; Ulutaş, 2012; Erdal, 2012; Ogur, 2012; Gülendam, 2012; Mumcu Ay, 2012; Durmuş, 2012; Şen, 2012; Bayrak, 2012; Tunç, 2012; Kacıroğlu, 2012; Aykanat, 2019; Zariç, 2019; Kaya, 2019; Soydan & Saz, 2019; Kufacı, 2019; Turan, 2019; Işık, 2019; Alptekin, 2019; Bakırcı, 2019; Ulucan, 2019; Özyurt, 2019; Kardaş, 2019; Kırçak, 2019; Kırız, 2019; Bozkurt, 2019; Duman, 2019; Uz & Yıldız, 2019; Uslu, 2020; Bayram, 2020; Ali, 2020; Harmancı, 2020; Kızıltaş, 2020; Tekeli, 2020; Yavuzer, 2020; Karaca, 2020; Arıcan & Turan, 2020; Paksoy, 2020; Kalyon, 2020; Özkan Bahar, 2020; Öztürk, 2020; Çopur, 2020; Kenjayeve, 2020; Güzel, 2020; Çalık, 2020; Akçora, 2020; Gedikli, 2020; Gedikli, 2020; Kadioğlu, 2020; Atlansoy, 2019; Araz, 2019; Vural & Çatak, 2021; Maral, 2022; Sevinç, 2022; Çetin, 2023; Taş, 2023; Atik, 2024; Arslan, 2024; Alyounes, 2024; Albayrak, 2024; Güzeloğlu, 2024; Karadavut, 2024; Kutlar Oğuz & Uğur, 2024; Bayram, 2025; Boz & Çitil, 2025; Büyükkavas Kuran, 2025; Yenice, 2025; Kiraz, 2025; Salihoğlu, 2025; Kayaokay, 2025; Dal & Keskin, 2025; Koyuncu, 2025; Batar, 2025; Boyacıoğlu, 2020; Ekinci, 2020.

kaynaklarda 1925 yılı (Nâcî, 1998, s. 64), bazı kaynaklarda ise 1926 yılı verilmektedir (el-Fâhûrî, 1986, s. 636). Asıl adı Bedr b. Şâkir b. Abdilcebbâr b. Merzûk es-Seyyâb'dır.

Dar gelirli bir ailenin ortanca çocuğu olan şair, annesi Karîma'yı dördüncü çocuğunun doğumu sırasında kaybettiğinde henüz altı yaşındadır (Abbas, 1972, ss. 11-14). Şairin küçük yaşta annesini kaybetmesi, üvey annesinin ilgisizliği ve Ceykûr köyü ile Buveyb nehrine duyduğu özlem, şiirlerinde sürekli tekrar eden kurucu temalar arasında yer almaktadır (Ma'rûf, 2016, s. 70). İhsan Abbas (1969) ve Nâcî Allûş (1974) gibi önemli araştırmacılar, şairin bireysel acılarının, öksüzlük psikolojisinin ve hayatı boyunca karşılaştığı ideolojik ve meslekî bunalımların eserlerinin temel hareket noktalarını oluşturduğunu vurgulamışlardır (Ma'rûf, 2016, s. 71).

Şairin çocukluk yılları, henüz altı yaşındayken annesini kaybetmesiyle başlayan ve derin izler bırakan acılarla şekillenmiştir. Annesinin vefatının ardından babasının yeniden evlenmesi ve ailenin ekonomik olarak sarsılması, aile ortamında gergin bir atmosfer meydana getirmiştir. Akriba çocuklarının anne şefkatiyle büyümesine karşın kendisinin bu sevgiden mahrum kalması, es-Seyyâb'ın ruhunda derin bir yalnızlık ve yabancılaşma duygusu oluşturmuştur. Bu dışlanmışlık hissiyle mücadele eden şair, daha sonra babasının evinden ayrılarak Ceykûr'daki anneannesinin yanına sığınmıştır (Beydûn, 1991, ss. 13-16).

İlk öğrenimini ilçesinde, orta ve lise öğrenimini ise Basra'da tamamlayan es-Seyyâb, daha sonra Bağdat'taki Yüksek Öğretmen Okulu'na devam etmiştir. Burada iki yıl Arap Edebiyatı bölümünde eğitim aldıktan sonra İngiliz Dili bölümüne geçmiş ve 1945-1948 yılları arasında bu bölümden mezun olmuştur (Ya'qûb, 2004, s. 219). Üniversite yıllarında İngiliz nüfuzuna karşı mücadele eden, Filistin meselesini gündeme taşıyan sol eğilimli siyasi hareketlerle ilişki kurmuştur. Bir süre öğretmenlik yapan şair, siyasi görüşleri sebebiyle görevinden uzaklaştırılmış ve hapse atılmıştır. Özgürlüğüne kavuşmasının ardından meslek dışı çeşitli işlerde çalışmıştır.

Krallığa karşı düzenlenen gösterilere katılması nedeniyle 1952 yılında ülkesinden ayrılmak zorunda kalan es-Seyyâb, önce İran'a, ardından Kuveyt'e gitmiştir. 1954 yılında Bağdat'a döndükten sonra gazeteciliğin yanı sıra ithalat ve ihracat müdürlüğünde görev yapmıştır. 1958 yılında Abdülkerim Kâsım önderliğindeki askerî hareketle krallık yönetiminin sona ermesine ve cumhuriyet düzeninin kurulmasına destek vermiştir. 1959 yılında Pakistan Büyükelçiliği'nde mütercim olarak çalışmaya başlayan şair, toplumundaki ve partisindeki gelişmeler doğrultusunda aynı yıl komünist partisinden ayrılmıştır. Daha sonra Baas Partisi, Suriye Milliyetçi Hareketi ve Arap Milliyetçileri Hareketi gibi farklı siyasi oluşumlara katılmış ancak hiçbirinde kalıcı olmamıştır (Ced', 1986, s. 16).

Fiziksel olarak zayıf ve çelimsiz, duygusal açıdan ise oldukça hassas bir ruh yapısına sahip olan es-Seyyâb, hayatı boyunca yaşadığı yoksunluklar sebebiyle "mahrumiyet insanı" olarak nitelendirilmiştir (el-Fâhûrî, 1986, ss. 637-638). Hayatı boyunca anne sevgisinin eksikliğini telafi etmeye çalışmış; ilk aşkı Vefika Hanım'ın başka biriyle evlenmesi ve yıllar sonra vefatı üzerine "Alâ eş-Şâti' / Sahilde" kasidesini kaleme alması, çobanlık dönemindeki Hale, Bağdat'taki sevgilileri ve zengin biriyle evlenmek amacıyla kendisini terk eden "gamzeli" kız gibi çeşitli hüsrarla sonuçlanan aşk deneyimleri yaşamıştır. Son olarak köyünden İkbâl Taha ile evlenen şair, bu evlilikten iki kız ve bir erkek çocuk sahibi olmuştur (Seyyâb, 2016, ss. 23-25; Ced', 1986, ss. 17-18).

Es-Seyyâb'ın gençlik yıllarında katıldığı komünist/sol hareketlerin etkisiyle oluşan sınıf bilinci, yoksulluk ve toplumsal adalet arayışı; 1950'li yıllardan sonra, özellikle Mısır'daki 23 Temmuz devrimiyle birlikte Arap milliyetçiliğine (kavmî düşünceye) yönelmiştir. 1962 yılında hastalanan ve tedavi amacıyla Beyrut, Londra ve Paris'e giden şair, iki yıl süren ağır hastalığının ardından 1964 yılında Kuveyt'teki Emîrî Hastanesi'nde veya Basra'da vefat etmiştir (el-Fâhûrî, 1986, ss. 636-637; Nâcî, 1998, ss. 64-65; Sadûk, [t.y.], ss. 443-444).

Eserleri

Şairin divanlarında ve eserlerinde yer alan başlıca şiir kitapları şunlardır (el-Fâhûrî, 1986, s. 638; Osman, 2015, ss. 16-17): *Ezhâr Zâbile* (Solgun/Solmuş Çiçekler), *Esâtîr* (Efsaneler), *el-Ma'bedu'l-Garîk* (Batık Mabed/Tapınak), *Unşûdetu'l-Matar* (Yağmurun Türküsü), *Şenâşilu İbneti'l-Celebî* (Çelebinin Kızının Balkon), *el-Eslihatu ve'l-Etfâl* (Silahlar ve Çocuklar), *Haffâru'l-Kubûr* (Mezar Kazıcısı), *Menzilu'l-Eknân* (Kölelerin Evi), *el-Mûmisu'l-Amyâ* (Kör Fahişe), *el-İkbâl* (Yönelme/İkbal), *Ezhâr ve Esâtîr* (Çiçekler ve Efsaneler), *er-Rîh* (Rüzgâr), *E'âsîr* (Kasırgalar) ve *Fecru's-Selâm* (Barış Şafağı).

Nesir alanındaki eserleri ise şunlardır (Sadûk, [t.y.], s. 447; Nâcî, 1998, s. 66; Osman, 2015, ss. 16-17): *el-A'râb ve'l-Mesrah* (Araplar ve Tiyatro), *Kasâid Muhtâra mine's-şi'ri'l-'alemiyyi'l-hadîs* (Modern Dünya Şiirinden Seçme Şiirler), *Kuntu Şuyû'ıyyen* (Komünistim) ve *Resâilu's-Seyyâb* (Seyyâb'ın Mektupları).

Edebî Kişiliği

Klasik şiirdeki dışsal ve süslemeci tasvirlerin aksine, es-Seyyâb'ın şiirinde imge; şairin iç dünyası, biyografisi (Ceykûr, anne kaybı, hastalık) ve dış dünya (siyasi çalkantılar, yoksulluk) arasında organik bir bağ kurmaktadır. Yafi'nin eserinde ele alınan modern imge anlayışı da parçalanmış bir gerçekliği yeniden bir araya getiren sentezleyici bir güç olarak değerlendirilmektedir.

Şiirlerindeki Ruh Hali

Es-Seyyâb'ın zorlu yaşam koşulları içerisinde yaşadığı yalnızlık ve çaresizlik, şiirlerinde oluşturduğu atmosfer ve ele aldığı düşünceler aracılığıyla açıkça görülmektedir. Annesini küçük yaşta kaybeden bir çocuk olarak şair, hayatı boyunca bu kaybın oluşturduğu derin boşluğu hissetmiş; dışlanmışlık ve sevgiden mahrum kalma duygularının etkisiyle yaşadığı ruhsal sıkıntıları şiirlerine yansıtmıştır. Nitekim eleştirmenlerin de belirttiği üzere, ölümün çocuk Seyyâb ile annesini birbirinden ayırması ve “ülfet, şefkat ve merhamet sığınağını” ortadan kaldırması, onun ruh dünyasında derin bir boşluk meydana getirmiştir (bkz. Aliye Saadi Abdulresul, *Mirâyâtü'z-Zâtiyye*, ss. 215-216). Bu nedenle, şairin düşünce dünyasında ve şiirsel tavrında geçmişte yaşadığı acıların izlerini görmek mümkündür.

Şiirlerinde ortaya çıkan yetimlik psikolojisi, şairin yaşamı boyunca etkisini sürdüren “kayıp çocukluk” deneyiminin yansımalarını taşımaktadır. Çocukluğun saflığı ve kırılganlığını taşıyan bu şiirler, yalnızca bireysel bir acının ifadesi olmakla kalmayıp aynı zamanda toplumsal sorunları ve insanî acıları evrensel bir anlatım içerisinde ele almaktadır (Abbâs, 1972). Bu bağlamda metinde öne çıkan temel unsurlar şunlardır:

1. Hz. Eyyûb arketipinin çocukluk acısıyla ilişkilendirilmesi,
2. “Asamı suya fırlatacağım” ifadesiyle Hz. Mûsâ'ya (Tâhâ, 20/77) telmihte bulunulması,
3. Sabırlı eşe sunulan çiçek demetinin İkbal'e duyulan minnetin bir ifadesi olarak değerlendirilmesi,
4. Şiirlerin Durham'da yazılmış olmasının sürgün psikolojisini güçlendirmesi.

Es-Seyyâb, eserlerinde çocuk ruhunun hassasiyetini modern çağın yıkıcı gerçekliğiyle bir araya getirmiştir. Bu yönüyle onun şiirleri, yalnızca kendi döneminin bireysel ve toplumsal meselelerini yansıtmakla kalmayıp insanın evrensel acılarına da temas eden bir nitelik taşımaktadır. Dolayısıyla bu şiirlerin incelenmesi, edebî bir çözümlemenin yanı sıra insanî ve toplumsal açıdan da önem arz etmektedir.

Kâlû li-Eyyûb Şiiri ve Merhamet Çağrısı

Es-Seyyâb, yaşayamadığı çocukluk günlerine ve erken sona eren çocukluk dönemine duyduğu özlemi, hayatının ilerleyen dönemlerinde karşılaştığı acı ve travmatik deneyimlerle birlikte yeniden hatırlamaktadır. Şair, bu trajik eksikliği Hz. Eyyûb gibi sabır ve sınanmanın sembolü olan arketipler aracılığıyla yeniden anlamlandırmaktadır. 1963 yılında Durham’da kaleme aldığı *Kâlû li-Eyyûb* (Eyüp’e Dediler Ki) adlı şiirinde, çocuk Eyyûb ile şu şekilde bir diyalog kurmaktadır:

Arapçası	Türkçe Çevirisi
«قالوا لأيوب: «جفاك الإله!»	Eyüp’e dediler ki: “Seni terk etti Tanrı!”
فقال: لا يجفو	Dedi ki: “Terk etmez
من شد بالإيمان، لا قبضتاه	İmanla sıkıca sarılanı, ne iki yumruğu
ترخى، ولا أجفانه تغفو.	gevşer, ne de göz kapakları uykuya dalar.”
قالوا له: «والداء من ذا رماه	Dediler ki ona: “Peki bu hastalığı kim fırlattı
في جسمك الواهي ومن تبتة؟	zayıf bedenine ve onu kim yerleştirdi?
هو التكفير عما جناه	Bu, işlediği günahın kefaretidir
قابيل والشاري سدى جنة!	Kabil ve cennetini boşa harcayanın!”
سيهزم الداء، غدا أغفو	Hastalık yenilecek, yarın uykuya dalacağım
ثم تُفيقُ العينُ من غفوه	Sonra göz uykudan uyanacak
فأسحبُ الساقَ إلى خلوه،	Ve çekeceğim ayağımı bir halvete,
أسأل فيها لله أن يعفو	Orada Allah’tan af dileyerek,
عكّازتي في الماء أرميها	Asamı suya fırlatacağım
وأطرقُ البابَ على أهلي،	Ve çalacağım ailemin kapısını,
إن فتحو البابَ فيا ويلي	Eğer açarlarsa kapıyı, ne yazık bana
منصرخةً، من فرحةٍ مسّت حوافيها	Çığlık atan, sınırlarına dokunan bir sevinçle

Arapçası	Türkçe Çevirisi
دَوَامَةُ الْحُزْنِ... وَالْيُوبُ ذَاكَ؟	Hüzün girdabının... Ve o Eyüp müdür?
أَمْ أَنْ أَمْنِيَّةً	Yoksa bir temenni midir?
يَقْدِفُهَا قَلْبِي، فَالْفِيهَا	Kalbimin fırlattığı, nihayet onu bulduğum
مَائِلَةٌ فِي نَاطِرِي حَيَّةٌ؟	Gözlerimin önünde canlı olarak duran?
«!غِيلَان، يَا غِيلَان، عَانِقْ أَبَاكَ»	“Geylan, ey Geylan, kucakla babanı!”
يَا رَبِّ لَا شَكْوَى وَلَا مِنْ عِتَابٍ،	Ey Rabbim, ne bir şikayet ne de bir sitem,
أَلَسْتُ أَنْتَ الصَّانِعَ الْجِسْمَا؟	Değil mi ki sen yarattın bedeni?
فَمَنْ يَلُومُ الزَّارِعَ النَّمَّا	O halde kim kınar ekinin etrafında
مِنْ حَوْلِهِ الزَّرْعَ، فَشَاءَ الْخَرَابِ	Toplanıp da, yıkım dileyen çiftçiye
لِزَهْرَةٍ وَالْمَاءِ لِلثَّانِيَةِ؟	Bir çiçek için ve suyu diğeri için?
!هِيَهَاتَ تَشْكُو نَفْسِي الرَّاظِيَةَ	Heyhât, şikayet etmez razı olan nefsim!
إِنِّي لِأَدْرِي أَنَّ يَوْمَ الشِّفَاءِ	Biliyorum ki şifa günü
يُلْمَحُ فِي الْغَيْبِ،	Gaybda görünmektedir,
سَيَنْزِعُ الْأَحْزَانَ مِنْ قَلْبِي	Söküp alacak hüznüleri kalbimden
وَيَنْزِعُ الدَّاءَ، فَأُرْمِي الدَّوَاءَ،	Ve söküp alacak hastalığı, böylece fırlatacağım ilacı,
أُرْمِي الْعَصَا، أَعْدُو إِلَى دَارِنَا وَأَقْطِفُ الْأَزْهَارَ فِي دَرْبِي،	Fırlatacağım asayı, döneceğim evimize ve derleyeceğim çiçekleri yolumda,
أَلُمُّ مِنْهَا بَاقَةٌ نَاضِرَةٌ	Onlardan taze bir demet toplayacağım
أَرْفَعُهَا لِلزَّوْجَةِ الصَّابِرَةِ	Sunacağım onu sabırlı eşe
وَبَيْنَهَا مَا ظَلَّ مِنْ قَلْبِي.	Ve arasında kalbimden kalan herşeyi.

Arapçası	Türkçe Çevirisi
درم، ٦ / ١ / ١٩٦٣	6 Ocak 1963 / Durham

Yukarıda görüldüğü üzere bu şiirde şair, sabır ve teslimiyetin sembolü olan Hz. Eyyûb aracılığıyla acı çeken çocukların durumunu betimlemektedir. Şiirde anlatıcının, Hz. Mûsâ'ya yapılan atıfla ("asasını suya atmak") ilahî kurtuluş umuduna işaret ettiği görülmektedir. Bununla birlikte anlatıcı, yaşadığı acıyı Rabbine karşı bir isyan gerekçesi olarak değerlendirmeyen olgun bir çocuk bilinci sergilemektedir. Bu yaklaşım, şairin çocukluk dönemine ait travmalarını ve yetişkinlik yıllarında yaşadığı sürgün acılarını ilahî bir imtihan çerçevesinde anlamlandırma çabasının bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Seyyâb'da Şefkat Arayışı: Öksüzlük

Bedr Şâkir es-Seyyâb'ın şiirsel dünyasında insan ile mekân arasındaki ilişki, ontolojik ve psikolojik boyutlarıyla belirgin biçimde ortaya çıkmaktadır. Nitekim Süzen'in (2021, s. 32) sembolizm bağlamında ifade ettiği üzere, "her görünenin arkasında başka bir anlam, her maddenin arkasında gizlenmiş başka bir mana vardır." Bu anlayıştan hareketle şairin zihninde mekân, yalnızca fiziksel bir arka plan olmaktan çıkarak sembolik anlamlarla yüklü bir hafıza alanına dönüşmektedir.

Bu bağlamda şairin çocukluk ve anı dünyası; Basra'nın güneyindeki hurma bahçeleri, su kanalları ve harman yerleriyle masumiyetin sembolü hâline gelen Ceykûr köyü, erken yaşta annesini kaybetmesinin oluşturduğu derin yetimlik duygusu, yetişkinlik döneminin çalkantıları ve sürgün yılları arasında güvenli bir sığınak olarak şekillenmektedir. Şair, Tammuz, Mesih ve İştâr gibi mitolojik arketipler aracılığıyla kişisel acılarını daha geniş bir anlam çerçevesi içerisinde ifade etmektedir. Ceykûr, yağmur, nehirler ve hurma ağaçları; soyut kavramları somutlaştıran, doğayı manevi bir teselli ve direnç alanına dönüştüren şairin başlıca imge unsurları arasında yer almaktadır.

Marha Ğîlân Şiiri ve Diriliş Miti

Marha Ğîlân (Geylan'a Merhaba) şiirinde baba-oğul ilişkisi kozmik bir boyuta taşınmaktadır. Mesih'in eli, Tammuz'un dönüşü ve ölü kafataslarının tomurcuklanması gibi imgeler, bireysel sevgiyi evrensel bir diriliş mitine dönüştürmektedir. Buveyb Nehri'nin kum yatağı anne rahmini simgelerken, Ceykûr'un dudaklardan doğması sözcüğün yaratıcı gücüne işaret etmektedir (bkz. Abbas, 1972, ss. 320-325). Oğluna duyduğu şefkati ve ülkesinin siyasi kaoslardan kurtuluşuna yönelik gelecek umudunu yansıtan bu şiir, sevgi ve hayatı yeniden üretme arayışının belirgin bir ifadesidir:

Arapça مرحى غيلان

بأبأ .. كأن يد المسيح

فيها، كأن جماجم الموتى تبرعم في الضريح

تموز عاد بكل سنبله تعابث كل ريح

Türkçe Geylan'a Merhaba

Baba... Sanki Mesih'in eli vardır içinde,

Sanki ölülerin kafatasları tomurcuklanır mezarında,

Tammuz döndü her başakla, oynaşan her rüzgarla.

مرحى غيلان Arapça

Türkçe Geylan'a Merhaba

“...بابا... بابا”

“Baba... Baba...”

أنا في قرار بويب أرقد في فراش من رماله،

Ben Buveyb'in dip akıntısında yatıyorum, kumlarının döşğinde,

من طينه المعطور، والدم من عروقي في زلاله

O güzel kokulu çamurundan, ve damarlarımın kanı duruluğundan

ينثال كي يهب الحياة لكل أعراق النخيل

Akıp gidiyor hurma köklerinin tümüne hayat bağışlamak için.

“بابا... بابا”

“Baba... Baba”

جيکور ”من شفتيك تولد، من دمانك في دمانتي“

“Ceykür” dudaklarından doğuyor, kanından kanıma,

“فتحيل أعمدة المدينة”

Dönüştürüyor “şehir” sütunlarını

أشجار توت في الربيع. ومن شوارعها الحزينة

Baharın dut ağaçlarına. Ve onun hüznü sokaklarından

تنفجر الأنهار، أسمع من شوارعها الحزينة

Nehirler fışkırıyor, işitiyorum hüznü sokaklarından

كأن أوردة السماء

Sanki göğün damarları

تننفس الدم في عروقي والكواكب في دمانتي

Soluyor kanı damarlarımda ve yıldızlar kanımda,

يا ظلي الممتد حين أموت، يا ميلاد عمري من جديد

Öldüğümde uzayan gölgem benim, ömrümün yeniden doğuşu...

Baba-oğul ilişkisini konu alan bu şiirde, Doğu kültürüne özgü sevgi ve yakınlık ifade eden hitap biçimleri dikkat çekmektedir. Şair, coğrafyanın insanına sunduğu nimetlerden kaynaklanan bereket ve enerjiyi vurgulayarak halkına ve çocuklarına umut aşılamaktadır.

Savaş ve Çocuk: İbnu's-Şehîd

Bedr Şâkir es-Seyyâb'ın şiirlerinde çocukluk, yalnızca kaybedilmiş bir geçmişin hatırası olarak değil, aynı zamanda savaşın en acımasız yüzüyle karşılaşan bir deneyim alanı olarak da karşımıza çıkmaktadır. 9 Mart 1962 tarihinde Basra'da kaleme aldığı *İbnu's-Şehîd (Şehidin Oğlu)* adlı şiir, bu karşılaşmanın en çarpıcı örneklerinden biridir. Şiir, sel sularının çekilmesiyle ortaya çıkan kıyamet benzeri bir yıkım manzarasıyla başlamaktadır:

وتراجع الطوفان، لملم كل أذيال المياه،

وتكشفت قمم التلال، سفوحها، وقرى السهول،

أكوأها وبيوتها خرب تنائر في فلاة

Tufan çekildi, suların bütün eteklerini topladı

Tepe zirveleri, yamaçları ve ova köyleri açığa çıktı

Kulübeleri ve evleri, çöle saçılmış yıkıntılar.

Bu açılış, bir doğal afeti betimlemekle birlikte Irak'ın içinde bulunduğu siyasi ve toplumsal yıkımı da simgesel bir düzlemde yansıtmaktadır. Suların çekilmesiyle geriye kalan manzara oldukça ürkütücüdür: Cesetler, kan, karınca yuvalarında göz kapaklarından oluşan tavanlar ve köşelere dağılmış sararmış kemikler. Şairin “Ah, memleketime ah, Irak'ıma!” şeklindeki feryadı; toprağa düşen kanın deve dikenine dönüştüğü, yaraların henüz iyileşmediği bir coğrafyanın acısını dile getiren güçlü bir çığlık niteliğindedir.

Bu yıkım tablosunun merkezinde ise şehit babasının askerî pelerinini giymiş bir çocuk yer almaktadır. Şair, dul kalan eşin kocasına ait pelerini öperek kapı eşiğine bırakmasını ve kumaşın yere düşüşünü, ölümün soğukluğunu hissettiren bir anlatımla tasvir etmektedir:

... رمت الرداء العسكري ونشّرتّه على الوصيد

لثمته، فانتفض القماش يرد برد الموت،

برد المظلمات من القبور.

Askerî pelerini attı ve eşiğe serdi...

Öptü onu, kumaş ürperdi

Ölümün soğukluğunu, mezarların

karanlığının soğukluğunu geri verdi.

Şiirin en dikkat çekici anlarından biri, çocuğun aynaya bakışıyla ortaya çıkmaktadır. Annesinin, babasına ait pelerini çocuğa giydirmesiyle birlikte çocuk, kendisine aktarılan bu hatıranın ve yükün içerisinde görünmez hâle gelir:

ويده في الردين ضائعتان، والصدر الصغير

في صدرك الأبوي عاصفة تغلف بالسحاب،

ورنا إلى المرأة

أبصر فيه شخصك في الثياب.

Elleri iki yen içinde kayıp, küçük göğsü

Babanın göğsünde bulutlara sarılı bir fırtına

Ve aynaya baktı / Giysilerin içinde senin hayalini gördü.

Bu dizeler, savaşın çocuk üzerindeki en trajik etkilerinden birini ortaya koymaktadır. Babasına ait pelerin, çocuğa hem bir kimlik hem de ağır bir sorumluluk yüklemektedir. Pelerinin kollarının çocuğun ellerini örtecek kadar büyük olması, babanın yokluğunun ve geride bıraktığı yükün çocuk üzerinde oluşturduğu ağırlığın güçlü bir imgesi olarak değerlendirilebilir. Çocuk aynada kendi yansımını görmek yerine babasının yüzüyle karşılaşır. Böylece o, artık yalnızca bir çocuk değil, şehidin oğlu kimliğiyle tanımlanan ve bu mirası taşımak zorunda kalan bir figür hâline gelir.

Şiirin son bölümünde evin her köşesinden; kapılardan, pencerelerden, perdelerden ve hatta şehidin oğlunun gözlerinden “intikam” çığlığının yükseldiği görülmektedir. Es-Seyyâb bu noktada bireysel bir acıyı toplumsal bir öfke ile ifade etmektedir. Bununla birlikte şiirin en çarpıcı ve yıkıcı yönlerinden biri, son iki dizesinde ortaya çıkmaktadır:

وينام طفلك وهو يحلم بالمقابر والدماء.

Ve çocuğun uyur, mezarları ve kanı düşleyerek.

(es-Seyyâb, 2017b, ss. 71-74)

Savaşın en ağır bedelini ödeyen bu yetim çocuk, artık rüyalarında oyunları, kuşları veya Ceykûr'un başak tarlalarını görmek yerine meydanları kaplayan mezarları ve kanı görmektedir. Böylece çocukluk, savaşın yıkıcı etkisi altında kaybolan bir değer olarak ortaya çıkmaktadır. Es-Seyyâb, bu anlatım aracılığıyla Irak'ın ve savaş deneyimi yaşayan toplumların ortak acısını dile getirmektedir. Silahların varlığı devam ettiği sürece çocukların dünyasının da bu şiddet ortamından etkilenmeye devam edeceği vurgulanmaktadır. Masum çocukların düşleri, babalarının intikamı ve savaşın bıraktığı acılarla şekillenmektedir.

Kâfiletu'd-Dayâ' (Kayboluş Kervanı) Şiirinde Mülteci Çocuklar

Kayboluş Kervanı adlı bu şiirde ise şair, çocukluk döneminin eksiklikleriyle yeniden karşı karşıya gelmektedir. Şairin ruhundaki temel eksikliklerden biri, anne şefkatinden mahrum kalmış olmasıdır. Onu kollarında uyutan, seven ve okşayan annesini aramaktadır. Şiirde yalnızlığın ve umutsuz bir yaşamın ağırlığını taşıyan bir çocuğun tasviri, hayattan alınmış bir kesit gibi etkileyici ve gerçekçi biçimde sunulmaktadır. Uzun bir şiir olan bu eserde trajik bir sahne şu şekilde dile getirilmektedir:

أرافة الضياع

Türkçe Kayboluş Kervanı

“قابيل، أين أخوك؟”

“Kabil, nerede kardeşin?”

يرقد في خيام اللاجئين

Mülteci çadırlarında yatıyor,

السل يوهن ساعديه، وجنته أنا بالدواء،

Verem kollarını zayıflatıyor, ona ben ilaç getirdim,

والجوع لعنة آدم الولي وإرث الهالكين،

Açlık, Âdem'in ilk laneti ve helâk olanların mirasıdır,

ورفعته أنا بالرعيف، من الحضيض إلى العلاء..

Ve onu ben ekmekle kaldırdım, çukurdan zirveye...

شيء تفتح جانباه على المقابر والمهود،

Bir şey ki, iki yanını mezarlıklara ve beşiklere açtı,

شيء يقول: “هنا الحدود!”

Bir şey ki diyor: “İşte sınır burada!”

هذا لكل اللاجئين وكل هذا ... لليهود!

Bu bütün mülteciler için, ve bütün bu... Yahudiler için!”

النار تصرخ في المزارع والمنازل والدروب

Ateş haykırıyor tarlalarda, evlerde ve yollarda

من كل سنبلة تصيح ومن نوافذ كل دار

Her başaktan, sabah vakti ve her evin penceresinden

قافلة الضياع Arapça

Türkçe Kayboluş Kervanı

أنا عجل، سينا، الإله، أنا الضمير، أنا الشعوب،

“Ben ‘Sina’nın ilah buzağısıyım, ben vicdanım, ben halklarım,

أنا النضال!

Ben saf altınım!” (es-Seyyāb, 2014, s. 43-47)

Kâfiletu’d-Dayâ’ (Kayboluş Kervanı), es-Seyyāb’ın kendi yaşamında deneyimlediği acılardan hareketle halkının yaşadığı sorunlara yöneldiği güçlü politik şiirlerinden biridir. Şiir, Kabil ile Habil kıssasına gönderme yapan “Kâbîl, eyne ahûk” (Kabil, Nerede Kardeşin?) sorusuyla başlamaktadır. Eserde, kardeş kavgalarının ve bölgesel çatışmaların ortasında kalan; iltica etmek zorunda bırakılan veya haksızlık sonucu yurdundan çıkarılarak mülteci kamplarına yerleştirilen masum çocukların dramı ele alınmaktadır.

Ateş hattında yaralanan ve hayat mücadelesi veren çocukların yaşadığı acılar, yetişkinlerin çıkarları doğrultusunda yürütülen savaşların kurbanı olan mazlum insanlığı temsil etmektedir. Şiirde çocuk; hastalık, açlık ve sınırlar arasında sıkışmış, kimliği ve iradesi elinden alınmış bir figür olarak tasvir edilmektedir. Mansoor ve Salman’ın (2020, s. 4) belirttiği üzere, “bir insanı kendi deneyimleri veya duyguları dikkate alınmaksızın, bağımsız bir kimliği bulunmayan bir araç olarak görmek” anlamına gelen nesneleştirme, şiirde çocuğun ilaç ve ekmek aracılığıyla iyileştirilmeye çalışılması, ancak gerçek anlamda bir özne konumuna ulaşamaması üzerinden somutlaşmaktadır.

Kaş’ın (2025, s. 248) ifade ettiği gibi, bu trajik atmosfer içerisinde şair, zulüm karşısında masumların haklı mücadelesini sanatı aracılığıyla dile getirerek bir direniş örneği ortaya koymaktadır. Bununla birlikte Fî İntizârî’l-Cenîn şiirinde şair, toprağıyla vedalaşan ve ölümü ölümsüzlük sınırında karşılayan farklı bir ruh hâli sergilemektedir.

İlâ Cemîle Buhayrad Şiirinde Umut ve Diriliş

Es-Seyyāb’ın şiir evreninde ölüm ve doğum motifleri çoğu zaman iç içe geçmektedir. Şair, henüz gerçekleşmemiş bir hayatın simgesi olan “cenin” figürünü, bireysel ve toplumsal bir dirilişin habercisi olarak işlemektedir. Arap şiirindeki uzun şiir formunun; efsaneyi, miti, sembolü, tarihsel olguyu ve insanî tecrübeyi tek bir bakış açısı içerisinde yansıtan geniş ve kuşatıcı yapısı (Musa, 2010, s. 75), bu tür çok katmanlı metinlerin teorik zeminini oluşturmaktadır.

Hayatın karşıtlıkları (ölüm-doğum, kuraklık-rahmet) üzerine kurulan bu şiirde, doğanın döngüsü ile insanın geleceğe yönelik beklentileri cenin sembolü etrafında birleşmektedir:

أرأى في انتظار الجنين**Türkçe Cenini Beklerken**

في انتظار الجنين

Cenin'i beklerken

أرض؟ أم أنت التي تصرخين؟

Toprak mı? Yoksa çılgılık atan sen misin?

في صمتك المكتظ بالآخرين

Başkalarıyla dolup taşan sessizliğinde,

في ذلك الموت، المخاض، المحب، الميغض، المنفتح،
المقفل

O ölümde, doğum sancısında, seven, nefret eden, açık, kapalı olanda,

ونحن؟ أم أنت التي تولدين

Ya biz? Yoksa doğan sen misin?

أساخى من الميلاد ما تبذلين؟

Doğumdan daha cömertçe sunduğun şey nedir?

والموت أقسى منه، من كل ما عناه أجيال من الهالكين

Ve ölüm ondan, nesiller boyu helâk olanların çektiği her şeyden daha acımasızdır,

أن الذي من دونه الجلجلة

Ki onsuz olmaz Golgota (Çarmıh yolu),

والسوط والسجان والمقصلة...

Kırbaç, zindancı ve giyotin de...

هذا مخاض الأرض لا تيأسى؛

Bu toprağın doğum sancısıdır, umutsuzluğa kapılma;

بشارك يا أجداث، حان النشور!

Müjdeler olsun ey mezarlar, diriliş vakti geldi! (es-Seyyâb, 1969, s. 64-70)

Bedr Şâkir es-Seyyâb'ın şiirsel dünyasında insan ile mekân arasındaki ilişki, ontolojik ve psikolojik boyutlarıyla belirgin biçimde ortaya çıkmaktadır. Leech'in (1969, s. 38) realizm-simbolizm ayrımı bağlamında vurguladığı üzere, şiir dilindeki nesneler yalnızca aktardıkları doğrudan anlamlarla sınırlı kalmaz; şairin zihninde yeniden şekillenerek sembolik anlamlar kazanır. Nitekim es-Seyyâb'ın şiirlerinde mekân da fiziksel bir arka plan olmanın ötesine geçerek çocukluk hatıralarının, kaybın ve direnişin sembolik alanına dönüşmektedir.

Fî İntizârî'l-Cenîn (Cenini Beklerken) şiiri, hayatın karşıtlıkları (ölüm-doğum, kuraklık-rahmet) üzerine kuruludur. Şair, doğanın döngüsü ile insanın geleceğe yönelik beklentilerini cenin sembolü etrafında birleştirmektedir. Henüz dünyaya gelmemiş bir çocuğun (cenin) gelişi üzerinden geleceğe duyulan umut ve yeniden doğuş düşüncesi simgesel bir biçimde ifade edilmektedir.

Unşûdetu'l-Matar Şiirinde Tabiat ve Yeniden Doğuş

Bu şiirde yağmur, şair için toprağın ve çocukluk hatıralarının yeniden hayat bulmasını sağlayan bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Gökten yağın yağmurun sesi, toprakla kurulan bağ ve güneşin buğday başakları üzerindeki yansıması; ölümün gölgesindeki bir coğrafyada yeni bir hayatın ve yeniden doğuş düşüncesinin sembolleri olarak değerlendirilmektedir.

Arapça	Türkçe
حين تخضر عشا يغني شذاها	Kokusu şarkı söyleyen bir ot olarak yeşerdiğinde,
وتمتد "جيكور" إلى حدود الخيال	"Ceykûr" hayal sınırlarına kadar uzandığında,
والشموس التي أرضعتها سناها،	Ve onu nuruyla emziren güneşler,
يلمس الدفء قلبي، فيجري دمي في ثراها	Sıcaklık kalbime dokunur, böylece kanım onun toprağında akar...
قلبي الشمس إذ تنبض الشمس نورا،	Güneş zonkladığında kalbim güneştir, nurla çarpar,
قلبي الأرض، تنبض قمحا، وزهرا، وماء نميرا،	Kalbim topraktır, buğday, çiçek ve saf suyla çarpar,
قلبي الماء، قلبي هو السنبيل	Kalbim sudur, kalbim başaktır
موته البعث، يحيا بمن يأكل	Ölümü diriliştir, yiyele yaşar
في العجين الذي يستدير	Dönen o hamurda ki
ويدحى كنهه صغير، كئدي الحياة	Küçük bir meme gibi, hayatın memesi gibi yuvarlanır
مت بالنار: أحرقت ظلماء طيني،	Ateşle öldüm: Çamurumun karanlığını yaktım,
فظل الإله.	Böylece Tanrı'nın gölgesi kaldı (es-Seyyâb, 2014, s. 122)

Bedr Şâkir es-Seyyâb'ın 1960 yılında yayımlanan Unşûdetu'l-Matar (Yağmurun Türküsü) adlı divanı, şairlik kariyerinin önemli eserlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Irak'taki siyasi rejime ve politik gelişmelere yönelik eleştirileri, toplumsal ve evrensel insanî hassasiyetlerle bir araya getiren bu eser, şairin edebî tanınırlığının artmasında önemli bir rol oynamıştır.

Es-Seyyâb'ın şiirlerinin temel unsurlarından biri, erken yaşlarda yaşadığı derin travmaların şiirsel dünyasına yansımalarıdır. Şairin “toprağın suya olan susuzluğu” şeklinde ifade ettiği yeniden doğuş düşüncesi, yalnızca kurak coğrafyanın yağmurla buluşmasını değil, aynı zamanda küçük yaşta annesini kaybetmiş bir çocuğun ruh dünyasındaki eksikliğin giderilmesini de simgelemektedir. Toprağı canlandıran yağmur, anne şefkatinin ve kaybedilen çocukluğun saf sevincinin hatırlatıcısı hâline gelmektedir.

Şairin biyografisinden beslenen bu derin acılar ve coğrafî hafıza, şiirlerinde ölüm, diriliş ve çocukluk masumiyeti gibi evrensel temalar aracılığıyla yeniden anlamlandırılmaktadır. Divana adını veren bu eserde şair, “ölümü diriliştir, yiyenle yaşar” dizesiyle toprağa düşen tohumun başağa dönüşmesi örneği üzerinden yok oluşun içindeki süreklilik düşüncesini ortaya koymaktadır. Hamurun kabarıp hayat veren bir memeye benzetilmesiyle somutlaşan bu döngü, anne şefkati ve çocukluk saflığının şiirdeki sürekliliğini ifade etmektedir.

Nidâu'l-Mevt Şiiri ve Ölüm ve Çocuksu Cesaret

Ölüm gerçeğiyle yüzleşen şair, Nidâu'l-Mevt (Ölümün Sesleri) adlı şiirinde ise kabirlerin ve sonun hâkim olduğu bir atmosfer içerisinde, ölümün korkutucu yönünden ziyade onun ardındaki anlamları keşfetmeye çalışan meraklı ve cesur bir çocuk ruhunu yansıtmaktadır. Yalnızlığın dahi korkutamadığı bu çocukça bilinç, ölüme doğru yönelirken onun içinde saklı olan anlamları ve müjdeleri arama eğilimi göstermektedir.

نداء الموت

Türkçe Ölümün Çağrısı

يَمُوتُونَ أَعْنَاقَهُمْ مِنْ أَلْفِ الْقُبُورِ، يَصِيحُونَ بِي

Binlerce mezardan uzatıyorlar boyunlarını, haykırıyorlar bana:

أَنْ تَعَالَ!

“Gel!”

نَدَاءٌ يَشْتَقُّ الْعُرُوقَ، يَهْرُ الْمُشَاشَ، يُبْعَثِرُ قَلْبِي رَمَادًا

Damarları yarıp geçen, kemikleri titreten, kalbimi kül eden bir çağrı:

أَصِيلٌ هُنَا مُشْتَغِلٌ فِي الظَّلَالِ،

“Burada gölgelerde tutuşmuş bir ikinci var,

تَعَالَ، اشْتَغَلْتُ فِيهِ حَتَّى الزَّوَالِ!

Gel, yok olana dek onunla tutuş!”

جُدُودِي وَأَبَائِي الْأَوَّلُونَ

İlk dedelerim ve atalarım...

سَرَابٌ عَلَى حَدِّ جَفْنِي تَهَادَى،

Ve göz kapaklarımın ucunda salınan bir serap,

نداء الموت Arapça

Türkçe Ölümün Çağrısı

وبي جَنوة من حريق الحياة تريد المحال،

Ve içimde hayat yangınından imkansız dileyen bir kor,

وغيلان يدعو: «بُنَيَّ، فإني على الدرب ماشٍ أريد الصباح!

Ve Geylan sesleniyor: “İlerle yavrum, ben yoldayım, sabahı istiyorum!”

وتدعو من القبر أمي: «بُنَيَّ احتضني، فَبَرْدُ الرَّدَى في عروقي،

Ve annem sesleniyor mezardan: “Sarıl bana yavrum, ölümün soğukluğu damarlarımda,

فَدَقُّ عظامي بما قد كسوت ذراعيك والصدر، وأخم الجراح

Isıt kemiklerimi kollarına ve göğsüne örttüklerinle, koru yaralarımı,

جراحي بقلبك أو مقلنتيك، ولا تحرفن الخطأ عن طريقي!

Sar yaramı kalbinle ya da gözlerinle, sakın sapma yolumdan!”

ولا شيء إلا إلى الموت يدعو ويصرخ، فيما يزول،

Ve yok olup giden şeyler arasında, ölümden başka bir şey çağırıyor ve haykırıyor,

خريف، شتاء، أصيل، أقول،

Sonbahar, kış, ilkindi, batış...

وباقٍ هو الليلُ بعد انطفاء البروق،

Ve kalandır şimşekler söndükten sonra gece,

وباقٍ هو الموت، أبقى وأخلد من كل ما في الحياة

Ve kalandır ölüm, hayattaki her şeyden daha kalıcı ve ebedi!

... فبأقربها افتح ذراعك

Öyleyse aç kollarını ey onun mezarı...

إني لأب بلا ضجّة، دون أه!

Hiç ses çıkarmadan, ah etmeden geliyorum işte!

Tarih: 3 Mayıs 1962 / Beyrut

(es-Seyyâb, 2017, s. 12-14)

Bu şiir, es-Seyyâb'ın ölüm düşüncesiyle yüzleşmesini ortaya koyan çarpıcı örneklerden biridir. Binlerce mezardan yükselen çağrı, şairi hem atalarının hem de annesinin sesiyle ölüme doğru yönlendirmektedir. “Aç kollarını ey onun mezarı... Hiç ses çıkarmadan, ah etmeden geliyorum işte!” dizeleri, şairin ölümü yalnızca bir son olarak değil, aynı zamanda anneye kavuşma düşüncesiyle ilişkilendirdiğini göstermektedir. Bu yönüyle şiir, hüznün ve teslimiyet duygularının iç içe geçtiği bir veda niteliği taşımaktadır.

Bununla birlikte es-Seyyâb'ın şiir dünyasında ölüm düşüncesi, bütünüyle yok oluş anlamına gelmez; tabiat unsurları aracılığıyla yeniden hayat ve umut düşüncesiyle birleşir. Şair, tabiatla

beslenen şiirlerinde yağmuru çocukluk döneminde yaşanan umut ve sevinçlerle ilişkilendirmektedir. Gökyüzünden yağın her damla, zorluk ve yoklukları hatırlatmakla birlikte aynı zamanda rahmet ve bereketin sembolü oluverir. Gurbeti, hasreti ve kimsesizlik duygusunu hatırlatan bu yağmurların ardında bereketli, neşeli ve umut dolu günlerin varlığı hissedilmektedir. Es-Seyyâb, yaşadığı sıkıntıları dile getirirken dahi umudu koruyan bir söyleyiş geliştirmektedir.

Yağmurun yeryüzüne inişiyle birlikte çiftçilerin sevinmesi, evlerin bereketlenmesi ve çocuklara rızık umudunun doğması, doğanın yeniden canlanmasını ifade etmektedir. Rüzgârın sesiyle birlikte yağın yağmur, şiirde bir melodi gibi algılanmakta; çatılardan süzülen sular, gözyaşlarıyla birleşerek toprağın hayat verici gücüne dönüşmektedir. Yağmurun ardından çocukların kahkahaları, serçelerin şakıması, toprağın nemlenmesi, bitkilerin gelişmesi ve hayvanların bundan yararlanması; yaşamın yeniden hareket kazanmasının göstergeleri olarak sunulmaktadır.

Hâmilu'l-Harazi'l-Mulevven Şiiri ve Savaşın Çocukları

Hâmilu'l-Harazi'l-Mulevven (Renkli Boncuk Taşıyıcısı) adlı şiir, savaşın, yoksulluğun ve yıkımın etkisiyle çocukların karşı karşıya kaldığı ağır koşulları ele alan çarpıcı bir metindir. Şiirde yer alan “renkli boncuklar taşıyan çocuk” figürü; masumiyetin, neşenin ve çocukluk hayallerinin çatışmaları içerisinde nasıl zarar gördüğünü göstermektedir. Geleceğe dair umudu zayıflayan bir insanlık durumunu ortaya koyan şair, bu trajik ortam içerisinde dahi hayatı savunma ve toprağa dönerek yeniden dirilişi sağlama gerekliliğini vurgulamaktadır.

أما حملت لها سوى الخرز الملون

Türkçe Renkli Boncuk Taşıyan

ماذا حملت لها سوى الخرز الملون والضبَاب؟

Ona renkli boncuktan ve sisten başka ne taşıdın ki?

ما خضت في ظلمات بحر أو فتحت كوى الصخور

Ne denizin karanlıklarına daldın, ne kayaları yarıdın,

والرياح ما خطفت قلوبك، والسحاب

Ne rüzgâr kaptı yelkenlerini, ne de bulutlar

ما بلّ ثوبك! ما حملت لها سوى الدم والعذاب؟

Islattı giysisini! Ona kan ve azaptan başka ne taşıdın ki?

في سجنها هي، خلف سور،

Kendi zindanında o, bir duvarın ardında,

في سجنها هي، وهو من ألم وفقر واعتراّب

Acıdan, yoksulluktan ve gurbetten örülmüş zindanında,

عشر من السنوات مرّت وهي تجلس في ارتقاب،

On yıl geçti, o ise hep bekleyiş içinde oturuyor,

أطفالها المتوترون مع الصباح

Sabahla birlikte yerinde duramayan çocukları

صمتوا وكفوا عن مزاح،

Sustular ve koşturmayı bıraktılar,

حامل الخرز الملون

Türkçe Renkli Boncuk Taşıyan

زجرتهم لثُحسٍ وقع خطاك، برعمت الزهور،

Adımlarının sesini duyabilsin diye onları azarladı, çiçekler tomurcuklandı,

وأتى الربيع وما أتيت، وجاء صيفٌ ثم راح.

Bahar geldi ama sen gelmedin, yaz geldi ve geçti.

ماذا يُعيقك في سواحلٍ نائياتٍ؟ في قصور؟

Seni uzak sahillerde ne alıkoyuyor?

قفر يعيش الغول فيها، كلما رَمَتِ الرياح

Gulyabani'nin yaşadığı, rüzgârın her kırık direk parçasını fırlatışında

بحطام صاريةٍ تحفّز؟ ما يُعيقك عن رجوع؟

Heyecanlanan o ıssız köşklere mi? Seni dönmekten alıkoyan nedir?

لم تَبَقَ للغد من دموع

Yarın için bir damla gözyaşı bile kalmadı

في مقتلٍ، لا ولم يَبَقَ ابتسامةٌ للقاء.

Göz bebeklerinde; hayır, kavuşma için bir gülümseme de kalmadı.

ستعودُ... حين تعودُ... بالخرز الملون والهباء،

Döneceksin... döndüğünde... renkli boncuk ve tozla,

ستضم منها طيف أمس، فلا يُجيبك في الضلوع

Ondan dünün hayaline sarılacaksın, ama göğüs kafesinde

منها سوى دمك المفجع والخواء.

Sana cevap verecek olan, parçalanmış kanın ve boşluktan başka bir şey değil.

Tarih: 9 Mayıs 1962 / Beyrut

(es-Seyyâb, 2017, s. 23-24)

Şiirde, çaresiz bir baba ve sessizliğe mahkûm edilen çocukların durumu ele alınmaktadır. Şairin çocukları susturmak zorunda kalması, yalnızca geçici bir aile içi huzursuzluk olarak değil; babanın otoritesinin ve koruyuculuk rolünün zayıflamasını, masumiyetin ise hayatta kalabilmek için sessizliğe mecbur bırakıldığı bir durumun göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Çocukların oyun oynamayı bırakıp babanın ayak seslerini dinlemesi, evin neşesinin ve geleceğe dair beklentilerinin yoksulluk ve çaresizlik tarafından nasıl kuşatıldığını ortaya koymaktadır.

Halk mitolojisindeki Gulyabâni imgesi ise, Arap kültürünün mitolojik ve ürkütücü unsurlarından biri olarak şiirde modern şehir hayatının, sürgünün ve gurbetin yabancılaştırıcı etkilerini görünür kılan bir unsur hâline gelmektedir. Çocukça bir korku unsuru olarak görünen bu imge, aslında bireyin karşı karşıya kaldığı açıklanamaz ve karanlık bir gerçekliğin folklorik bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Gözyaşlarının Kuruması (“Yarın için bir damla bile gözyaşı kalmadı”): Bu ifade, yaşanan acının artık geçici bir üzüntü olmaktan çıkarak sürekli ve derin bir hâle geldiğini göstermektedir. Gözyaşı, bir tepki ve dışavurum biçimi olarak değerlendirildiğinde, onun dahi tükenmiş olması geriye yoğun bir çaresizlik ve boşluk duygusu bırakmaktadır. Şiirin sonunda yer alan “renkli boncuklar ve bomboş bir hiçlik” (el-habâ’) karşılıklı da aldatıcı beklentiler ile tükenmişlik arasındaki gerilimi ortaya koymaktadır.

“Yarın bizim için bir damla bile gözyaşı kalmadı” ifadesi ise geleceğe yönelik umutsuzluğu ve içinde bulunulan durumun ağırlığını açık biçimde yansıtmaktadır.

Seferu Eyyûb Şiiri ve Duacı Çocuk

Seferu Eyyûb (Eyüp’ün Seferi) şiiri, açlığın hüküm sürdüğü ve ölümün sıradanlaştığı bir coğrafyada gerçekleşen hem fiziksel hem de ruhsal bir yolculuğu konu edinmektedir. Hz. Eyyûb’un sabır ve sınanma tecrübesini taşıyan şair, kuruyan ve acı çeken toprağa yeniden hayat kazandırmak amacıyla bulutlardan rahmet dileyen bir çocuk figürü konumunda görünmektedir. Şiirin son bölümünde bu yakarış şu şekilde dile getirilmektedir:

سفر أيوب

Türkçe Eyüp’ün Yolculuğu

يا غيمةً في أول الصباح،

Ey sabahın ilk anındaki bulut,

تعريد الرياح

Azgınlaşıyor rüzgarlar

من حولها، تنتف من خيوطها، تطير.

Etrafında, ipliklerini yolarak uçuruyor.

بها إلى سماء تجوع للحريز،

Onu ipek özlemiyle yanan göklere,

سينطوي الجناح،

Kapanacak kanat,

ستنتف الرياح ريشة مع الغروب،

Rüzgarlar yolar tüylerini gün batımıyla,

يا غيمةً ما أمطر، تنوب!

Ey hiç yağmur yağdırmayan bulut, eriyip gidiyorsun!

فأبرقي وأردي وأرسل المطر

O halde şimşek çak, gürle ve gönder yağmuru

ومرقي ذوائب الشجر

Parçala ağaçların zülüflerini

وأغرق السهوب،

Ve boğ bozkırları,

سفر أيوب Arapça

Türkçe Eyüp'ün Yolculuğu

وأحرقني الثمر!

Yak meyveleri!

سترجن بعدك السنايل الثقيل بالحبوب،

Senden sonra sallanacak taneyle ağırlaşmış başaklar,

وتقطف الورود والأقاح

Ve koparacak gülleri, papatyaları

صبيحة يوج في وجنتها الجنوب،

Yanaklarında güney rüzgarı tutuşan bir kız,

وأنت ذرة من الدماء والجراح.

Ve sen, kan ve yara içinde bir zerrecesin sadece.

وأنت يا شاعر واديك، أما تنوب

Ve sen, vadisinin şairi, dönmez misin

من سفر يطول في البطاح،

Ovalarda uzayan bir seferden,

تراقص النهر

Nehirle dans edip

وتلثم المطر؟

Yağmuru öpmez misin?

أما سمعت هاتف الرواح:

Duymadın mı dönüş nidâsını:

خام وزنبيل من التراب

“Topraktan bir hırka ve bir sepet,

وأخر العمر ردى ويطلع القمر؟

Ve ömrün sonu ölüm, çıkar sonra ay?”

فأبرق، ارعُد، أرسل المطر

O halde şimşek çak, gürle, yağmuru gönder

قصائد احتوى مداها دائرة العمر،

Menzili ömrün çemberini kuşatmış şiirler,

يا غيمة في أول الصباح،

Ey sabahın ilk anındaki bulut,

يا شاعرا يهيم بالرواح،

Ey göç etmeye niyetlenen şair,

سفر أيوب

Türkçe Eyüp'ün Yolculuğu

وودع القمر.

Ve veda et aya.

Tarih: 2. Ocak 1953/Londra

(es-Seyyab, 2017, ss. 27-28)

Bedr Şâkir es-Seyyâb'ın ölümünden kısa bir süre önce, 2 Ocak 1963 tarihinde Londra'da kaleme aldığı Sefer-i Eyyûb, çok katmanlı okumaya elverişli çarpıcı şiirlerinden biridir. Şiir, adını Hz. Eyyûb'un sabır ve ıstırapla örülü yolculuğundan almaktadır. Ancak bu yolculuk, yalnızca şairin ağır hastalığı karşısındaki bireysel varoluş mücadelesi olarak değerlendirilemez. Aynı zamanda savaş ve yıkımın etkilediği bir coğrafyanın, sessizleşmiş kolektif acısını da yansıtmaktadır.

İlk boyut, şairin iç dünyasına yöneliktir. “Ey sabahın ilk anındaki bulut / Ey hiç yağmur yağdırmayan bulut, eriyip gidiyorsun!” dizeleri, tükenişin eşiğindeki bir ruh hâlinin ifadesi olarak değerlendirilebilir. Bulut, hem şairin kendi bedenini hem de yaratıcılığının son dönemlerini simgeleyen bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Rüzgârların ipliklerini koparıp dağıtması, ölümün bedeni yavaş yavaş kuşatmasının sembolik bir karşılığıdır. Bununla birlikte şair, Hz. Eyyûb'un sabır anlayışından hareketle teslimiyet karşısında direnç göstermekte; “şimşek çak, gürle ve gönder yağmuru” diyerek son bir yaratıcı hamle arzusunu dile getirmektedir. Bu yaklaşım, geride kalıcı bir iz bırakma ve şiir aracılığıyla ölümsüzlüğe ulaşma isteğini yansıtmaktadır. Nehirle ilişki kurmak ve yağmuru öpmek ise şairin çocukluk coğrafyasına, Ceykûr'a ve Buveyb'e duyduğu özlemle bağlantılıdır. “Ve veda et aya” dizesi ise dünyaya, hayata ve belki de şiire yönelik hüznü bir kabullenışı ifade etmektedir. Bu bağlamda es-Seyyâb'ın ölüm karşısındaki şiirsel söyleyişi, klasik Arap şiirindeki “son şiir” geleneğini de hatırlatmaktadır. Nitekim Câhiliye devrinin en önemli şairlerinden İmru'u'l-Kays'ın da ölümünün yaklaştığını hissettiği sırada söylediği şu beyitler dikkat çekicidir (Bölükbaşı, 2023, s.323).

وَقَصِيدَةٍ مُنْجَرَّةٍ وَ جَفَّةٍ مُنْجَرَّةٍ (İmru'u'l Kays, 1948, s.349)

Nice kanlı mızrak darbeleri ve cömertlik sofraları ve özenle söylenmiş kasideler. Yarın Ankara'da kalacak.

İmru'u'l-Kays'ın yaklaşan ölümünü şiir diliyle dile getirmesi ile es-Seyyâb'ın Sefer-i Eyyûb'da “Ve ömrün sonu ölüm...” ve “Ve veda et aya.” dizeleriyle kurduğu söyleyiş arasında tematik bir süreklilik göze çarpar. Her iki şair de ölümü yalnızca kaçınılmaz bir son olarak değil, şiirin ölümsüzleştirici gücüyle anlam kazanan son söyleyiş olarak ifade etmektedir. Böylece klasik Arap şiirindeki ölüm eşiğinde söylenen veda şiiri geleneği, modern Arap şiirinde es-Seyyâb'ın kaleminde yeni bir estetik ve varoluşsal boyut kazanmıştır.

İkinci boyut ise bu bireysel acının arkasındaki toplumsal gerçekliktir. Es-Seyyâb, yalnızca kendi ölümüyle değil, doğup büyüdüğü coğrafyanın yaşadığı yıkımlarla da yüzleşmektedir. O dönemde Irak'ı ve Ortadoğu'yu etkileyen siyasi çalkantılar, darbeler, savaşlar ve şiddet ortamı, şiirin anlam dünyasında kendisini göstermektedir. Şairin “parçala ağaçların zülûflerini, boş bozkırları, yak meyveleri” ifadeleriyle dile getirdiği yıkım, yaşanan toplumsal felaketlerin şiirsel bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Bu noktada şiirin işaret ettiği önemli trajedilerden biri de savaşın çocuklar üzerindeki etkisidir. Şiirde bir kız çocuğunun “yanaklarında güney rüzgârı tutuşan” imgesiyle kısa süreli görünmesi, savaşın masumiyet üzerindeki yıkıcı etkisini ortaya koyan önemli bir unsurdur. Tarih boyunca Ortadoğu'da çocukların, yetişkinlerin siyasi ve askerî kararlarının sonuçlarını taşıdığı; açlık, gözyaşı, yaralanma ve ölüm gibi durumların savaş ortamının ayrılmaz parçaları hâline geldiği görülmektedir. Etnik veya dinî kimlikleri sebebiyle insanî özelliklerinden uzaklaştırılan, şiddete

maruz kalan ve engelli çocukların dahi intihar bombacısı olarak kullanıldığının belgelendiği bu coğrafyada, uluslararası toplumun sessizliği trajik sonuçları daha da ağırlaştırmıştır (UNICEF Irak, 2008, ss. 1-2). Es-Seyyāb, bu acılar karşısında şiiriyle tanıklık eden ve halkının yaşadığı sıkıntıları dizelerine taşıyan önemli şairlerden biridir. Onun “dönmez misin ovalarda uzayan bir seferden” sorusu, yalnızca kendisine yöneltilmiş bir soru değil; savaş nedeniyle yerinden edilen, çocukluğu zarar gören ve yurdundan koparılan insanların ortak durumuna yönelik evrensel bir sorgulamadır.

Sonuç olarak Sefer-i Eyyûb, iki temel boyutun iç içe geçtiği bir metindir: Bir tarafta ölümün sınırında şiir aracılığıyla direnmeye çalışan bireyin varoluşsal yolculuğu, diğer tarafta savaşın ve yıkımın etkilediği bir coğrafyanın kolektif acısı yer almaktadır. Es-Seyyāb, bu iki boyutu şiirinde bir araya getirerek bulutun erişimini hem bireysel bir tükenişin hem de toplumsal umudun zayıflamasının sembolü hâline getirmektedir. Bununla birlikte şair, Hz. Eyyûb örneğinde olduğu gibi, bütün yıkımların ortasında yaratma ve umut etme arzusunu korumaktadır.

el-Esliha ve'l-Etfâl Şiiri ve Sindbad Miti

Çocukluğun masum dünyası ile dış dünyanın acımasız gerçekliklerini, özellikle de silah unsurunu karşı karşıya getiren el-Esliha ve'l-Etfâl (Silahlar ve Çocuklar) adlı şiir, es-Seyyāb'ın hem Ceykûr'da geçirdiği çocukluk dönemine ait saf hatıraları hem de Sindbad miti üzerinden gerçekleştirdiği içsel yolculuğu yansıtmaktadır:

الأسلحة والأطفال

Türkçe Silahlar ve Çocuklar

عصافير؟ أم صبية تمرح

Kuşlar mı? Yoksa neşeyle koşan çocuklar mı?

عليها سنا من غد يلح؟

Üzerlerinde yarından bir gülümseme parlayan?

وأقدامها العارية،

Ve çıplak ayakları,

محارٍ يصلصل في ساقية،

Bacaklarında çınlayan birer deniz kabuğu,

لأنّهم زفة الشمال،

Kuzey rüzgârının eteklerindeki düğünü,

سرت عبر حقلي من السنبل،

Başak tarlasından esip geçti,

وهسهسة الخبز في يوم عيد

Ve bayram gününde ekmeğin çıtırtısı

وغمغمة الأم باسم الوليد.

Ve yeni doğanın ilk gününde.

تناغيه في يومه الأول...

Annenin çocuğuna mırıldandığı isim...

الأطفال والأسلحة

Türkçe Silahlar ve Çocuklar

كأنّي أسمع خفق القلوب...

Sanki duyuyorum yelkenlerin çırpıntısını...

وتصخاب بحارة السندباد،

Ve Sindbad denizcilerinin uğultusunu,

رأى كنزه الضخم بين الضلوع.

Göğüs kafesinin içinde gördü en büyük hazinesini.

Bu dizelerde es-Seyyâb, çocukları kuşlar ve Ceykûr'un başak tarlalarıyla ilişkilendirerek onların masumiyetini ve doğayla olan bağına ortaya koymaktadır. Çocukların ayak seslerini deniz kabuklarının sesine benzetmesi ise çocukluk dünyası ile tabiat arasında güçlü bir ilişki kurmaktadır. Şiirin ilerleyen bölümlerinde ise coğrafi ve mitolojik bir geçişle Sindbad motifi devreye girmektedir:

Es-Seyyâb, burada Sindbad figürünü geleneksel anlatıdaki biçiminden farklılaştırarak onu hayalî bir yolculuk içerisinde yeniden kurgulamaktadır. Sindbad'ın aradığı "büyük hazine", dış dünyadaki okyanusların derinliklerinde değil; insanın iç dünyasında, yani çocukluğun saf hatıralarında ve kayıp cennet olarak görülen Ceykûr'da saklıdır. Böylece şair, "silahlar"ın temsil ettiği çocukluk travmalarını ve dış tehditleri, Sindbad'ın mitolojik arayışı ve Ceykûr'a duyulan köken özlemiyle birleştirerek yeniden anlamlandırmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Modern Arap şiirinin dönüm noktalarından Bedr Şâkir es-Seyyâb'ın poetik evreni; otobiyografik sarsıntıların, kolektif hafızanın, kadim mitik mirasın ve modern imge dünyasının girift bir sentezidir. Bu araştırma, şairin metinlerinde çocukluk izleğinin geçmişe dönük edilgen bir avuntu olmanın ötesine geçerek serbest nazmın estetik kanallarını besleyen ve kişisel yıkımı toplumsal dirilişe eklemleyen kurucu bir metafor olduğu tezinden hareket etmiştir. İnceleme sonucunda elde edilen veriler, çocukluk olgusunun es-Seyyâb'ın imgeleminde merkezî bir eksen teşkil ettiğini ve birbiriyle diyalektik bağlar kuran üç kurucu katmanda somutlaştığını ortaya koymaktadır.

İlk katmanda çocukluk, otobiyografik travmanın ve bastırılmış matem'in şiirsel aktarımı olarak işlev görür. Şairin henüz çocuk yaşta annesini kaybetmesiyle filizlenen ontolojik yetimlik hissi ve doğup büyüdüğü Ceykûr köyüne duyduğu hasret, lirik söylemin duygusal omurgasını meydana getirir. Nitekim "*Unşûdetu'l-Matar*"da toprağı berekete boğan yağmur motifi, şairin erken yaşta mahrum kaldığı anne şefkatinin ve metafizik güven arayışının simgesine dönüşürken; "*Nidâ'u'l-Mevt*" metninde ölüm, trajik bir son yerine anne rahmine ve şefkatine kavuşmanın yegâne imkânı biçiminde kurgulanarak kişisel kederi evrensel bir varoluş zeminine taşır. Ulaşılan bu tespitler, Abbas (1972) ile Ma'rûf'un (2016) öne sürdüğü üzere, şairin poetikasının kök hücrelerini bizzat öksüzlük psikolojisinin ve bireysel ıstırapların oluşturduğu yönündeki kuramsal saptamalarla birebir örtüşmektedir.

İkinci katmanda çocuk figürü, savaşın, yerinden edilmenin ve politik tahakkümün yaraladığı masumiyetin temsilcisi olarak belirir. "*İbnu's-Şehîd*" şiirinde şehit babasının kendisine katbekat büyük gelen askerî pelerininini sırtlayan çocuk portresi; kuşaklararası miras bırakılan kolektif travmayı ve erken büyümeye zorlanan çocukluğun trajedisini görünür kılar. Benzer biçimde "*Kâfiletu'd-Dayâ*", vatansızlaştırılan mülteci çocukların açlık, sefalet ve tehciire maruz kalışını dramatik bir dille sahneye koyar. Bu metinlerde çocuk, tüm bir toplumun maruz kaldığı kırımın metonimik bir aynası hâline gelir. Mansoor ve Salman'ın (2020, s. 4) kavramsallaştırdığı "nesneleştirme" olgusu, bahsi geçen şiirde mülteci çocuğun yalnızca ekmek ve ilaç gibi biyolojik ihtiyaçlarla ikame edilmeye

çalışılıp tarihin öznesi konumundan mahrum bırakılması üzerinden billurlaştır. Böylece es-Seyyāb, savaşın ve şiddetin tahrip ettiği çocuk imgesi üzerinden yalnızca Irak'ın değil, modern çağın tüm çatışma bölgelerinin ortak trajedisine tercüman olur.

Üçüncü katmanda ise çocukluk, yenilginin küllerinden doğan umudun ve ontolojik dirilişin estetik koduna dönüşür. “*Fî İntizâri 'l-Cenîn*” tablosunda ana rahminde bekleyen henüz doğmamış cenin imgesi, şahsî yenilenme arzusunu toplumsal uyanış beklentisiyle kaynaştırır. “Marhâ Ğaylân”da baba ile oğul arasındaki organik bağ; Mesih'in dokunuşu, Tammuz'un yeryüzüne dönüşü ve Ceykûr'un ihyası gibi mitik arketiplerle kozmik bir boyuta evrilir. Şairin “*Bu toprağın doğum sancısıdır, umutsuzluğa kapılma; müjdeler olsun ey mezarlar, diriliş vakti geldi!*” haykırışı, kişisel acıyı toplumsal bir uyanış mitine dönüştürür. Nehirler, verimli tarlalar, hurma bahçeleri ve aralıksız inen yağmur gibi tabiat imgeleri; çocukluğun mekânsal uzantıları olarak işlev görerek hafıza, vatan ve gelecek tasavvurunu yekpare bir bütüne bağlar. Bu işleyiş, Leech'in (1969) şiirsel dilde maddi nesnelerin şairin zihninde metaforik dönüşüme uğrayarak yeni anlam katmanları kazandığı yönündeki kuramını somut olarak doğrular.

Arap dünyasındaki Marksist ve sosyolojik eleştirisi geleneği, es-Seyyāb'ın pastoral çocukluk hafızasını ve Ceykûr tutkusunu yalnızca bireysel bir arınma değil, dönemin Irak'ındaki yarı-feodal düzene, köylünün sömürülmesine ve derin yoksulluğa yöneltilmiş üstü örtük bir itiraz şeklinde yorumlamıştır (Yalar, 2002). Buna karşılık şairin ömrünün son demlerinde içine düştüğü siyasi savrulmalar, yabancılaşma ve sürgünlük hali, kimi eleştirmenler tarafından çocukluğun masumiyetine sığınmanın bir “gerçeklikten kaçış” mekanizması olduğu iddiasını doğurmuştur (Ced', 1986). Karşılaştırmalı edebiyat bağlamında ise es-Seyyāb'ın çocukluk tasavvuru, Batılı modernist kanonda sıkça rastlanan pastoral ve neşeli çocukluk mizansenlerinden kökten ayrılır. Şairin muhayyilesinde çocukluk, doğduğu andan itibaren ölüm, illet ve yoksunlukla lekelenmiş trajik bir eşiktir. Eleştirmenlerin es-Seyyāb'daki çocukluk algısını “yaşlı bir bilgenin kederi” olarak tanımlaması (Ma'rûf, 2016), şiirlerdeki yoğun melankolik dokunun kaynağını aydınlatmaktadır. 1950'ler sonrası sosyalist gerçekçi çizgideki değerlendirmeler de şairin çocukluk anılarını Filistin dramı, tehcir trajedileri ve sınıfsal yoksunlukla harmanlayarak bireysel hafızayı halkın ortak vicdanına açtığını teyit etmektedir.

Bu araştırma göstermiştir ki es-Seyyāb'ın poetikasında çocukluk; edilgen bir nostaljiye kurban edilmeyen, aksine modern serbest şiirin biçimsel imkânlarını genişleten ve bireysel yas ile toplumsal kıyımı buluşturan köprü bir metafordur. Şairin kullandığı üslupsal araçlar ve sembolik yapılar salt estetik süslemeler değil, onun varoluşsal çılgılığının ana taşıyıcılarıdır. Şair; yinelenen doğa unsurları, çocuk imgeleri ve kadim mitlerle belleğin, köksüzlüğün ve diriliş umudunun kesiştiği çok boyutlu bir metin evreni inşa etmiştir. Mülteci çocukların çaresizliğini ve göçün parçaladığı ruhları metnin merkezine alması, şiirine kuvvetli bir etik ve vicdani sorumluluk kazandırmıştır. Bu tavır, Kaş'ın (2024, s. 215) vurguladığı gibi, şairin toplumsal kanamaları sanatsal bir eylemle kamusal hafızaya kazıma gayretinin açık bir göstergesidir.

Çalışma, metodolojik açıdan amaca yönelik örnekleme yoluyla belirlenmiş on şiirlik bir metin havuzuyla sınırlıdır. Nitel bir desene dayandığı cihetle elde edilen veriler modern Arap şiirinin tamamına genellenemez; ancak derinlemesine bir temsil gücü sunar. Gelecek araştırmaların; benzer izlekleri daha geniş bir külliyat üzerinden ya da es-Seyyāb'ın çağdaşı olan diğer öncü Arap şairleriyle (örneğin Nâzik el-Melâike veya Abdülvehhâb el-Beyyâtî) mukayeseli olarak ele alması literatüre mühim katkılar sağlayacaktır. Bunun yanı sıra, çocukluk olgusunun psikanalitik ve mitik yöntemlerin ötesinde ekokritik, postmodern ya da feminist okumalarla sorunsallaştırılması ve incelemenin şairin nesir yazılarını da kapsayacak biçimde genişletilmesi, es-Seyyāb çalışmalarına yeni ve verimli ufuklar kazandıracaktır.

Netice itibarıyla bu çalışma; edebî metin ile şair psikolojisi ve sosyo-tarihsel bağlam arasındaki dinamik ilişkiyi çözümleyerek es-Seyyāb'ın şiirindeki çocukluk izleğinin bireysel bir

hatıra defteri olmanın çok ötesinde, evrensel bir insanlık durumunu temsil ettiğini ortaya koymuştur. Onun dizelerinde çocukluk; bir yandan yıkımın, matem ve yetimliğin ağırlığını taşıırken diğer yandan zulme karşı direnişin ve manevi arınmanın sarsılmaz sığınağıdır. Çocukluk izleğini bağımsız ve kuramsal bir odak noktası kılarak mevcut literatürdeki boşluğu doldurmayı hedefleyen bu araştırma, modern Arap edebiyatında imgebilimsel ve tematik metin tahlili yapacak araştırmacılar için işlevsel bir kuramsal zemin sunmaktadır.

References

- Abbas, İ. (1972). *Bedir Şakir es-Seyyab, hayatuhu ve şi'ruhu*. 2. Baskı, Daru's-Sikâfe.
- Abdulresul, A. S. ([t.y.]). *Mirâyâtü 'z-Zâtiyye*.
- Adiloğlu, A. (2006). Karaçay-Malkar yazılı edebiyatının kurucusu Kâzım Möçü. *Turkish Studies*, 1(1), 202–221. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.22>
- Afkhami Aghda, R., & Shafi'i, S. (2016). Kârburd-e Movâzi va Ma'kûs-e Haft Safar-e Sindbâd dar Şi'r-e Seyyâb. *Naqd-i Adab-i Mu'asir-i Arabi*, 6(11), 51-65.
- Akbulut, G. (2012). Metinlerarası ilişkiler bağlamında *Dünün Ferda's*ından günün *Ferda's*ına bir bakış. *Turkish Studies*, 7(1), 735–759. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.564>
- Akçora, E. (2020). Modern kentin çağrısı: “Terziler Geldiler” şiirine hermeneutik bir yaklaşım. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(2), 1019–1031. <https://doi.org/10.47845/TurkishStudies.42123>
- Akkaya, H. (2008). Râsih Bey'in “Üstine” redifli meşhur gazelinde ikilemelerin kullanılışı. *Turkish Studies*, 3(1), 25–31. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.111>
- Aksoyak, İ. H. (2009). Anadolu sahasında ilk *Bahr-i Tavil* Ahmed Paşa'nın mıdır? *Turkish Studies*, 4(2), 84–97. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.161>
- Aksoyak, İ. H. (2011). Osmanlı şairlerinin “Aruz tasarrufları” ve araştırmacıların gereksiz müdahaleleri. *Turkish Studies*, 6(2), 59–74. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.451>
- Albayrak, A. (2024). Arap şiirinde bedî'îyyât: Estetik ve eğitimsellik arasında – İbnü'l-Halûf'un bedî'îyyası örneği. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 19(3), 31–53. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.81355>
- Ali, T. (2020). 19. yüzyıl Şirvan şiir mektebinden bir temsilci: Molla Mahmud Zu'î. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(4), 1687–1706. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.36908>
- Alkan İspirli, S. (2009). Osmanlı kadınının şiiri. *Turkish Studies*, 4(2), 445–454. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.185>
- Alkan İspirli, S., Akpınar, A., & Karatekin, A. (2010). Erzurumlu bilinmeyen bir divan şairi: Feryâdî. *Turkish Studies*, 5(2), 447–464. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.306>
- Alptekin, L. (2019). Rıza Tevfik'in divan edebiyatı ve Fuzûlî üzerine görüşleri ve yayımlanmamış bazı notları. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(2), 277–298. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22752>
- Alyounes, H. (2024). Cahiliye dönemi şiirinde hurma ağacının gizil kültürel yönünü ifade eden dizimler. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 19(2), 265–284. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.80846>
- Araz, M. A. K. (2019). İbn Zeydûn'un şiirinde Vellâde imajı. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 14(2), 199–218. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22786>
- Arıcan, O., & Turan, Ö. (2020). Toktogul Satılğanov'un şiirlerinde karşıt anlamlılık. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(1), 45–64. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.39789>
- Arslan, A. (2024). Afifuddîn Tilimsânî'de ilahi aşkın tezahürü: “Lâkin Küllü'l-Kevnü Yeşûkuhu” şiirinin tasavvufî analizi. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 19(2), 285–306. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.80802>

- Arvas, A. (2010). *Kitab-ı Dedem Korkut* poetikasının bazı sorunları üzerine (Boğaç Han hikâyesi örneği). *Turkish Studies*, 5(2), 43–63. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.288>
- Asana, C., & Keskinoglu, H. (2023). Reformist bir modern Arap edebiyatı şairi Bedir Şakir Seyyab’a dair bir inceleme. *Journal of Analytic Divinity*, 7(1), 116–130. <https://doi.org/10.46595/jad.1268855>
- Aslan, M. (2008). Kayserili Raşit Mehmet Efendi ve divançesi. *Turkish Studies*, 3(1), 40–58. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.113>
- Aslan, Ü. (2010). Fahrî Ahmed ve şathiye şerhi. *Turkish Studies*, 5(4), 120–155. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.361>
- Atik Gürbüz, İ. (2009). İlâhizâde Mehmed Emin Vâsık ve edebî kişiliği. *Turkish Studies*, 4(2), 432–444. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.184>
- Atik, N. (2024). Abdurrahman Şeref Güzelyazıcı’nın yayınlanmamış şiirleri. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 19(1), 23–65. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.72230>
- Atlansoy, K. (2019). Sabayî’nin Üveysname mesnevisi ve Ziyâî’ye izafe edilen intihal eser üzerine bazı değerlendirmeler. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 14(2), 195–206. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.22250>
- Avşar, Z. (2009). Şairlerin görüp unuttukları bir rüya: Belâgat. *Turkish Studies*, 4(2), 161–184. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.166>
- Ayan, G. (2008). Tebrizli Ahmedî ve *Esrar-name* isimli mesnevisi. *Turkish Studies*, 3(2), 100–105. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.116>
- Aydemir, Y. (2008). Bursalı İsmail Hakkı’nın eserlerinden hareketle şiir görüşü ve şiir yazma şekli. *Turkish Studies*, 3(2), 106–121. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.117>
- Aydemir, Y. (2008). Metin neşrinde mecmuaların rolü ve karşılaşılan problemler. *Turkish Studies*, 3(2), 122–137. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.118>
- Aykanat, T. (2019). İsmail Hilmî Efendi ve şiirleri. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(2), 345–365. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22175>
- Bakırcı, M. (2019). Türkiye’de İslamcılık-edebiyat ilişkisi bağlamında Hüseyin Su. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(1), 45–58. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.15106>
- Balcı, Y. (2012). Bir sanatkârın bilim adamı olarak portresi: Ahmet Hamdi Tanpınar. *Turkish Studies*, 7(1), 5–28. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.539>
- Balkaya, A. (2008). Türk halk kültüründe taşlamaya küçük bir örnek. *Turkish Studies*, 3(2), 138–147. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.119>
- Batar, K. (2025). Sonun poetikası: 17. yüzyıl Divan şiirinin eskatolojik yorumu. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 20(5), 2215–2263. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.90422>
- Batıslam, H. D. (2008). Tokatlı Ebubekir Kânî Efendi’nin mensur *Letâifnâme* ve *Hezliyyât*ındaki şerhler. *Turkish Studies*, 3(2), 148–158. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.120>
- Bayrak, Ö. (2012). Yahya Kemal’in şiirinin kaynakları. *Turkish Studies*, 7(3), 1521–1542. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.592>
- Bayram, S. (2020). Nabizade Nazım’ın hikâyelerinde aşkın hâlleri. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(2), 1053–1065. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.36843>

- Bayram, S. (2025). Mehmet Âkif ve Muhammed İkbal'de terakki, içtihat ve İslam birliği. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 20(2), 811–830. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.85944>
- Bayram, Y. (2009). Klasik Türk şairlerinin gözüyle meyveler. *Turkish Studies*, 4(2), 220–227. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.170>
- Bayram, Y. (2011). Sultan İkinci Bâyezîd-i Velî (Adlî) Dîvânı'nın *British Library* nüshasında imlâ husûsiyetleri. *Turkish Studies*, 6(2), 125–158. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.454>
- Beydûn, R. (1991). *Bedr Şâkir es-Seyyâb: Dirâse ve Nusûs*. Dârül-Kütübil-İlmiyye.
- Boyacıoğlu, E. (2020). Nedim ve güzelleri. *Turkish Studies – Social Sciences*, 15(2), 69–76. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.40040>
- Boz, N., & Çitil, A. (2025). İki medeniyet, tek hüzn: El-Hansâ ve Bâkî'nin mersiyelerinde kültürel ve tematik yansımalar. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 20(2), 831–855. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.86746>
- Bozkurt, K. (2019). Benlik hazinesinin keşfinde İskender'in içsel yolculuğu. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(4), 1095–1125. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.23305>
- Bölükbaşı, M. (2023). Câhiliye dönemi şairi İmru'u'l-Kays ve Ankara. In A. N. Özker (Ed.), 5th *International Black Sea Modern Scientific Research Congress* (Vol. 1, ss. 320–328).
- Büyükkavas Kuran, Ş. (2025). *Kendi Gök Kubbemizde* ses manzarası. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 20(1), 93–106. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87629>
- Canatan, K. (2006). Geleneksel siyaset ve devlet felsefesinin bir yorumu olarak “Siyasetname”: Büyük devlet adamı Nizamülmülk'ün devlet ve siyaset anlayışı üzerine. *Turkish Studies*, 1(2), 194–220. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.905>
- Ced', A. (1986). *Bedir Şakir Seyyab: Şair mine'l-Irak*. Darü'z-ziya.
- Ceyhan, A. (2009). Eğitim bakımından Gülistan. *Turkish Studies*, 4(2), 228–247. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.171>
- Chirli (Özakdağ), N. (2011). Gagauz edebiyatında Dionis Tanasoğlu'nun yeri. *Turkish Studies*, 6(3), 271–291. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.500>
- Çalık, N. (2020). Şükrü Erbaş'ın şiirlerinde ölümün yalnızlığı: Yas. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(2), 639–657. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.42113>
- Çalka, M. S. (2010). Safî Mustafa Efendi'nin *Gülşen-i Pend* mesnevisinde din görevlilerine nasihatleri. *Turkish Studies*, 5(1), 242–250. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.269>
- Çeltik, H. (2011). Ahmed-i Rıdvan Divanı'na göre eski harfli metinlerde vezin-ımlâ ilişkisi. *Turkish Studies*, 6(2), 159–172. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.455>
- Çetin, R. (2023). İsmâil Sâdık Kemâl Paşa'nın *Manzum Tefsîr-i Kemâl'i*. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 18(2), 359–377. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.63713>
- Çınar, B. (2009a). Geleneğe direnen bir şair ve şiiri: Cem Sultan'ın Frengistan Kasidesi. *Turkish Studies*, 4(2), 274–282. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.174>
- Çınar, B. (2009b). Taşlıcalı Yahya'nın *Gencîne-i Râz* mesnevisinde bir Nasrettin Hoca fıkrası. *Turkish Studies*, 4(2), 283–292. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.175>

- Çınar, B. (2011). Klâsik Türk edebiyatı alanında yayımlanmış bazı eserlerin isimlerindeki yazım farklılıkları. *Turkish Studies*, 6(2), 173–185. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.456>
- Çonoğlu, S. (2011). Türk şiirinde folklora dönüşte meyve. *Turkish Studies*, 6(1), 455–474. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.434>
- Çopur, G. (2020). *Safahat*'ta toplumsal göndergeleriyle uyku metaforu ve Mehmet Âkif Ersoy'un *Uyan* şiirinin tahlili. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(1), 121–130. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.40518>
- Dağlar, A. (2010). Mevlevî edebiyatı kaynaklarından *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye* ile *Semâ'-Hâne-i Edeb*'in mukayesesi. *Turkish Studies*, 5(2), 229–277. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.297>
- Dal, H., & Keskin, M. (2025). Lebîd b. Rebîa'nın Divanı'nda teşbih-i mürselin şiirsel işlevleri. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 20(3), 763–799. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.89867>
- Demirel, Ş. (2010). Antepli Aynî Divanı'ndaki tarih manzumeleri üzerine bir inceleme. *Turkish Studies*, 5(4), 372–398. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.370>
- Doğan, S. (2011). Nizami Gencevi'nin eserlerinde eğitim eksenli adalet, devlet ve hükümdar öğretisi. *Turkish Studies*, 6(3), 306–319. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.502>
- Duman, M. A. (2019). Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Gençlik ve Edebiyat Hatıraları*'nda teşbih ve istiare kullanımlarının üsluba etkisi. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(4), 1189–1203. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.23312>
- Durmuş, M. (2012). Yaşamsal ve metinler arası bağlamda Melih Cevdet Anday şiirinin kaynakları. *Turkish Studies*, 7(2), 1277–1307. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.585>
- Ece, S. (2006a). Serrâc-zâde Hasan Hâfif (Hayatı ve eserleri). *Turkish Studies*, 1(2), 84–103. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.36>
- Ece, S. (2006b). Sezai Karakoç ve “Kar Şiiri”. *Turkish Studies*, 1(1), 140–152. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.19>
- Eke, N. (2009). Üsküplü İshak Çelebi Dîvânı'nda klâsik sanatlar. *Turkish Studies*, 4(2), 371–380. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.179>
- Ekinci, E. C. (2020). Asaf Hâlet Çelebi'nin şiirlerinde bilinçaltı arayışları ve mistisizm. *Turkish Studies – Social Sciences*, 15(5), 2501–2509. <https://doi.org/10.47356/TurkishStudies.44518>
- El-Fâhûrî, H. (1986). *el-Câmi' fi Târîhi'l-Edebi'l-Arabî*. Darü'l-cil.
- Erdal, K. (2012). Çocuk edebiyatı türlerinin kullanımı açısından Orhan Veli Kanık'ın eserlerine bir bakış. *Turkish Studies*, 7(2), 1135–1154. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.576>
- Es-Seyyâb, B. Ş. (2007). *Kuntu şu 'û 'iyyân* (1. baskı, V. H. A. Hasan, Ed.). Dâru'l-Cemel.
- Es-Seyyâb, B. Ş. (2014). *Ünşidetü'l-Matar*, Hindâvî.
- Es-Seyyâb, B. Ş. (2017). *Menzilü'l-Aknâs*, Hindâvî.
- Gedikli, Ö. (2020). Abdullah Harmancı'nın hikâyelerinde Konya. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(2), 713–725. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.42872>

- Gedikli, Ö. (2020). Gökubbe altında esrarlı sesler: Bir İslamcı şairin poetikası. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(2), 1185–1199. <https://doi.org/10.47845/TurkishStudies.42194>
- Gökalp Alpaslan, G. G. (2012). Metinlerarası ilişkiler ışığında Cemal Süreya şiirinin bileşenleri. *Turkish Studies*, 7(1), 435–463. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.553>
- Gökçimen, A. (2010). Hıdır Deryayev’in *Harasat* romanında sosyalist gerçeklik açısından eski-yeni çatışması. *Turkish Studies*, 5(2), 370–381. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.303>
- Gülendam, R. (2011). Modern Türk şiirinde meyve imgesi. *Turkish Studies*, 6(1), 475–502. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.435>
- Gülendam, R. (2012). Asıl “Garip”: Âsaf Hâlet Çelebi. *Turkish Studies*, 7(2), 1179–1201. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.582>
- Gür, A., & Koçakoğlu, B. (2012). Yeni Türk edebiyatında kaynak olarak poetika. *Turkish Studies*, 7(1), 79–187. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.541>
- Güzel, B. (2020). Kâtibî’nin *Nüzhetü’l-Cenân* isimli eserinde sosyal hayatın izleri. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(1), 141–148. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.41572>
- Güzeloğlu, H. (2024). Divan şiirinde Firavun. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 19(3), 183–196. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.82282>
- Ğaniyeva, E. (2007). Ş. Bektöreniñ *Tatarca Sarf, Nahv* adlı kitabında kullanılmış lingvistik terminleriñ hüsusiyetleri. *Turkish Studies*, 2(2), 351–357. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.75>
- Harmancı, A. (2020). Türk poetika tarihinde yeni bir isim: Murat Kapkır ve *Şiir Üzerine Bir Şeyler Söylemek* adlı eserinin incelenmesi. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(4), 1879–1891. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.36922>
- Işık, İ. (2019). Yahya Kemal’in “Neşâtî’nin Gazelini Tahmis”i üzerinden Yahya Kemal ve Neşâtî’yi okumak. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(3), 571–582. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22729>
- İmru’u’l-Kays Handec b. Hucr. (1948). *Divānu İmri’i’l-Kays*. (Thk. M. Ebu’l-Fadl İbrâhim). Kahire: Dâru’l-Me’ârif.
- İnayet, A. (2007). Uygur On İki Makamı ve edebiyat. *Turkish Studies*, 2(2), 365–382. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.77>
- İspir, M. (2008). Divan şiiri karşısında şairin durumu. *Turkish Studies*, 3(4), 313–321. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.132>
- Kacıroğlu, M. (2012). Bir bunalımın anatomisi: Tanzimat şiirinde inanç krizleri. *Turkish Studies*, 7(3), 2127–2156. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.611>
- Kadioğlu, İ. (2020). Hâmî-i Âmidî ve manzum mektubu: *Arîza-i Manzûme*. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(3), 1275–1292. <https://doi.org/10.47845/TurkishStudies.43481>
- Kallımcı, İ. T. (2011). Bağımsızlık sonrası modern Kırgız şiirinde farklı bir soluk: Bayas Tural. *Turkish Studies*, 6(3), 383–394. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.507>

- Kalyon, A. (2020). *Hüsn ü Aşk'tan hareketle mesneviler için bir inceleme önerisi. Turkish Studies – Language and Literature*, 15(4), 1925–1943. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.39873>
- Kalyon, F. (2020). Zâtî'nin Divanı'nda ve diğer kaynaklarda yer almayan şiirleri. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(4), 1945–1958. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.39877>
- Kara, M., & İbragim, D. (2011a). Uyanma kavramı ve Kazaklar. *Turkish Studies*, 6(3), 395–412. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.508>
- Kara, M., & İbragim, D. (2011b). Қазақтар және ояну ұғымы. *Turkish Studies*, 6(3), 420–436. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.510>
- Karaca, Ş. (2020). Tezer Özlü'de Cesare Pavese etkileri: *Yaşamın Ucuna Yolculuk'ta* varoluş. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(4), 1959–1970. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.39742>
- Karadavut, N. (2024). Usûlî'nin kaleminden İbrahim Gülşenî mersiyesi üzerine. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 19(4), 1175–1188. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.82649>
- Karakartal, O. (2012). Türkçede Dante üzerine. *Turkish Studies*, 7(1), 465–485. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.554>
- Kardaş, S. (2019). Divan şiirinde kötü şahsiyetler. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(4), 1253–1281. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22919>
- Kaş, A. (2024). Arap edebiyatında mekân ve şehir arterlerinde şiir teatilleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (41), 1059–1076. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1550591>
- Kaş, A. (2025). İnsan Hakları İhlallerinin Edebî Aynası: Gazze Örneği. *TİHEK Akademik Dergisi*, 14-15, 239-262. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4642246>
- Kaya, T. (2019). Namık Kemal'in bilinmeyen bir şiiri. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(2), 611–624. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14702>
- Kayaokay, İ. (2025). Harputlu Hacı Hayrî Bey'in neşredilmemiş şiirleri. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 20(4), 1177–1222. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.89549>
- Kazan, R. (2015). Arap Edebiyatında Serbest Şiirin İlk Örneklerinden: Bedr Şâkir Es-Seyyâb'ın “Unşûdetu'l-Matar /Yağmurun Türküsü” Adlı Şiiri. Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 34, 47-74. <https://izlik.org/JA79FU38PJ>
- Kazan, Ş. (2010). Klâsik Türk şiirinde “Solduran Sop” ile “Dolduran Toplar”. *Turkish Studies*, 5(1), 34–58. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.255>
- Kenjayeve, P. (2020). Modern Özbek öykücülüğünün genel özellikleri. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(3), 1339–1348. <https://doi.org/10.47845/TurkishStudies.41442>
- Kırgız, Ş. (2019). Friedrich Schiller'in *Hayaletgören* adlı eserinde gotiğin yansımaları. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(4), 1283–1296. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.23291>
- Kırman, A. (2008). İki gazellik bir hikâyeyi duygu unsurları bakımından okumak: Dehhânî'nin “Olur” ve “Eyledi” redifli gazelleri. *Turkish Studies*, 3(4), 349–375. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.136>

- Kıyçak, Ö. (2019). Klâsik Türk edebiyatında şehbender. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(4), 1297–1318. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22947>
- Kızıldaş, A. (2020). Bir arzıhal/hasbihal şairi Şeref Hanım ve Divanı'nın edebî türler ve tarzlar bakış açısıyla değerlendirilmesi. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(1), 305–324. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.37343>
- Kiraz, A. (2025). Arap kültür mirası bağlamında şiirin psikolojik ve duygusal etkisi üzerine eleştirel bir yaklaşım. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 20(1), 219–234. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.88603>
- Koç Keskin, N. (2009). Osmanlı şiirinde iftihar ve imtiyaz simgeleri “Çelenk”, “Otağa” ve “Sorguç”. *Turkish Studies*, 4(7), 495–515. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.188>
- Koçoğlu, T. (2008). Nâbî'nin “Gelür Gider” redifli gazeline yapılan iki şerhin metot açısından mukayesesi. *Turkish Studies*, 3(4), 376–385. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.137>
- Kokubasova, G. (2010). Kazak şairi Saken Seyfullin ve eserleri üzerine. *Turkish Studies*, 5(1), 315–325. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.274>
- Koyuncu, F. (2025). 16. asır Osmanlı toplumunda aile anlayışı: *Enîsü'l-ârifin* örneği. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 20(6), 2925–2953. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.90387>
- Köktürk, Ş. (2009). Halil Oğlu Ali'nin *Yusuf ile Zeliha* hikâyesi. *Turkish Studies*, 4(7), 515–617. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.191>
- Kufacı, O. (2019). Nesîmî Divanı'nda Hz. Âdem bağlamında Hurûfilik propagandası. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(3), 677–699. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22620>
- Kurnaz, C. (2009). Şiirsel bir imge olarak Halep kumaşı. *Turkish Studies*, 4(7), 618–623. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.192>
- Kutlar Oğuz, F. S., & Uğur, F. (2024). Abdî'nin Hz. İsmail anlatısı: *Nev-zuhûr*. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 19(4), 1239–1272. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.82995>
- Kuzubaş, M. (2006). 17. yüzyıl şairi Mezâkî'ye göre Lehistan Savaşı. *Turkish Studies*, 1(1), 236–248. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.24>
- Kütük, R. (2010). Kayserili mutasavvıf şair Seyyid Mehmed Şemsî (Şemseddîn) Efendi ve Divanı. *Turkish Studies*, 5(3), 487–514. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.327>
- Mansoor, M. S. & Salman, Y. M. (2020). Linguistic Deviation in Literary Style: A Stylistic Analysis. *Cihan University-Erbil Journal of Humanities and Social Sciences*, 4(1), 7-16. DOI: 10.24086/cuejhss.vol4n1y2020.pp7-16
- Maral, C. (2022). Necâşî el-Hârisî ve hicivleri. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 17(1), 65–89. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.57479>
- Mor, G. (2011). Ali Yaşar'ın “Çağrı” şiirindeki penceresinden Musul-Kerkük Türkleri. *Turkish Studies*, 6(3), 480–494. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.514>
- Mumcu Ay, Y. (2012). Türk şiirinde Garip hareketi. *Turkish Studies*, 7(2), 1227–1276. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.584>
- Musa, K. (2010). Âliyyât al-kirâ'ah fî ş-Şi'r il-'Arabî el-Mu'âsır. Menşûrât el-Hay'at el-'Ammâ es-Sûriyye lil-Kitâb, Vizârat'us-Sakâfe.

- Nâcî, H. (1998). Bedr Şâkir es-Seyyâb. İçinde *Mu'cemu'l-Bâbtîn* (ss. 64-66). Mu'cemu'l-Bâbtîn.
- Ogur, E. (2012). Cahit Sıtkı Tarancı'nın şiirlerinde çocuk edebiyatına kaynaklık eden türlerin kullanılması. *Turkish Studies*, 7(2), 1155–1173. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.577>
- Osman, A. Ö. M. A. (2015). *el-Mükevvinâtu'l-esasiyye li şahsiyyeti Bedir Şakir Seyyab* [Yüksek Lisans Tezi, Sudan Üniversitesi].
- Özger, M. (2009). Behçet Necatigil'in "Uyanmak" şiirini yeniden okuma denemesi. *Turkish Studies*, 4(8), 1231–1238. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.232>
- Özkan Bahar, B. (2020). Şeyhülislâm Yahyâ Divanı'nda fahriye ve tevazu. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(1), 325–340. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.40203>
- Öztekin, N. (2008). Attâr'ın *Îlâhî-nâme*'sindeki iki hikâyenin Anadolu mesnevilerindeki izleri. *Turkish Studies*, 3(4), 428–443. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.142>
- Öztürk, A. (2011). Nûrmuhammet Andalıp ve "Nesîmî" poeması. *Turkish Studies*, 6(3), 555–579. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.518>
- Öztürk, G. M. (2020). *Çalığışu* adlı eserin Gürcüce çevirilerinin Dali Pancikidze'nin çeviri yöntemlerine göre incelenmesi. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(1), 355–374. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.40404>
- Öztürk, L. (2011). Sevginin sembolik betimi: Elma. *Turkish Studies*, 6(1), 607–614. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.443>
- Özyıldırım, A. E. (2009). *Ebkâr-ı Efkâr*: Fikrî Çelebi'nin aşk konulu hasbihali. *Turkish Studies*, 4(7), 685–703. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.198>
- Özyurt, G. M. (2019). Mehdî-i Ehevân-i Sâlis'in şiirinin gelişme safhaları ve ayırt edici yönleri. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(4), 1497–1520. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22918>
- Paksoy, K. (2009). Selahaddin-i Uşşâkî'nin bir nutuk şerhi. *Turkish Studies*, 4(7), 704–709. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.199>
- Paksoy, K. (2020). Gölgeden hakikate: Azîz Mahmûd Hüdâyî'de irfan bilinci. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(4), 2077–2087. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.39853>
- Poyraz, Y. (2008). Hâkim Seyyid Mehmed Efendi'nin *Nazire-i Hilve-i Hâkanî* adlı eseri. *Turkish Studies*, 3(4), 449–488. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.144>
- Sadûk, R. ([t.y.]). *Mevsûâtu Alâmi's-Şi'ri'l-Arabiyyi'l-Hadîs*.
- Saidi, D. (t.y.). *Ustûrat al-ghûl fî al-shi'r al-'arabî qabla al-Islâm: Dirâsah tahlîliyah li-al-şûrah wa-al-ramz* [İslam Öncesi Arap Şiirinde Gûl Efsanesi: İmge ve Sembol Üzerine Analitik Bir İnceleme]. Internet Archive. <https://archive.org/details/0073-pdf>
- Salihoğlu, H. (2025). Tekiyyuddîn es-Serûcî'nin şiir divanında sevgi. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 20(4), 1415–1451. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.88910>
- Salim, G. (2009). *Mevsû'at al-Şu'arâ' al-Irâkiyyîn*. Dâr el-Meda.
- Salim, M. (2009). Ruya et-teşkiliyye fî şî'ri Bedr Şâkir es-Seyyâb. *el-Mecelletu's-Serîdî*, 16, 212.
- Sarıçiçek, M. (2011). Şehriyar'a Selam Haydar Baba'ya Selam'ın ontolojik tahlili. *Turkish Studies*, 6(3), 580–591. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.519>

- Savran, Ö. (2009). Neşâtî Divanı'nda söz kalıpları. *Turkish Studies*, 4(8), 1329–1337. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.240>
- Selçuk, B. (2010). Yeni bir *Sıhhât-nâme*: Şehdî'nin Sultan III. Ahmed *Sıhhât-nâme*'si. *Turkish Studies*, 5(3), 604–616. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.312>
- Sevinç, E. (2022). Abdullah b. Mübârek, şairliği ve şiirlerinde ele aldığı konular. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 17(4), 481–497. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.62615>
- Seyyab, B. Ş. (2016). *Dîvânü Bedir Şakir es-Seyyab* (N. Allûş, Ed.). Darü'l-avde.
- Sinar Uğurlu, A. (2012). “İdeolog”-şair Ziya Gökalp'in kaleminden masallar. *Turkish Studies*, 7(2), 1025–1040. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.572>
- Soydan, S., & Saz, M. (2019). Lisânü't Tayr'da iletişim fiilleri. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(3), 855–878. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22503>
- Şahin Tekinalp, A. P. (2012). Ahmet Haşim ve Hüseyin Avni Lifij'den manzaralar. *Turkish Studies*, 7(1), 685–700. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.562>
- Şen, C. (2010). Gökhan Akçiçek'in eserlerinde bilinçdışının telafisi olarak yakalanan çocuksu anlatım. *Turkish Studies*, 5(4), 716–729. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.387>
- Şen, C. (2012). Fecr-i Âtî Encümeni edebiyatı. *Turkish Studies*, 7(2), 1333–1426. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.587>
- Şengün, N. (2010). Klasik Türk şiirinde kalem kasideleri (Kalemiyyeler). *Turkish Studies*, 5(4), 730–758. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.388>
- Tanyıldız, A. (2009). Kelimenin fesâhati ve Fasîh Dîvânı örneği. *Turkish Studies*, 4(7), 731–739. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.202>
- Tarım, R. (2012). Behçet Necatigil'in eserlerinde çocuk. *Turkish Studies*, 7(2), 1041–1072. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.573>
- Taş, M. (2023). Yoksul şair Cahza el-Bermekî'nin şiirlerinde belâgat. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 18(3), 329–348. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.71250>
- Tavukçu, O. K. (2009). Edebî metinler ışığında Doğu kültürlerinin Batıya etkileri ve Batıda Türk imgesi. *Turkish Studies*, 4(7), 750–762. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.204>
- Tekeli, İ. (2020). Nâzikî Mecmuası'nda yer alan duaların incelenmesi. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(1), 405–423. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.39395>
- Tıghı, F. (2009). Klâsik Türk edebiyatında şehrengiz çalışmaları hakkında bibliyografya denemesi. *Turkish Studies*, 4(7), 763–770. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.205>
- Topçu, H. (2012). Avrupa ve Amerika'da Türk edebiyatı. *Turkish Studies*, 7(1), 701–734. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.563>
- Tunç, G. (2012). Beş Hececiler'in şiirlerine kaynak olarak Anadolu köyleri. *Turkish Studies*, 7(3), 1629–1643. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.595>
- Turan, L. (2010a). Yenişehirli Avnî Bey'in *Âteşkede* mesnevisi üzerine bir inceleme. *Turkish Studies*, 5(4), 866–903. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.394>
- Turan, L. (2010b). Yenişehirli Avnî Bey'in *Mir'ât-ı Cünûn*'u. *Turkish Studies*, 5(3), 680–736. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.318>

- Turan, T. (2019). 1880–1895 yılları arasında yayımlanmış şiir kitaplarından hareketle Ara Nesil şiirini anlamak. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(3), 917–939. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22701>
- Türkmen, F. (2007). Doğulu konuların Rus edebiyatında işlenmesi meselesi. *Turkish Studies*, 2(4), 680–689. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.100>
- Ulucan, Ö. (2019). Millî şair olarak bilinen Mehmet Akif Ersoy’un seçme eserlerinde milliyetçiliği yeniden düşünmek. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(3), 941–954. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22858>
- Ulutaş, N. (2012). Asaf Hâlet Çelebi’nin şiirlerinde çocuk, masal ve tekerleme. *Turkish Studies*, 7(2), 1103–1133. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.575>
- UNICEF Irak. (2008). *Irak’taki çocukların durumu hakkında ortaklar için güncelleme: 2008 ilk çeyreği*. https://www.unicef.or.jp/children/children_now/iraq/pdf/Iraq_4_1_08.pdf
- Uslu, A. (2020). Namık Kemal’in nazireleri üzerine bir araştırma. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(4), 2137–2218. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.36829>
- Usluer, F. (2007). Misâlî’nin *Miftâhu’l Gayb*: Metin ve açıklama. *Turkish Studies*, 2(4), 697–722. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.102>
- Usluer, F. (2009). Aşk mesnevîlerinde cinsellik mazmunları. *Turkish Studies*, 4(7), 795–822. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.208>
- Uz, Ö., & Yıldız, E. (2019). Muhyî’nin Elifnâme tarzıyla yazdığı *Arz-ı Hâl*. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(4), 1587–1601. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.30227>
- Üst, S. (2009). Emîrî ve *Sohbet-Nâmesi*. *Turkish Studies*, 4(7), 958–1014. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.210>
- Vural, A., & Çatak, A. (2021). Tâceddîn Velî’nin şiirlerinde tasavvufî unsurlar. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 16(4), 575–594. <https://doi.org/10.47091/TurkishStudies.47572>
- Ya’kûb. Emil. Mu’cemü’ş-Şu’arâ’ münzû ‘Asri’n-Nahda, Dâru’s-Sâdır.
- Yakar, H. İ. (2009). Manzum sözlüklerimizden *Tuhfe-i Fedâî*. *Turkish Studies*, 4(7), 1015–1025. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.211>
- Yalar, M. (2002). Arap edebiyatında şiir kavramı problemi -Mukayeseli ve analitik bir bakış-. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11(1), 103-120.
- Yavuzer, M. Ş. (2020). Din psikolojisi bağlamında İkinci Yeni şiirinde mitoloji. *Turkish Studies – Language and Literature*, 15(4), 2231–2245. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.39598>
- Yazar, S. (2008). XVII. asır şairlerinden Allâme Şeyhî, Divanı ve bir kasidesi. *Turkish Studies*, 3(5), 586–605. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.151>
- Yenice, M. (2025). Cahiliye şiirinden günümüz hikmetine: İmrü’l-Kays’ın “Elimmâ ‘Alâ’r-Rab’i’l-Kadîmî” kasidesinin Türk atasözleri ve deyimleriyle yorumlanması. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 20(1), 413–424. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87911>
- Yılmaz, İ. (2001). Arap şiiri ve hikâyecilik - Antere örneği. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 15. <https://izlik.org/JA65BC69ZZ>

-
- Yılmaz, N. (2009). Fuzûlî'nin Türkçe Divânı'ndaki "Başına Çizginmek" tabirinin Türk kültüründeki anlamı. *Turkish Studies*, 4(8), 1095–1104. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.217>
- Zariç, M. (2019). Kalemin Yüğü'nde şair, yazar ve düşünür portreleri. *Turkish Studies – Language and Literature*, 14(1), 229–252. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14665>

ETHICAL DECLARATIONS

Research and Publication Ethics

The author(s) declare that this manuscript is an original work prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The manuscript has not been previously published and is not currently under consideration for publication elsewhere. All sources used in the preparation of this study have been properly cited and referenced. The author(s) confirm that the work contains no plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data. The research findings are presented honestly and transparently in accordance with the principles of academic integrity.

Author Contributions

All authors have significantly contributed to the conception, design, analysis, and preparation of the manuscript. All authors have read and approved the final version of the manuscript and agree to its submission and publication.

Conflict of Interest

The author(s) declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by the author(s). Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with the author(s).

Copyright and Permissions

The author(s) confirm that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

All authors confirm that they have read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR

Araştırma ve Yayın Etiği

Yazar(lar), bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan eder. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atıflanmıştır. Yazar(lar), çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipülasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan eder.

Yazar Katkısı

Tüm yazarlar çalışmanın tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve makalenin hazırlanmasına önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuyup onaylamış ve yayımlanmasını kabul etmiştir.

Çıkar Çatışması

Yazar(lar), bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirmesi amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmış olabilir. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri yazar(lar) tarafından dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk yazar(lar)a aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Yazar(lar), telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan eder.

Yazar Onayı

Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuduklarını, onayladıklarını ve yayımlanmasını kabul ettiklerini beyan eder.